libris
opi Caroli
nbini Rom.

NOTAE SEV INDICES BREVES

Ad Regulas, Ordinationes, & Conſtitutiones Cancellariæ Apoſtolicæ.

S.D.N. GREGORII

Diuina Prouidentia Papæ XV.

Authore.

D. RODERICO DE QVAESADA Molina I.V. Doctore Hiſpano.

ROMAE,

Apud Paulum Monetam. 1681.

umptibus Ioſephi Corui Bibliopolæ.

SVPERIORVM PERMISSV.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. Patri Magistro Sacri Palatij Apostolici.

I. A. Episcop. Vrbin. Vicesg.

DE mandato Reuerendiss. Patris Puteobonelli Sacri Palatij Apostolici Magistri perlegi Notas ad Regulas Cancellariæ Apostolicę à S.M. Gregorio Papę XV. æditas, & per D.Rodericum de Quesada Molina Hispanum compositas, aliasq; Romæ de Anno Dñi. 1621. apud hęredem Bartholomei Zannetti præuia approbatione bo. me. Antonij Ricciulli tunc Episcopi Casertan. & licentia Superiorum impressas, & nihil in eis repugnans inueni quin iterum imprimi possint hac die 11. Nouembris 1681.

Antoninus de Flore I.V.D.

Imprimatur, Fr.Dominicus Maria Puteobonellus Sac. Apost. Pal. Magist. Ord. Prædic.

DON ALPHONSVS DE CARDENAS Adarue.

Ad Lectorem.

SI nimiæ cartæ, ſerdque coronide gloſſæ
Exagitant ſtomacho tædia magna tuo:
En tibi, Lector, adeſt liber hic pro millibus vnus,
Paucis multa docens, & breuitate comis;
Hunc lege, namq; animus docilis breuitate loquendi
Gaudet, & acceptum mente fidelis habet.

Ad Lectorem.

PER varias interpretantium Sententias totum penè ius conturbatū vidit suo tempore Iustinianus. Pro cuius remedio in l. 1. *in fine. De conceptione Digestorum in hæc verba prorumpit:* Sufficiat per Indices tantummodo, & titulorum subtilitatem (quæ paratitla nuncupantur) quædam admonito-

ria eius facere. *Hanc quidem perturbationem in Commentatoribus Regularum Cancellariæ accidisse, nemo est qui possit ambigere, si attentè reuoluat Alphonsum de Soto Hispanum, qui primus omnium istas Regulas commento donauit, ideoque Glossator Antiquus communiter appellatur: & Ludouicum Gomesium, Episcopum Sarnensem natione etiam Hispanum, qui 13. Regulas (quas ipse vocat Iudiciales) per 240. quæstiones, rationibus hinc inde ad longum adductis, explicare contendit: Similiter: & Quintilianum Mandosium Romanum*

num, qui in sola explicatione dimidiæ partis Regularum duos Tomos conscripsit 423. Quæstionibus refertos: Denique & Hieronymum Gonzales nostrum etiam Hispanum, qui in sola Regula nona quæ apud ipsum est octaua, totam materiam beneficiariam cõplecti conatur. Ex tanta igitur Scripturæ, Ac Quæstionum diuersarum mole, duorum alterum effici *in Curialibus nouitijs* necesse est, (*Vt cum eodem Iustiniano fateamur*) quod cũ rudis adhuc animi sint, multitudine, ac varietate rerum onerati, aut desertores huiusmodi studij efficientur,

aut cũ magno labores serius ad cognitionem *istarum Regularum (quarum materia frequens est, & necessaria)* perducentur, ad quam leuiori via ducti maturius perduci potuissent. *Vale.*

RE-

REGVLAE,
ORDINATIONES,
ET CONSTITVTIONES
Cancellariæ Apostolicæ

S. D. N.

D. GREGORII

Diuina Prouidentia

Papæ XV.

SAnctiss. in Christo Pater, & D.N.D. Gregorius Diuina prouidentia Papa XV. suorum Prædecessorum vestigijs inhærendo, normam & ordinem rebus gerendis dare volens, in crastinum suæ assumptionis ad Summi Apostolatus apicem, videlicet die 9. Mensis Februa-

tij Anno ab incarnatione Domini millesimo sexcentesimo vigesimo, Reseruationes, Constitutiones, & Regulas infrascriptas fecit, quas etiam ex tũc suo tempore duraturas obseruari voluit, ac quas Nos Alexander S. Laurentij in Damaso Episcopus Albanen. Cardinalis Montaltus S. R. E. Vicecancellarius, die 20. Mensis Februarij dicti Anni, in Cancellaria Apostolica publicari fecimus.

Notæ.

Regulæ: idest Canones, siue Sanctiones, ordinationes, vel constitutiones; sunt enim synonima, & sic idem significant in hoc loco: nam nomen Regula, est idem quod Canon, quia Canon græce regula nuncupatur, *cap. Canon, & cap reg. dist. 3.* qua ratione in iure ciuili multæ etiam leges appellantur regulæ, quales sunt illæ quę iacent sub tit. *ff. de reg. iur.* Sed non ideo intelligas, quod hic sumitur regula pro breui enarratione iuris iam constituti: pro vt in illo titulo: quia istæ regulæ semper sunt nouæ Constitutiones, licèt iam ante per plures annos similes factæ sint à diuersis Pontificibus. Sciendum est enim, quod quilibet Papa initio sui Pontificatus volens dare nor-

mam

mam, & ordinem rebus de nouo gerendis, istas regulas de nouo constituit, addendo aliquid, vel mutando, iuxta negotiorum, & occurrentium causarum varietatem, prout dicitur in *Regula* 28. infra, & ideo suo tantum tempore duraturas decernit, & non vlterius ad quod conueniunt duo Abbreuiatores de Parco maiori, duo Auditores Rotę antiquiores, totidem Aduocati, ac Procuratores, magis docti & practici, cum alijs, teste *Cassad. dec. 3. num. 2. de reseruat.*

Cancellariæ: dicuntur regulæ Cancellariæ, quia in ea registrantur, & publicantur, & quia maior pars regularum continet expeditionem litterarum per Cancellariam faciendam, vnde causa demonstrationis appellantur Regulæ Cācellariæ, argumento *l. Insula* 56. *ff. de acquir. rer. domin.* & sic nota bene, quod non sunt Constitutiones locales, sed generales; quia ligant etiam extra Cancellariam, prout late disputat, & resoluit *Ludouicus Gomesius in procemio regularum Cancellariæ qu . per totam.*

Suorum prædecessorum: scilicet à Ioanne XXII. qui floruit anno 1316. teste *Laertio Cherubino in Bullario nouo tom. 1. pag.* 153. & fuit primus omnium regularum author. Nam licèt longè ante ipsum Cancellaria Apostolica, & Vicecancellarij officium pręcessisse videantur,

Nihi-

Nihilominus regulæ istæ non fuerunt eo tempore, sed longo post interuallo conditæ. Nam Cancellaria sine lege certa, sine iure certo primum agere instituit, ita vt nunc temporis negotia, non regulis, sed viuæ vocis mandato regerentur. *Gomesius vbi supra qu.* 1. *in princ.* Excrescente vero negotiorum mole, prædictus Ioannes XXII. regulas quasdam, siue leges ad Cancellariam tulit, easq; in scripta redegit: tulerunt & sequentes Pontifices suorum Prędecessorum vestigijs inhærendo, donec Nicolaus V. eas omnes ad hunc statum, & ordinationē reduxit. ***Rebuff. in his verb. Constitutiones in fine.***

2 *Ex tunc*: hoc est in crastinum suæ assumptionis, videlicet diem 10. Mensis Februarij, quia die 9. pręcedenti fuit assumptus ad Summi Apostolatus apicē. Vnde nota, quod istæ regulæ ligant etiā ante earum publicationem, (quæ vt apparet in fine huius procemij) fuit facta die 20. dicti Mensis Februarij, & sic post vndecim dies ex quo Papa eas obseruari voluit. Et licet regulariter leges nullam vim habeant ante publicationem, §. *Sancimus. authen. vt factæ nouæ Constitutiones post insinuationes earum post duos menses valeant*, limitatur tamen, quando Princeps contrarium velit. *glos. in Clem.* 2. *verbo ex tunc, de hæreticis*. Præsertim cum

iam

iam Regulæ hoc tempore dicantur esse, non tantum de stylo, sed etiam de iure, & sic earum publicatio nō fiat ad effectum, vt innotescat, sed vt appareat de voluntate approbatoria ipsius noui Pontificis. *Rota dec.256. num.3. & 4. par.2. diuers.*

Rubrica Regulæ primæ.

Reseruationes generales, & speciales.

Notæ.

1 *Reseruationes*: Reseruatio de qua hic, diffinitur, vt sit beneficii ecclesiastici vacaturi per Pontificem ad se facta auocatio. *Aeneas de Falcon. in tract. de reseruation. qu.1. principali num.* 1. & dicitur reseruatio, quasi præseruatio, præuentio, seu repræsentatio: sicuti prælegatio dotis, dicitur dotis releg , in *l.1 ff. de dote prælegata.* relegatur dos, hoc est, reddi legatum, quia in legato dotis præsentis temporis commodum est; ideo dicitur prælegatum, quasi pręsens dari legatum; sic reseruatio quasi reddi seruatam, præsens scilicet, & quasi iam vacans beneficium seruatur ex nunc, vt postea cum vacauerit redeat ad prouisionem Papę. Quia sciendum est, quod Papa sicut

cut Princeps est omnium sacerdotum, qui eos efficit, & omnes ecclesiasticos ordines disponit. *cap.* 1. §. *Pontifex dist.* 21. sic etiam est Dominus absolutus omnium beneficiorum. *cap.* 2. *de præbendis lib.* 6. & *cap. si Papa* 10. *de priuileg. eod. lib.* itaut ab eo tamquam à fonte omnis Iurisdictio procedat, fluat, & refluat, & ideo Episcopi in suis Diœcesibus dicuntur Papæ Vicarij. *Selua de benefic.* 2. *par. qu.* 3. *num.* 19.

Vnde cum Papa reseruat beneficia, nihil aliud facit quàm iubere ad se redire illorum prouisionem cum vacauerint: in quo nullam sibi vendicat potestatem alienam, sed suo antiquo proprio, & primæuo iure vtitur, sicut dicimus de filio quem pater post emancipationem à se factam iterum adrogauit, quod non translatus, sed redditus in potestatem censeatur. *l. filio quem pater* 23. *ff. de lib. & posthu.*

Hinc est, quod immerito possunt Ordinarij, qui non in plenitudinem potestatis, sed in partem sollicitudinis sunt vocati. *cap.* 4. *de authoritate, & vsu pallij*, conqueri de Papa, cum non dicatur is damnum pati, qui eo veluti lucro, quo ad hoc vtebatur, prohibetur. *l. Proculus* 26. *ff. de damno infecto.* maxime cum reseruatio non fiat de beneficijs iam vacantibus, sed de postea vacaturis: quia hoc ca-

su facultas cōferendi dicitur auferri Ordinarijs, ad instar serui Kalendario præpositi, cui ante contractum reuocatur mādatum re adhuc integra, iuxta *l.* 1. §. *sed ego quæro, ff. quod iussu*.

Generales: dicuntur generales, non quia plura beneficia generaliter sunt reseruata, puta vnius Regni, vel Prouinciæ, sed quia ratio reseruandi fuit generalis, & publicum fauorem atque vtilitatem respiciens. Cum enim de diuersis mundi partibus ad Sedem Apostolicam, tamquam ad communem matrem Clerici indigentes quotidie confluant, *cap.* 2. *de priuileg. in sexto*. quibus paterna prouisione Summus Pontifex subuenire tenetur, *glossa in extrauag. execrabilis* §. *quæ omnia, in verbo reseruamus de praben Ioan.* 22. ne alias in plateis mendicare cogantur in opprobrium ordinis Clericalis. *cap. Diaconi* 23. *ad med. dist.* 93. Insuper, cum sit prouidendum nobilibus, & magnis personis, vel eorum filijs, & consanguineis, quorum industria, & opera Ecclesia sæpe adiuta est, & in dies adiuuatur, vt notat *Simonetta* inter alias plures rationes quas congerit *in tract de reseruat. qu.* 3 *num.* 5. iustum fuit, æquum & necessarium, aliquem modum inuenire, per quem Papa posset de ingratitudine non redargui, imo de beneficijs multis prouidere, vt pro tempore ad seruien-

dum,

dum, & auxilium Sedi Apostolicæ præstandum cuncti facilius inducerentur. *Gonzal. super reg.8. gloss.4. num.* 145.

Et hoc est quod breui compendio dicitur infra in principio *regulæ* 9. ibi, *Cupiens D.N.Papa pauperibus Clericis, & alijs benemeritis personis prouidere, &c.*

Hinc nota, quod istæ reseruationes (cum sint generales, & in publicum fauorem principaliter introductæ) dicuntur esse fauorabiles, licèt secundario redundent in preiudicium inferiorum Collatorum, arg. text. in *l. qui exceptionem* 40. *ff. de condict. indeb.* & sic plenissimam recipiunt interpretationem. *Lap. alleg.* 26. incip. *disputat num.* 2.

Fauor autem interpretationis, non in eo consistit, vt si expresse non sit aliqua reseruatio in esse deducta, nos eam per aliquam extensionem introducamus de nouo; sed in eo solum quod postquam iam fuerit per Papam in esse deducta, si agatur de illius effectu, tunc eam viribus omnibus fauere debemus, non stricte, sed large, ita vt suum plenum sortiatur effectum, prout in materia pensionum docuit *Hieron. Gigas in tract. de pens qu.* 96. *per totam*, & in materia attentatorum *Lanceilot. de atten. in præfat. par.* 1 *num.* 117.

Et speciales: hoc verbum vacat in hac rubrica, quia nihil agitur de reseruationibus specialibus, cum iam non sint in

vsu

vſu propter decretum *Sac. Concilij Trid. ſeſſ. 24. de reform. cap.* 19. Quales autem fuerint olim ſpeciales reſeruationes, vide apud *Garziam de benef. par. 5. cap. 1. ex num.* 56. Nunc tamen hoc nota, quod rubricæ ſiue ſummaria Regularum Cancellariæ, non ab ipſarum Cōditoribus, ſed ab Impreſſoribus, vel ſimilibus authoritatem id faciendi non habentibus, fieri conſueuere, prout bene notat *Mandoſius ſuper reg. 13. qu. 1. in fine*. Ideo enim, inquit ille, videmus, quod plures ex iſtis regulis in Cancellaria, ſeu eius Archiuio, carent huiuſmodi rubricis, ſeu ſummarijs. Et ego notaui, quod Regulæ Innocentij VIII. quas commentauit gloſſator antiquus, omnino carent rubricis, vt videre eſt. Vnde cum non ſint Authenticæ, non debet ab ipſis ſumi argumentum, prout alias vidi in vna *Papien. beneficij* ... *Aprilis de anno* 1617. *coram bo. mem. Mariano Andrea*, ſicut de Rubricis libri decretorum idem docet *Euerardus in loco à Rubrica verſ. &* quia dixi.

Regula Prima.

IN primis, fecit eaſdem reſeruationes, quæ in Conſtitutione fel. record.

ſitioni ſuæ reſeruauit, de quibus per dictos Ordinarios, aut alios Collatores, contra eiuſdem Concilij decretorum formam diſpoſitum fuerit.

Notæ

Ad regimen: iſta conſtitutio habetur inter extrauagantes communes ſub titulo *de præbendis, & dignitatibus c.* 13. quàm reperies ad literã in calce huius opuſculi.

Declarans nihilominus: Tres ſunt ſpecies Protonotariorum Prima participantium, qui à Papa Clemẽte I. deputati fuerunt ad conſcribenda geſta martyrum, vt late explicat *Sarnen. ad Regul. Cancellariæ qu.* 1. *de origine Protonotariorum*, & fuerunt numero ſeptem, hodie tamen ſunt numero duodecim propter additionem factam à fel. rec. Sixto V. *conſtitut.* 12. incipit *Romanus Pontifex in Bull. nou. tom.* 2. *fol.* 502. Horum omnium beneficia fuerunt reſeruata per extrauagantem, Ad regimen, de qua ſupra.

Secunda ſpecies eſt Protonotariorum creatorum à Papa per Bullam vel Breue, vel à Legatis de latere, quorum quidem magnus eſt numerus, vt dicit *Sixtus Quartus in extrauag. prima* §. *& quoniam de treg. & pace*; Horum etiam beneficia ſunt

Papæ

Papę reſeruata, prout iam pluries à *Rota* fuit deciſum. maximè *in cauſa Burgen. Abbatiæ de Salas* 14. *Maÿ* 1602. *coram R.P.D. Vbaldo*.

Tertia, & vltima ſpecies Protonotariorum eſt ratione officiorum, quando ſcilicet quis ratione alicuius officij efficitur Protonotarius, vt in Scriptore Apoſtolico, & in Milite de Lilio, Milite S.Petri, & aliis familiaribus Papæ capacibus. Horum beneficia dubium erat an eſſent reſeruata, ſaltem illa quæ dimiſſis ipſis officijs poſtea aſſequuti fuerant. Ideo hic Papa declarat quod ſic, ex quo adhuc remanent Protonotarij Sedis Apoſtolicæ, licèt iam dimiſiſſent officia, quorum ratione tales Protonotarij fuerunt à principio effecti. *Rota in cauſa Comen. Capellæ* 7. *Februarÿ* 1620. *coram R.P.D. Remboldo*.

Execrabilis: iſta Conſtitutio habetur inter *extrauagantes Ioann.* 22. ſub titulo *de præb. & Dignitatib. cap.* 1. & iterum inter *extrauagantes communes* ſub *eodem tit. cap.* 4. quàm vide ad literam in calce præſentis opuſculi.

Contra Concil. Trid. decreta: veluti, ſi conferat aliquod beneficium Curatum ei qui 25. ſuæ ætatis annum non attigerit, quod eſt contra decretum *Concilÿ in cap.* 3. *ſeſſ.* 7. *de reformat.*

Item, ſi conferat Dignitates, Perſonatus,

tus, officia, præbendas, portiones, aut quęlibet alia beneficia, quibus onera varia sunt annexa, videlicet vt alij missas, alij Euangelium, alij epistolas dicant, seu cantent, ijs qui ætatem, & cæteras habilitates non integre habere dignoscãtur, quod est contra decretum *Concilij cap. 4. sess. 22. de reform.*

Item, si conferat beneficium aliquod etiã simplex alicui qui saltem prima tonsura initiatus, & in decimo quarto suæ ætatis anno constitutus non sit, quod est contra decretum *Concilij in cap. 6. sess. 23. de reform.*

Item, si conferat officia, vel Dignitates quę Scholastriæ dicuntur, ijs qui non sint Doctores, vel Magistri aut Licentiati in sacra pagina, aut in Iure Canonico, quod est contra decretum *Concilij in cap. 18. vers. de cætero sess. 23. de reformat.*

Item, si conferat aliquam ex Dignitatibus quibus animarum cura subest, ei qui saltem vigesimum quintum suæ ætatis annum non attigerit, & in Clericali ordine versatus, doctrinam ad suum munus exequendum necessarium non habuerit: Vel si conferat Archidiaconatum ei qui Magister in Theologia seu Doctor, aut Licentiatus in Iure Canonico non sit, aut conferat Dignitatem, Canonicatum, aut portionem ei, qui eo ordine sacro

non

non ſit initiatus, quem illa Dignitas, prębenda, aut portio requirit, aut in tali ætate conſtitutus, vt infra annum initiari non valeat, quod eſt contra decretum *Concil. in cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *de reform.*

Item, ſi præbendam Pœnitentiariæ conferat alicui, qui magiſter non ſit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, & annorum quadraginta, quod eſt contra decretum *Concil. in c.* 8. *ſeſſ.* 24. *de reformat.*

Item, ſi conferat beneficia filijs Clericorum, qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio, conſiſtentia in Eccleſijs, vbi eorum patres beneficium aliquod Eccleſiaſticum habent, aut habuerunt, quod eſt contra decretum *Concilij cap.* 15. *ſeſſ.* 25. *de reformat.*

Regula Secunda.

Extenſio reſeruationis Beneficiorum per aſſecutionem pacificam vacaturorum.

ITem, ne de beneficijs Eccleſiaſticis, præſertim curam animarum habentibus, ſeu alias perſonalem reſidentiam requirentibus, dum pro tempore vacant, Apoſtolica aucto-

ritate,

ritate prouisi seu prouidendi, ante illorum assequutionem alia cum eisdem incompatibilia beneficia Ecclesiastica per eos tunc obtenta, in fraudem reseruationis suæ resignent seu dimittant, Voluit decreuit, & declarauit, quod si in posterum, quibusuis personis de aliquibus beneficijs Ecclesiasticis tunc vacantibus, seu vacaturis, per Sanctitatem suam, aut eius auctoritate prouideri ipsosque prouisos, seu prouidendos, intra vacationis, & prouisionis, seu assecutionis eorumdem beneficiorum tempora, quæcumque alia cum illis incompatibilia beneficia Ecclesiastica secularia, vel quorumuis Ordinum, ac etiam hospitalium regularia per eos tunc obtenta, nulla speciali, & expressa de eisdem in prouisionibus prædictis facta mentione, simpliciter, vel causa permutationis, ac alias quomodolibet, siue in Sanctitatis suæ, vel alterius Romani Pont. pro tempore existentis, aut Legatorum, vel Nunciorum dictæ Sedis, siue Ordinariorum, vel aliorum Collatorum

quorumcunque manibus resignare, seu dimittere, aut iuribus sibi in illis, vel ad illa competentibus cedere, contigerit, omnes & singulæ concessiones, collationes, prouisiones, & quæuis aliæ dispositiones de beneficijs, seu iuribus sic resignandis, dimittendis, & cedendis pro tempore faciendæ, cum inde secutis quibuscumque, cassæ & irritæ, nulliusq. roboris, vel momēti existant, nec cuiquam suffragentur, sed beneficia, & iura vt præfertur resignata, dimissa, & cessa eo ipso vacent, & vacare, ac sub reseruatione prædicta, quam S.S. etiam quo ad hoc extendit, & ampliauit, comprehensa censeantur. Ita quod de illis per alium quàm eandem S. S. vel pro tempore existentem Romanum Pontificem nullatenus disponi possit, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si per pacificam assecutionem beneficiorum aliorum huiusmodi vere, & realiter vacauissent. Decernens irritum, &c. attentari.

Notæ

Notæ.

Hæc Regula eſt de nouo addita à Sanctiſs. D. N. Gregor. XV. non tamen de nouo facta, quia iam ante per felic. recor. Paul. V. fuit ædita de anno 1609. prout apparet in *Bullar. nouo to. 3. fol.* 250. incipit *Sanctiſſ. in Chriſto Pater*, quam ad literam refert *Garcia in tract. de benef. par. 11. capit. 5. num. 64.*

Regula Tertia.

Reſeruatio Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac de tempore vacationis Epiſcopatuum vacaturorum beneficiorum.

ITem, reſeruauit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales, Primatiales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, nec non omnia Monaſteria virorum, valorē annuum ducentorum florenorum auri communi extimatione excedentia, nunc quomodocumque vacantia, & in poſterum vacatura. Et voluit, quòd exceſſus hu-

ſuſmodi in literis exprimatur. Ac etiam reſeruauit dignitates, & beneficia omnia, ad collationem, præſentationem, electionem, & quamcumque aliam diſpoſitionem Patriarcharum, Primatuum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum, ac aliorum quorumcumque collatorum, & collatricum, ſæcularium, & regularium, quomodolibet (non tamen ad collationem cum alio, vel alijs, aut etiam ad alterius præſentationem, vel electionem pertinentia) quæ poſt illorum obitum, aut Eccleſiarum, ſeu Monaſteriorum, vel aliarum dignitatum ſuarum dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel priuationem, ſeu tranſlationem, vel alias quomodocumque vacauerint, vſque ad prouiſionem Succeſſorum ad eaſdem Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates Apoſtolica auctoritate faciendam, & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſionem quomodocumque vacauerint, & vacabunt in futurum.

Notæ

Notæ.

Tria beneficiorum genera reſeruat hic Papa. Primo, reſeruat Eccleſias Patriarchales, quæ etiam primatiales appellantur *cap.* 1. *ad med. diſt.* 99. Item Eccleſias Archiepiſcopales, & Epiſcopales, quarum omnium electio de iure communi ad Capitulum, & ad Canonicos ſpectabat. *cap. cum Eccleſia Sutrina* 3. *de cauſ. poſſ. & prop. Pariſ. conſ.* 19. *num.* 5. *lib.* 4. Et ratio ſecundaria huius reſeruationis fuit, vt ſic tollerentur diſcordiæ magnæ, quæ quotidie oriebantur in electionibus à Capitulo, & Canonicis factis, notat *Lancellot. in ſuis Inſtit. canon. tit. qui eligere eligiue poſſunt, in principio, verbo hodie* Cœpit autem fieri hæc reſeruatio in extrauaganti Ad regimen de præbendis, non tamen ſimpliciter, vt hic, ſed addita clauſula, *nunc apud Sedem vacantes, vel in futurum vacaturas*, & ſic ſolùm reſeruabantur ibi vacantes apud Sedem, non etiam extra Curiam, vt in hac Regula reſeruantur. notat *Mandoſ. hic q.* 1. *num* 3. *in fine*.

Secundo, reſeruat hic Papa Monaſteria, ideſt, Abbatias virorum, non tamen Monialium, quæ habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, declarat. *Mandoſ in reg* 26. *q.* 3. *num.* 9. *verſ. aduertant tamen*

Iuniores. Monasterium enim interpraetatur, hoc est Abbatis territorium. *Card. in Clem. prima in* 10. *notab. de stat. monac.*

Tertio, reseruat omnia beneficia quomodocumque vacantia post obitum Episcoporum, & aliorum quorumcumque inferiorum Collatorum vsque ad prouisionem successorum, & possessionem pacificam ab ipsis adeptam, ita quod beneficia, quae vacant toto illo intermedio, pertinent ex hac regula ad prouisionem Pontificis, non autem ad prouisiopem successoris in Episcopatu, prout olim pertinebant *gloss. in cap. cum olim* 14. *verb. cap. de maior. & obed.*

Excipiuntur tamen illa beneficia, quae non sunt liberae collationis, idest beneficia quorum collatio non potest fieri ab Episcopo absque alterius electione, praesentatione, siue interuentu, declarat *Gonzal. super reg.* 8. *gloss.* 45. *num.* 10.

Regula Quarta.

Reseruatio Dignitatum, necnon suorum, & S. R. E. Cardinalium familiarium, beneficiorum.

ITem, reseruauit generaliter dispositioni suae omnes dignitates maio-

maiores post Pontificales, in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, nec non valorem decem florenorum auri communi extimatione excedentes, principales in Collegiatis Ecclesijs. Reseruauit etiam Prioratus, Prepositurasl, Præpositatus, ac alias dignitates conuentuales, & Perceptorias generales Ordinum quorumcumque (sed non militiarum.) Ac quæcumque beneficia, quæ sui, etiam dum Cardinalatus fungebatur honore, existentes, ac S.R.E viuentium nunc, & qui erūt suo tempore Cardinalium, familiares continui commensales obtinent, & in posterum obtinebunt, eorum familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quæ ius eis competit, aut competierit, etiam si ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorumdum, vel alias recesserint. Declarans, dignitates, quæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis, post Pontificales non maiores existunt, quæ ex Apostolicæ Sedis indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut consuetudi-

he præſcripta, vel alias quouis modo, in collegiatis Eccleſijs principalē præeminentiam habere noſcuntur, ſub reſeruatione prædicta comprehendi debere.

Notæ.

Maiores poſt Pontificales: Ideſt primæ dignitates poſt Epiſcopales: cognoſcuntur autem eſſe maiores, ſiue primæ, ex ordine, & adminiſtratione *gloſſ in cap deliberation̄e 4. verb electionis poſt med. de offic. leg. in ſexto*. Certior tamen Regula erit conſuetudo vnius cuiuſq. Prouinciæ, & Eccleſiarum iuxta quam aliquādo Dignitas Decanatus, Prioratus, Archidiaconatus, ſeu alia primam ſedem poſt Epiſcopum habere ſolet. *Rota deciſion. 9. de præb. in nou.* incip. *de Theſauraria*.

Reſeruat etiam: Hic reſeruat Papa dignitates principales Regularium Conuentualium, ſiue Monaſteria fratrum, quæ non reguntur per Abbates, ſed per Priores, vel Præpoſitos, nam de illis quæ per Abbatem reguntur loquitur regula præcedens in prima eius parte, notat *gloſſator hic in ſecunda parte verſ. poſtea Conſului D. Nicolaum*.

Intellige tamen hanc Regulam loqui

de illis Dignitatibus Regularibus, quæ ſunt perpetuæ, non autem de his, quæ ſunt temporales, & ad nutum amouibiles, vt ſunt prioratus Sancti Auguſtini, Sancti Dominici, & ſimiles ordinum mendicantium, declarant *Gonzal. ſup. reg.* 8. *gloſ.* 8. *num* 50. & *Garzia de beneſ. par.* 5. *cap.* 1. *num.* 272.

Sed non militiarum: veluti Præceptorias Ordinis S. Iacobi de Spata (vulgo Encomiendas de Santiago) Præceptorias de Alcantara, de Calatraua, & ſancti Ioannis Hieroſolimitani. *Gonzal gloſſ.* 51. *num.* 60.

Familiares: Varijs modis, & ſecundum ſubiectam materiam in iure appellantur familiares *l. pronuntiatio* §. *familiæ ff. de verb. ſignif.* ad propoſitum tamen huius Regulæ, illi dicũtur familiares qui ſe deputant ad honeſtum ſeruitium Papæ, vel Cardinalium, quos vulgo Criados appellamus *Simonet. de reſeruat. q.* 35. *nu.* 3. & ſufficit ad hunc effectum, quod durante familiaritate beneficia obtinuerint, quantocumque paruo temporẽ duret familiaritas. *Garzia de beneſic. par.* 5. *cap.* 1. *num.* 276.

Commenſales: ſic in *cap. fin. de verb. ſignif. in ſexto*.

Declarans dignitates: exemplum pone in Archidiaconatu de Viruieſca in Hiſpania, quæ eſt dignitas principalis in Eccleſia Collegiata oppidi de Viruieſca,

& in Cathedrali Ecclesia Burgen. habet sedem non tamen primam, nec maiorem post Episcopalem.

Regula Quinta.

Reseruatio Beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

ITem, reseruauit generaliter omnia, & singula beneficia Ecclesiastica quorumcumque Collectorum, & vnicorum in quacumque Ciuitate, vel diœcesi, qui suo tempore officia exercuerint, Subcollectorũ fructuum, & prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum, illa videlicet beneficia, dumtaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus, seu ad quæ ius tunc eis competebat.

Notæ.

Quorumcumque Collectorum: & sic quamuis plures sint Collectores in vna Ciuitate

tare, vel Dioecesi, omnium tamen beneficia sunt reseruata, ex verbo quorumcumque, quod nihil excipit *cap. solitæ 6. in fine de maior. & obed.*

Et vnicorum: scilicet Subcollectorum; Nam si duo fuissent deputati, beneficia neutrius essent reseruata, licet vtriusque deputatio valeat, quia hic non prohibentur plures deputari, sed solum reseruantur beneficia Subcollectorum vnicorum.

Si tamen plures Subcollectores successiuè vnus post alterum deputarentur in aliqua Ciuitate, vel Dioecesi, ita quod eodem tempore vnicus tantum fuisset ibidem Subcollector, eorum omnium beneficia erunt reseruata; quia satis est, quod eodem tempore vnus tantum Subcollector reperiatur. *Rota decis.* 11. *de præben. in antiquis.*

Suo tempore exercuerint: additum est illud verbum, suo tempore, ad denotandum quod exercitium non est præcisè necessarium, quando nulla se obtulit occasione exercendi, nam sufficit suo tempore, id est, cum venerit talis occasio, quod Subcollector non recuset laborem, & sic quod ex parte sua sit semper paratus ad exercendum. argum. tex. in *l. pater Seuerinam.* 100. *in princ. ff. de cond. & demonst.* & in terminis est *decisio Caputaq.* 140. *& seq. par.* 1.

Durante eorum officio. reseruat Papa hic

temporalis, vt patet ex eius verbis, ibi *donec Christi dignatio nos dignabitur Vniuersalis Ecclesiæ sponsæ suæ regimini præsidere*, tamen non est nouum vt priores leges ad posteriores trahantur, ita vt ad eas quoque personas pertinere videantur *l. non est nouum cum seq ff de legibus*.

Dum Curia Romana: ad effectum huius reseruationis, videbatur Curiam Romanam tantum intelligi pro loco vbi est audientia causarum, & literarum Apostolicarum expeditio, & non vbi est Papa: sed contrarium declarauit Clemens Octauus, *const. 54. in Bull. nouo tom. 3. fol.* 70. nempe, vnam & eandem Romanam Curiam existere, & censeri, in Vrbe, & vbi est Papa, etiam quoad beneficia, quæ tam in dicta Vrbe, quam in Ciuitate ad quam Papa se contulisset, vacarent.

Regula Septima.

Reseruatio beneficiorum Cubiculariorum, & Cursorum.

ITem, reseruauit generaliter idem D.N. Papa dispositioni suæ, omnia beneficia Cubiculariorum, etiam Honoris nuncupatorum, ac Cursorum suorum. Declarans, in prędecesso-

cessorum suorum Romanorum Pontificum Constitutionibus & Regulis reseruatorijs beneficiorum Cubiculariorum, etiam Cubicularios Honoris nuncupatos, etiam à die earum editionis, & publicationis intelligi, & comprehendi, ac comprehensos fuisse & esse. Irritùm &c. attentari decernens.

Notæ.

Cubiculariorum: duæ sunt species Cubiculariorum, qui hoc nomine appellari possunt, videlicet Cubicularij secreti Papæ, & Cubicularij Officiales, qui officiũ habent in Cancellaria, iuxta quandam Constitutionem Leonis Decimi, quæ prohibet, quod nullus alius præter hos nomen, aut titulum Cubiculariorum vsurpet refert *Garzia de benef. par.* 5. *cap.* 1. *numer.* 398.

Beneficia Cubiculariorum Officialium iam fuerunt expresse reseruata per *Constitutionem tertiam Pauli Tertij*, quæ est in *Bullario nouo tomo* 1. *fol.* 615. Vnde, à sufficienti partium enumeratione intelligenda est hac Regula de Cubicularijs secretis tantum, quicquid dicat *Garzia ubi supra*.

supra. nam licet tanquam Papæ familiares fuissent iam compræhensi in Regula quarta, non tamen est inconueniens, quod ratione maioris dignitatis quam habent, fiat particularis reseruatio suorum beneficiorum, prout in terminis dixit *Rota in vnà Seguntina Archidiaconatus, & Canonicatus* 19. *Martij* 1601. *coram Lancellotto* relata ab eodem Garzia, *vbi supra num.* 332.

Etiam honoris nuncupatorum: Hæc extensio, siue declaratio est hic de nouo adiecta à Sanctiss. D.N. Gregorio XV. non tamen de nouo facta, quia iam per piæ mem. Paul. V. fuit ædita de anno 1617. prout apparet in quadam eius Constitutione, quæ per manus fertur.

Declarans: hæc verba vsque ad finem non reperiuntur in Regulis antiquis, sunt tamen desumpta ex supradicta Pauli V. Constitutione.

Cursorum suorum: Cursores Papę sunt illi qui habent locum ad instar Tribunalis, qui habent locum ad instar Tribunalis, quod vulgo banchum Cursorum nuncupatur, & fere omnes sunt Clerici, & in Clericali habitu incedunt. *Mandos. hic q.* 2. *num.* 5. horum officium est Cardinalibus intimare Capellas, & Consistoria Papæ, & alia similia, vocanturq; Cursores ad differentiam aliorum qui Mandatarij dicuntur, *Paulus Quintus. Constitutione* 71. §. 31. *in Bullar. tomo tertio, fol.* 282.

Regu-

Regula Octaua.

Reseruatio beneficiorum Ecclesiarum S. Ioannis Lateranensis, & S. Petri, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, & beneficiorum titulorum Card. à Curia absentium.

ITem, reseruauit dispositioni suæ generaliter, quoscumque Canonicatus, & prębendas, ac dignitates, personatus, & officia in S. Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe Ecclesijs, nec non ad collationem, prouisionem, & pręsentationem, seu quamuis aliam dispositionem S.R.E. Cardinalium à Rom. Cur. absentium ratione suornm Episcopatuum Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titulorum, & Diaconiarum spectantia, quamdiu absentia sua durauerit, Canonicatus, & præbendas, dignitates personatus, administrationes, & officia, cæteraque bene-

ficia

ficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura vacantia, & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe quàm in Ecclesijs, Ciuitatibus, & Diœcesibus dictorum Episcopatuum consistentia. Ac decreuit irritum, &c.

Notæ:

Omnia beneficia Vrbis Papa confert tanquam proprius Episcopus Vrbis Romæ, & sic videbatur superflua reseruatio de qua hic, quia reseruatio fit per Papam de beneficijs in quibus cogitat ab Ordinarijs habentibus alias potestatem conferendi posse præueniri: sed in vacantibus in Vrbe, & sic in sua propria diœcesi non potest considerari præuentio, quia nullus præter Papam conferre potest, igitur non erat necessaria ista reseruatio.

Cui difficultati respondet *Gonzal. super Regula* 8. *gloss.* 13. *num.* 22 dicens, quod dicta reseruatio fuit necessaria ad maiorem cautelam, & dubia remouenda, ne Archipresbyteri dictarum trium Ecclesiarum (qui sunt Cardinales) prætenderent de istis beneficijs posse disponere; Vnde abundans cautela non nocet *ad l. quæ dubitationis ff de reg. iur.*

Cano-

Canonicatus & præbendas. Nota quod hęc Regula non comprehendit Clericatus, & Beneficiatus in ea non expressos, sed tantum Canonicatus, & præbendas, ac dignitates, personatus, & officia hic expressa, vt fuit resolutum in *Romana Clericatus S. Petri* 27. *Nouembr*. 1602. *coram Card. Pamphilio*.

Nec non ad collationem: hęc est secunda pars huius Regulæ: ad cuius intelligentiam sciendum est, quod sunt sex Episcopatus, qui antiquioribus sex Cardinalibus sunt annexi, nempe Episcopatus Ostien. Portuen. Sabinen. Albanen. Prænestin. & Tusculan. qui sunt prope Vrbem, & suffraganei Pontificis in quantum est Ordinarius particularis Romæ, & propter dictam annexionem appellantur Episcopatus Cardinalatus.

Cum igitur præsentia Cardinalium in Vrbe sit vtilior, non solum Romanæ, sed etiam Generali Ecclesiæ *cap*. 3. *de postul. Prælat*. & maximè istorum sex, qui sunt Papæ Collaterales, & Assistentes præcipui, & qui olim loco ipsius officium Episcopale in Ecclesia S. Ioannis Lateranen. per hebdomadas exercebant. *Card Baron. Annal. tom* 11. *fol*. 236. §. *sunt in Ecclesia Romana*. Idcirco, vt facilius allicerentur ad residendum apud Summum Pontificem, facta fuit reseruatio prædicta in pœnam absentiæ à Romana Curia, tam beneficiorum consistentium in Ecclesijs,

Ciui-

Ciuitatibus, & Dioecesibus dictorum Episcopatuum, quam Beneficiorum in eadem Vrbe vacantium in Ecclesijs, siue titulis dictorum Cardinalium.

Regula Nona.

Reseruatio Mensium Apostolicorum, & de Alternatiua pro Episcopis residentibus.

ITem, cupiens idem D.N. Papa, pauperibus clericis, & alijs benemeritis personis prouidere, omnia beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia & quorumuis Ordinum regularia, qualitercumque qualificata, & vbicumque existentia, in singulis Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris mensibus, vsque ad suæ voluntatis beneplacitum, extra Romanam Curiam alias quam per resignationem quocumque modo vacatura, ad collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem,

nem, quorumcumque collatorum,& col atricum, sæcularium & quorum- uis Ordinum regularium(non tamen S.R.E. Cardinalium , aut aliorum sub Concordatis inter Sedem Apo- stolicam & quoscumque alios initis, & per eos qui illa acceptare,& obser- uare debuerant acceptatis & obser- uatis, quæ lædere non intendit,com- prehensorum) quomodolibet perti- nentia , dispositioni suæ generaliter reseruauit . Volens , in supplicatio- nibus,seu concessionibus gratiarum, quę de dictis beneficijs tunc vacan- tibus , etiam Motu proprio fient , de mense in quo vacauerint dispositiuè mentionem fieri , alioquin gratias nullas esse. Ac consuetudines etiam immemorabiles , optandi maiores , & pinguiores præbendas , necnon priuilegia etiam in limine erectio- nis concessa , & indulta Aposto- lica circa ea , ac etiam disponen- di de huiusmodi beneficijs , aut quod illa sub huiusmodi reseruatio- nibus numquam compræhendantur , etiam cum quibusuis derogatoria-

rum

rum derogatorijs, & fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, quorum tenores pro expressis haberi, & latissimè extendi voluit, quibusuis personis, & collegijs, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus quomodolibet concessa, aduersus reseruationem huiusmodi minimè suffragari. Insuper Sanctitas sua, ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intenta, ipsis, quamdiu apud Ecclesias aut diœceses suas verè, ac personaliter resederint dumtaxat, de omnibus & quibuscumque beneficijs ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & regularibus (ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, seu prȩsentationem, vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu, seu interuentu Capitulorum, vel aliorum, aut aliàs pertinentibus) quȩ in antea in mensibus Februarij, Aprilis, Iunij, Augusti, Octobris, & Decembris extra

curiam

Curiam ipſam vacare contigerit, (dũmodo alias diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, vel aſſecta non fuerint) liberè diſponendi facultatem conceſſit. Ac etiam voluit, vt ſi ipſi in collatione, aut alia diſpoſitione beneficiorum in alijs ſex menſibus, videlicet Ianuarij, Martij, Maij, Iulij, Septembris, & Nouembris vacaturorũ, quæ etiam diſpoſitioni ſuæ, vt præfertur reſeruauit, ſeu etiam aliorum diſpoſitioni ſuæ, & dictæ Sedis alias quomodolibet reſeruatorum, vel affectorum, ſeſe intromiſerint, aut quominus prouiſiones, & gratiæ Sanctitatis ſuæ de illis debitum effectum conſequantur, impedimentum quoquo modo præſtiterint, vſu, & beneficio prædictæ facultatis eo ipſo priuati exiſtant, ac collationes, & aliæ diſpoſitiones de beneficijs, illius prętextu deinceps faciendæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceprationem huiuſmodi per patentes literas manu propria ſubſcriptas, ſuoque ſigillo

mu-

munitas, & in sua quisque ciuitate, vel diœcesi datas, declarare, & litteras ipsas huc ad Datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur. Quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea, vti incipiant gratia supradicta. Decernens sic in prædictis omnibus per quoscumque, &c. iudicari debere, ac irritum, &c. attentari.

Notæ.

Hanc Regulam plena manu glossauit *Hieronymus Gonzal.* cuius litteram, & contextum *post 7. § procemialem* iuniorum commoditati consulens, breui compendio declarat.

Insuper Sanctitas sua: hæc est secunda pars huius Regulæ, in qua agitur de gratia alternatiua concessa solum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis; non autem alijs inferioribus Collatoribus.

Circa quam illud est præcipuum dubium, valde controuersum inter Scriptores omnes inter se digladiantes, imo inter Sacræ Rotæ Auditores, nondum bene cõstitutum, prout ex varijs ipsorum decisioni-

nibus apparet: An ſcilicet menſes alternatiuæ debeant eſſe integri, vt Epiſcopus ea frui poſſit? exempli gratia, ſi Epiſcopus habens alternatiuam acceptatam ſit abſens à ſua Diœceſi principio mēſis Februarij, Aprilis, aut alterius alternati, & reuertatur in eodem menſe, an gaudeat alternatiua in beneficijs vacantibus in tali menſe poſt reditum ad Epiſcopatum? Item ſi Epiſcopus ſecunda Februarij, vel alterius menſis alternati acceptet Romę alternatiuam, an ea gaudeat in beneficijs poſt acceptationem vacantibus in tali menſe?

In quo attendendæ ſunt quatuor infraſcriptæ regulæ; Nam his recte obſeruatis, meo quidem iudicio, ceſſant omnes in hac re controuerſiæ.

I. REGVLA.

Alternatiuę acceptatione recepta in Dataria in aliquo menſe Apoſtolico, non incipit vſus illius niſi toto menſe peracto; aliud ſi in menſe Ordinarij.

II. REGVLA.

Menſe, Aprilis & Octobris ſemel facti Apoſtolici propter abſentiam Ordinarij, ſemper remanent Apoſtolici, quamuis ipſe reuertatur de nouo.

III. REGVLA.

Menſes Februarij, & Auguſti, licet ſemel per abſentiam Ordinarij facti ſint Apoſtolici, deſinunt eſſe Apoſtolici reue-

uerente Ordinario ad suum Episcopatum.

IV. REGVLA.

Menses Iunij, & Decembris nunquam sunt Apostolici, quamuis Ordinarius nunquam resideat.

Fundamentum autem prædictarum regularum apertius patebit, si primo consideremus, quod in alternatiuæ acceptatione dicitur ordinarius quasi contrahere cum Papa, sub specie cuiusdam permutationis mensium: ex alleg. per *Gonzal. in gloss.* 43. *nu.* 107. *& gloss.* 58. *nu.* 14. Vnde ratio postulat, quod æqualitas inter Papã, & Episcopos seruetur, sicut inter omnes cõtrahentes de iure seruari mãdatur *l. si id quod* §. *fin. ff de rescind. vend.*

Quod autem seruata sit aqualitas in supradictis Regulis, apparet ex eo quod Papa iuxta primam huius Regulæ partem habet octo menses, nempè Ianuarium, Februarium, Aprilem, Maium, Iuliũ, Augustum, Octobrem, & Nouembrem: Ordinarius vero quatuor, Martium, Iunium, Septembrẽ, & Decembrẽ; Vnde in alternatiua lucratur Ordinarius mẽses Aprilis, & Octobris, mutuatq; Martium pro Februario, & Septembrem pro Augusto; Menses autem Iunij, & Decembris nec lucratur nec mutuat, sed illos retinet vt rius, quos ideo mẽses fixo appellamus.

His ita præsuppositis, iustitia primæ Regulæ in eo consistit, quod acceptatio, vel non acceptatio alternatiuæ est in sola facultate Ordinarij, qui si acceptauerit in principio alicuius sui mensis sibi imputet, cum potuisset expectare finē talis mensis; si verò acceptauit in aliquo mense Papæ, non est rationi consonum vt hoc Papæ præiudicet, cum ipse etiam posuerit in facultate Ordinarij quando velit acceptare alternatiuam.

Ratio secundæ Regulę est, quia Ordinarius lucratur illos duos Menses Papæ, Aprilem scilicet, & Octobrem absque aliqua mensium ipsius permutatione, & nullo alio nisi residentiæ onere adiecto. Vnde cum eos gratis accipiat, æquissimum erit, vt quantocumque paruo tempore à sua Diœcesi ab fuerit illos ammittat, ita vt semel facti Apostolici semper remaneant Apostolici vsque ad vltimum diem illius mensis quo abfuerit.

Tertia Regula fundatur in eo, quia Ordinarius non ita simpliciter accipit à Papa Menses Februarij, & Augusti, sed in cambium Martij, & Septembris. Vnde cū nullo casu posѕit Ordinarius ex parte Papæ iterum habere Martium, & Septembrem, iustissimum etiam erit quod Papa non ita absolutè, & rigore stricto recuperet Februarium, & Augustum, sed sit

satis

ſatis quod per illud ſolum tempus, quo fuerit abſens Ordinarius, Papa prouideat beneficia vacantia in ſua Diœceſi, reuertente vero ad eam Ordinario, deſinant eſſe Menſes Apoſtolici.

Regula quarta habet iuſtitiam clariſſimam; cum enim Papa retineat ſibi medietatem ſuorum octo Menſium, Ianuarium, ſcilicet, Maium, Iulium, & Nouēbrem, in quibus nullo caſu voluit poſſe competere Ordinario ius aliquod etiam perpetuo reſidenti, æquiſſimum etiam erit quod Ordinarius ſibi etiam retineat medietatem ſuorum quatuor Menſium, Iunium, ſcilicet, & Decembrem in quibus nullum vnquam ius poſſet competere Papæ, etiam Ordinario numquam in ſua Diœceſi reſidenti.

Decernens irritum: olim finiebantur Regulæ reſeruatoriç in octaua Regula præcedenti, vbi idcirco fuit poſitum hoc idem decretum irritans, vt ſic omnes anteriores Regulas comprehenderet tanquam in fine omnium poſitum argumento *l. talis ſcripturæ* 30. §. *fin. ff. de leg.* 1. *Caſſad.* in terminis *deciſ.* 1. *in fin. de reſtit. ſpol.* ſed cum poſtea fuiſſet addita hæc Regula nona, neceſſarium etiam fuit addere hoc decretum, vt ipſa quoque ſub eo comprehenderetur.

Effectus autem decreti irritantis eſt,

annullare omnia quæ in contrarium fierent ab Ordinarijs, titulum & possessionem inficere, omnesque alios iuris effectus irritare, taliter quod nec aliquod iuris fomentum habeant prouisiones, seu collationes de beneficijs sic reseruatis factæ *cap. si eo tempore* 45. vbi omnes *de elect. in sexto*.

Vltimo nota, quod vltra supradicta beneficia sunt multa alia reseruata in diuersis Pontificum Constitutionibus, quæ quidem hic annecti deberent: reperiuntur tamen in Bullario siue noua recollectione Constitutionum Apostolicarum per Laertium Cherubinum Aduocatum Romanum de anno 1617 Romæ edita, nempe beneficia vacantia ob non publicationem resignationis, quæ sunt Papæ reseruata ex *Constit.*85. *Gregorij* XIII. *tom* 2. *fol.* 469. Et vacantia ob non seruatam formam Constitut. 33. B.Pij Quinti, *tom.* 2 *fol* 219. Et vacantia per confidentiam *Pius Quartus Constit* 85. *dicto tom.* 2. *fol.* 120. Et vacantia per crimen hæresis, *B.Pius Quintus Constit* 29.*eodem to fol.*213. Et vacantia ob non delationem habitus Clericalis *Sixtus V Constit.*92.§.2 *circa finem vers in futurum eodem tom* 2 *fol.* 653.

Item, beneficia offendentium per se; vel per alium litigantes in Romana Curia, eorumq; Iudices, Aduocatos, Procurato-

ratores, Notarios, testesq; & alios similes *Alexander VI Constitut.* 11. *tom.* 1. *fol.* 400. & beneficia eorum qui pro obtinendis beneficijs se ipsos pro alijs examini supponunt, vel annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs vt ab eis aliquid consequantur, vel pro se ipsis, vt alijs postea cum pensione resignent *Paulus IV. Constit.* 12. *tom.* 1 *fol.* 731.

Item, beneficia collata ijs, qui propter genus, aut heresim, vel à fide apostasiam, suo proprio siue stirpis cognatorum vitio contaminati, per canonicas sanctiones, aut statuta aliqua à Sede Apostolica cõfirmata in aliquibus Ecclesijs admiti prohibentur, quia tales prouisiones sunt irritæ, & nulla, & beneficia sic collata vacant, vt prius, & Papæ remanent affecta *Gregor XIII. Constit.* 66. *to.* 2. *fol.* 448.

Item, alia beneficia quæ apud eundem Cherubinum videre poteris vbi supra in *Indice* siue repertorio *materiarum*, verbo, *Beneficia Ecclesiastica*.

Regula Decima.

De literis in forma Rationi congruit expediendis.

ITem, Voluit idem D. N. Papa, quod concessa per felic. record.

Paulum V. Prædecessorem suum, & de eius mandato expediantur in forma Rationi congruit, sub die Coronationis suæ, vt moris est. Et idem quo ad concessa per piæ me. Leonem XI. & Clementem VIII. etiam Prædecessores suos, ad sex menses dumtaxat ab ipso die Coronationis incipiendos obseruari voluit.

Notæ.

Ex hac Regula incipit Papa agere à de alijs varijs rebus permixtim, & non seruato illo ordine quem huc vsque sequutus fuit in præcedentibus nouem Regulis reseruatorijs, quę omnes (vt diximus) vnum, & eundem tractatum continent cum sua rubrica, Regulæ vero omnes quę ex nunc subsequuntur, (paucis exceptis) spectant ad expeditionem literarum per Cancellariam faciendam.

In forma rationi congruit: vocatur sic, quia principium Bullæ hac forma exorditur. videlicet *Gregorius XV. &c. Rationi congruit. & conuenit honestati, vt ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet eius superueniente obitu literæ Apostolicæ*

licæ super illis confectæ non fuerint, suum consequantur effectum &c. Cuius integram reperies apud *Mandos. in proœmio huius regulæ*.

Vt moris est: dicitur esse de more, quia de iure communi etiam ante Coronationem sub prima ipsa die electionis poterant literæ expediri, si hoc etiam Papa hic voluisset: nam ab illo instanti, & momento quo Papa electus est à duabus partibus Cardinalium, iuxta *cap. licet de euitanda. 6. de elect.* illico habet plenam, & liberam administrationem *Doct. in d. cap. licet; & ibi gloss. fin.* ita vt qui ausus esset impugnare literas Papæ, ex eo quod tempore concessionis earum non esset adhuc Coronatus, tamquam temerarius excommunicationis sentētia innodatus existeret. *Extrauag. final. de sentent. excomm.* inter communes.

Ab ipso die: scilicet decimo quarto mensis Februarij huius præsentis, & felicissimi anni 1621. quo Sanctiss. D. N. Gregorius Papa XV. fuit in Ecclesia S. Petri in Vaticano solemni, & consueta pompa intronizatus, & Coronatus.

Obseruari voluit; nullum tamen additur ius de nouo, nec Papa prouisionem, seu gratiam forsan inualidam confirmare intendit, sed solum attestatur gratiam à Prædecessoribus factam fuisse, ideoq; illam

illam executioni posse mandari *ad cap. literis 39. de rescrip.*

Regula Vndecima.

Declaratio reseruationis Ecclesiarum; & beneficiorum per Prędecessores reseruatorum.

ITem, declarauit, omnium, & singularum Ecclesiarum Cathedrallum. & Monasteriorum prouisiones, quas prædicti Prædecessores sui, ordinationi, & dispositioni eorum, ac omnia, & singula beneficia, quæ dicti Prædecessores etiam prædictæ dispositioni cum interpositione decreti reseruauerant, quæ quidem Ecclesię, & Monasteria, necnon sic reseruata beneficia, tempore obitus eorumdem Prædecessorum vacabant, aut Ecclesię ipsæ, vel Monasteria huiusmodi sic Commendata, vel eis administratores deputati non fuissent, etiam tunc vacassent, remansisse, & remanere per huiusmodi reseruationem, & decretum affecta, nullumq; de illis, præter Romanum Pontifi-

tificem, ea vice se intromittere, vel disponere potuisse, siue posse quoquo modo. Decernens irritum, & inane, si secus super illis attentatum forsan erat tunc, vel in posterum, contingeret attentari.

Notæ.

Hæc regula est ampliatio quædam *extrauagantis Ad Romani* 14. *de praben. & Dignitatibus* inter communes.

Regula Duodecima.

Reualidatio literarum Prædecessoris, gratiæ, & iustitiæ, infra annum concessarum.

ITem, prædictus D.N. omnes, & singulas, ab ipsis Paulo V Romano Pont. Prędecessore suo, infra annum ante diem obitus illius concessas gratiæ, vel Iustitiæ literas, temporibus debitis eorũ exequutoribus, & Iudicibus non præsentatas, omnino reualidauit, & in statum pristinum in quo antea fuerant, & pro quibus

erant obtentæ, quo ad hoc plenariè restituit, ac decreuit, per exequutores, & Iudices prædictos, vel ab eis subdelegandos, ad expeditionem negociorum in eis contentorum procedi posse, & debere, iuxta illarum formam.

Notæ.

Per regulam decimam supra concessum fuit, posse expediri literas super supplicationibus, quæ solum fuerunt signatæ tempore, suorũ Prædecessorum Pauli V. Clementis VIII. & Leonis XI. nunc autẽ agitur de illis gratijs super quibus fuerũt literæ expeditæ, non tamen tempore debito exequutoribus, seu Iudicibus præsentatæ, quod quidem necessarium fuit declarare, quia re adhuc integra tam rescripta respicientia iustitiam, quàm respicientia gratiam morte concedentis finiuntur *cap fin. § officium de offic. Iud. deleg. in 6. cap. si cui nulla 36. secundo resp. de præben. eodem lib.*

Omnino reualidauit: effectus huius reualidationis est, quod prior gratia iam extincta resuscitetur, & idem operetur quod operari poterat antequam extingueretur; nil tamen amplius; quia multum

tum differt reualidatio à noua concessione *Mandos. hic qu.1. num.5.*

Regula Decimatertia.

Reuocatio vnionum.

ITem, rationalibus suadentibus causis, ipse D.N. omnes vniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes, & dismembrationes etiam perpetuas, de quibusuis Cathedralibus, & alijs Ecclesijs, Monasterijs, dignitatibus, personatibus, officijs, & beneficijs ecclesiasticis, eorumuè domibus, prædijs, & locis, per cessum, vel decessum, aut quamuis aliam dimissionem, vel amissionem, qualiacũque fuerint, inuicem, vel alijs Ecclesijs, Monasterijs, & mensis etiam Capitularibus, dignitatibus, personatibus, officijs, beneficijs, ac pijs, & alijs locis, vniuersitatibus etiam Studiorum generalium, & Collegijs etiam in fauorem S.R.E. Cardinalium, seu Ecclesijs, Monasterijs, & beneficijs per eos obtentis, quomodolibet,

Notæ.

Cum quælibet Ecclesia suum propriũ debeat habere Rectorem *cap. quia nonnulli de Cleric. non residen.* vt sic vnicuique gregi proprij attributi Pastores suarum quisque ouium curam facilius posset habere, hinc fit quod Vniones beneficiorum in iure sint odiosissimæ; nam per eas diuinus cultus minuitur, & ordo confunditur Ecclesiasticus *Concil. Trid. sess. 14. cap. 9. de reform.*

Quare his, & alijs suadentibus causis, Papa in hac regula reuocat omnes vniones, quæ nondum sortitæ fuerint effectum, quasi per hoc videantur non ita vrgentem causam à principio habuisse, prout alias ex eisdem rationibus, & causis fuerunt similes vniones reuocatę per *Concilium Tridentinum cap. 6. sess. 7. & cap. 9. §. final. sess. 24. de reformat.*

Non tamen Concilij Tridentini: expiuntur ab hac reuocatione vniones, quæ licèt nondum sint sortitæ effectum, sunt tamen factæ in vim Concilij Tridentini, veluti vniones Ecclesiarum Parochialiũ, & Baptismalium, & aliorum Beneficiorum curatorum, vel non Curatorum, cũ Curatis, quas Episcopi propter paupertatem dd. Ecclesiarum facere possunt

iuxta

iuxta *cap.* 5. *seß.* 21. *de reformatione*:

Item, vniones beneficiorum simpliciũ præstimoniorum, seu præstimonialium portionum Seminarijs factæ iuxta *c.* 18. *seß.* 23.

Item, vnio præbendæ facta pro Pœnitentiario in Cathedralibus Ecclesijs iuxta *cap.* 8. *seß.* 24.

Item, vniones beneficiorum simplicium factę per Episcopos Canonicatibus, & præbendis Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum insignium, vbi adeo tenues sunt præbendæ, vt decenti Canonicorum gradui sustinendo non sufficiant: similiter suppressiones, & extinctiones præbendarum in eisdem Ecclesiis, & ob eandem rationem factæ iuxta *cap.* 15. *seß.* 24. *de reformat.*

Sortitæ effectum: vniones tunc dicuntur sortiri effectum, cum post factam à Papa gratiam vniendi, exequutores in ea dari fecerint suos processus, & possessio capta fuerit vt resoluit hic *Mandos. qu.* 5. *nu.* 3. *vers. dicerem igitur*.

Regula Decimaquarta.

Reuocatio facultatum quibusuis concessarum.

ITem, reuocauit quascumque facultates concessas quibusuis Patriar-

triarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs Prælatis, & perſonis, nec non Apoſtolicæ Sedis Nuncijs, ac fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicę debitorum Collectoribus, de diſpenſando cum quibuſuis perſonis ſuper matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium, & ætatis defectibus, & incompatibilibus beneficijs eccleſiaſticis inſimul retinendis, nec non de Notarijs publicis creandis, ac de diſponendo quomodolibet de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis, & aliàs à præmiſſis, officia ipſorum Nunciorum, & Collectorum directè non concernentes, etiam ſi in literis deſuper confectis ſint clauſulæ reſtitutoriæ, & derogatoriæ, & aliæ efficaciores, quas pro expreſſis haberi voluit quoad omnia in quibus facultates ipſæ non ſunt ſortitæ effectum, etiam ſi Nuncijs eiſdem, dictæ Sedis Legatis de latere compotens ſit conceſſa poteſtas. Decernens irritum, &c. attentari.

Notæ.

Notæ.

Hæc regula tollit dubium scriptum per *Doctores in c. finali de concess. præben. in sexto*. An scilicet per mortem Papæ expirent facultates per eum concessæ? notat *Rebuff hic in addit. ad hanc regulam.* Vnde intellige Papam solum hic reuocare facultates concessas à Prædecessoribus suis, non tamen eas quas ipsemet concesserit post electionem ad Pontificatum in illis quatuor diebus ante Coronationem, quod dictum sit dubitationis tollendæ causa ad *l. quæ dubitationis ff. de reg. iur.*

Regula Decimaquinta.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reseruata.

ITem, reuocauit quascumque facultates, & literas desuper confectas, per quas quicumque sui Prædecessores Romani Pōtifices quibusuis personis ordinariam collationem, seu aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum, de iure vel consuetudine habentibus, & quauis etiam Patriarchali, Archiepiscopali,

i, Episcopali, aut alia dignitate, vel alio, non tamen Cardinalatus honore fungentibus, quauis consideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concesserant, aut quamdiù viuerent, vel suis Ecclesijs, seu Monasterijs præessent, aut ad aliud tempus, de beneficijs ecclesiasticis generaliter reseruatis, seu affectis, ad eorum collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, & quamuis aliam dispositionem, communiter vel diuisim spectãtibus, disponere libere, & licitè valerent, aut etiam ad id per eosdem Prædecessores Vicarij perpetui, vel ad tempus constituti forent,

Notæ.

Reuocatio de qua in hac regula, tam late patet, vt omnes comprehendantur facultates, & indulta conferendi beneficia reseruata, qnibuscumq; personis (Cardinalibus exceptis) concessa.

Ad eorum: supplenda est hic dictio

aliar

alias, vt sensus sit, quod Papa reuocat Episcopis facultates conferendi etiam illa beneficia, quæ alias si reseruata non fuissent ad eorũ prouisionem spectarent notat *Mandos hic qu.1. num.3.*

Vicarij perpetui: hoc est, etiamsi facultatibus prædictis inserta sit illa clausula, *vt tanquam Vicarij Pontificis libere, & perpetuo de beneficijs reseruatis possint disponere &c.* quod fuit necessarium exprimere, nam alias non comprehenderetur sub hac reuocatione qui similem facultatem haberet. ad *gloss. in cap. penul. verb. Vicarij de offic. Vicarij.*

Regula Decimasexta.

De dictionibus numeralibus.

ITem, vt in Apostolicis literis committendi crimen falsi per amplius tollatur occasio, voluit, statuit, & ordinauit, quòd dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Nonas, Idus, & Kal. immediatè poni consueuerunt, per literas, & syllabas extensæ describantur, & illę ex prædictis literis, in quibus huiusmodi dictiones aliter scriptæ fuerint, ad Bullariam nullatenus mittantur.

Notæ;

Notæ.

Tollatur occasio: hac eadem ratione idem alias reperitur iussum ab Imperatore Iustiniano in *l. 1. in fin. de confirm. digestorum*.

Nonas idus, & Kalendas: De ratione, & computo Kalendarum vide *gloss. in c. si. de reg. iur. in sexto verb. Quinto 9. Martij*.

Ad Bullariam: aliqui libri habent ad Bullarium, sed idem est: nam primo modo significatur locus, secundo modo Præpositus his bullis, siue intelligamus de registro bullarum, quasi dicat, non mittantur ad locum Bullarum siue ad Registrum, vel ad Magistrum Bullarum, notat hic *Mandos. post princ. procemij*.

Regula Decimaseptima.

De concurrentibus in Data.

ITem voluit, quod de concurrentibus in Data eiusdem diei, super vacantibus, seu certo modo vacaturis beneficijs, illi quibus gratiæ Mótuproprio conceduntur, cæteris simili modo gratias non habentibus, aliâs graduati non graduatis, aut inter

ter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos priùs graduati, nec non colorato titulo possessores non possessoribus, ac inter personas alias in Curia præsentes absentibus ab ea; ac inter præsentes non beneficiati beneficiatis, & similiter inter absentes, cæteris paribus, oriundus non oriundo, & diœcesanus non diœcesano. In reliquis verò singuli, qui prius Apostolicas desuper literas eorum exequutoribus præsentauerint, alijs in ipsorum de quibus agi contigerit, beneficiorum assecutione, præferantur.

Notæ.

Multitudo supplicantium efficit plêrumque, vt pluribus vnum, & idem beneficium conferatur, quare vt prælationes in assequendis beneficijs Ecclesiasticis iuxta personarum merita moderentur, ad *l. vt gradatim* 11. *ff. de muner. & honor.* hæc regula per ordinem disponit qui alijs præferendi sint, dato casu concurrentiæ.

Motu proprio: quia hæc clausula impinguat gratiam, & sic latissime extendenda est, ita vt omnibus alijs gratijs præferatur

tur *cap. si pluribus 24. de præben. in sexto*. Tunc autem censetur gratia fieri motu proprio, cum hoc expresse cautum fuerit in eadem *cap. si motu proprio 23. de præb. in sexto*.

Graduati nō graduatis: nam literatæ personæ de iure debent magis honorari *cap. de multa 28. in fin de præben.*

Inter graduatos magis graduati: veluti Doctor præfertur Licentiato, & graduatus in vtroq; iure præfertur Legistæ tantum, vel Canonistæ tantum.

Prius graduati: nam seniores, & antiquiores maioris sunt authoritatis in iure *l. semper ff. de iur. immun.*

Necnon colorato titulo: Color & titulus in iure quasi pro eodem accipiuntur. *l. Sulpicius 49. ff. de donat. inter vir. & vxor* ibi *si color. vel titulus &c.* Ad effectum vero huius regulæ, coloratus titulus dicitur ille, qui prima facie, aut primo aspectu validus apparet, non admissa quæstione de validitate, vel inualiditate ipsius. *Cassad. super reg. Cancellariæ dec. 7. incipit proponebatur num. 7.*

In Curia præsentes: quia ad Sedem Apostolicam tanquam ad matrem communem quamplurimi ex diuersis mundi partibus quotidie confluunt *cap. 2. de priuil. in sexto.* ex quo crescit Vrbis augmentum, & ideo præsens in Curia debet esse

magis

magis priuilegiatus quàm absens. argum. *l.2. circa princip. C. vt dignitatum orao seruetur lib.* 12.

Non beneficiati benefitiatis : quia Sedes Apostolica necessitatibus pauperum Clericorum (qui nullum sunt beneficium Ecclesiasticum assequuti,) semper duxit esse succurrendum *cap. postulasti* 27. *de rescriptis*.

Oriundus non oriundo : oriundus, idest, originarius, qui scilicet originem duxit ex eo loco vnde eius maiores fuerunt *l filios*. 3. *C. de municip. & orig. lib.* 10. accipitur etiam oriundus pro orto, seu nato in aliquo loco proprio *l. adsumptio*. 6. & *ibi gloss. verbo oriundus ff. ad municip.*

In vtroque autem sensu accipienda est regula hæc, quia eius ratio militat tam in oriundo quàm in orto, & verba vtriq; conueniunt ad *l. hos accusare* §. *omnibus ff. de accusat.* & ratio huius prælationis fuit, propter faciliorem residentiam, quæ magis præsumitur in oriundo, seu nato in loco beneficij, quam in extero, & peregrino, *ad cap nullus inuitis* 13. *dist.* 61. & *cap. ad decorem* 5. *de instit.* vbi omnes Doct.

Diœcesanus non Diœcesano : Diœcesis græce, idem quod latine districtus gubernationis, seu locus alicuis iurisdictionis *l. vnic. C. de priuat. carcerib.* ibi *Aegyp-*

tiacam

tiacam Diœcesim Vnde qui subiecti sunt iurisdictioni alicuius, Diœcesani appellantur.

Dicitur etiam Diœcesanus, qui domicilium habet in aliqua Ciuitate *gloss. 1 in cap. statutum* 11. §. *cum vero* verb. *eiusdem Ciuitatis de rescrip. in sexto*, & in hoc vltimo significatu accipitur in hac regula, ex ratione prędictę glossę *verb. vnam dietam in fin.* ibi *vbi aliud non additur, intelligi debet Diœcesanus domicilij*.

Præsentauerint: nam inter eos quibus ex simili iure pertinet aliquod beneficiũ, semper occupantis potior est causa *cap. duobus* 14. *de rescript. in sexto*, & argum. *l. inter eos* 19. *in fin. ff. de re iudic.*

Regula Decimaoctaua.

De non tollendo ius quæsitum.

ITem, ne per varias quæ pro commissionibus, seu mandatis, & declarationibus habendis in causis, plerumque fiunt suggestiones, iustitia postponatur, idem D.N. decreuit, & declarauit, suæ intentionis fore, quòd deinceps per quamcumque signaturam, seu concessionem, aut gratiam, vel literas Apostolicas,

cas, pro commissionibus, seu mandatis, aut declarationibus huiusmodi, etiam si Motuproprio ex certa scientia, ac etiam ante motam litem, à Sanctitate sua emanauerint, vel de eius mandato faciendas, nulli ius sibi quæsitum quomodolibet tollatur.

Notæ.

Item, ne per varias: ex hoc proœmio deducitur ratio finalis huius regulæ ad *l. fin ff de hæred. instituen.*

Suæ intentionis fore: hoc idem de iure communi decisum est, tam ciuili quam Canonico *cap. super eo 15. circa finem de offi. & potest Iud. deleg. cap quamuis 8. in fin. de rescrip lib. 6. l. 2. §. merito ff. ne quid in loco publico.*

Quid igitur de nouo hęc regula introducit? responde cum Iurisconsulto VIpiano, qui alias in casu simili hoc idem interrogauit in *l. 3. §. 1. vers. miratur ff. nautæ, caupones* cuius verba sunt, *miratur igitur cur honoraria actio sit inducta, cum sint Ciuiles nisi forsan* (inquit) *ideo vt innotesceret Prætorem curam agere reprimendæ improbitatis, &c.* hoc idem de cura paternali Pontificis ius suum vnicuique tribuen-

buendi, & conseruandi respondere possumus in hac regula, ex qua & ex *cap. si postquam* 13. *de præben. in sexto* desumpta fuit Clausula apponi solita in omnibus gratijs a Papa emanatis, videlicet *dummodo tempore Datæ præsentium non sit alicui specialiter ius quæsitum*, per quam præseruat Papa ius tertio in re, vel ad rem, quantumcumque sit siue magnum siue minimum, & cuiuscumque generis, directum vel indirectum, & etiam improprie sumptum. *Modernus de clausul. claus.* 45. *num.* 14. *&* 18. *par. prima*. Quare nota, quod licet pro derogatione aliarum regularum sufficiat derogatio in genere cum clausula *quorum tenores*, hæc tamen Regula requirit specificam & indiuiduam derogationem *Rota in vna Oscen. indulti.* 28. *Iunij* 1569. *coram Orano &* 10. *Decembris* 1599. *coram Illustriss. Card. Millino*.

Regula Decimanona.

Regula de viginti.

ITem, voluit, quòd si quis in infirmitate constitutus resignauerit aliquod beneficium, siue simpliciter, siue ex causa permutationis vel aliàs dimiserit, aut illius commendæ cesserit, seu ipsius beneficij

vnionis dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis, dum esset sanus signatæ, & postea infra viginti dies à die per ipsum resignantem præstandi consensus computandos, de ipsa infirmitate decesserit, & ipsum beneficium quauis auctoritate conferatur, per resignationem sic factam, collatio huiusmodi sit nulla, ipsumque beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare.

Notæ.

Mens huius regulæ fuit, ne infirmi grauiter ægrotantes, & præsentientes adesse finem vitæ suæ, de beneficijs veluti de rebus profanis in consanguineos suos successionis iure disponerent, contra *cap. primum de præben. cap. pleriq. & cap. Apostolica 8. q. 1.* cum sanctuarium Dei non debeat iure hæreditario possideri *cap. ad decorem 5. de instit.*

Viginti dies: hoc tempus non fuit sine causa positum nec ad libitum, sicut de cæteris dilationibus à iure factis dixit *gloss. in cap pia § si quis igitur verb. octo dierum de excep. lib. 6.* Dicunt enim medici, quod tres habentur conditiones infirmi-

tatis

tatis acutæ, quæ infra dies 20. terminantur; abinde autem nulla est certa cognitio, ex eo quia ab inde declaratur infirmitatem non esse de acutis, quare presumitur quod infirmi grauiter ægrotantes certificati per medicos in primo, secundo, vel tertio termino illarum trium cognitionum, de beneficijs disponunt, quasi testamentum condentes, seu donationem causa mortis facientes, quod alias forsan non facerent, refert *Gomesius hic q.25.*

Regula Vigesima.

De Idiomate.

ITem, voluit, quod si contingat ipsum alicui personæ de parochiali Ecclesia, vel quouis alio beneficio exercitium curæ animarum parochianorum quomodolibet habente prouidere, nisi ipsa persona intelligat, & intelligibiliter loqui sciat idioma loci vbi Ecclesia, vel beneficium huiusmodi consistit, prouisio, seu mandatum gratia desuper, quo ad parochialem Ecclesiam, vel beneficium huiusmodi, nullius sint roboris vel momenti.

Notæ.

Idioma: verbum eſt græcum, & ſignificat latine idem quod proprietatem linguæ alicuius loci, vel nationis, puta linguam Hiſpanicam, Gallicam, Belgicam; vel ſimilem.

Loqui ſciat: voces enim hominibus datæ ſunt ad animi conceptiones inter ſe declarandas *l. Labeo 7. §. id Tubero ff. de ſupellectil. leg.* vnde cum Parocho ſeu Rectori incumbat onus per ſeipſum audiendi confeſſiones, ſacramenta adminiſtrandi, & parochianos in Chriſtiana fide inſtruendi *cap. ſit Rector primo diſt. 43.* conueniens imo neceſſarium fuit, prohibere ne alicui perſonæ de Parochiali Eccleſia vel alio quouis beneficio exercitium curæ animarum quomodolibet habente prouideretur, niſi ipſa perſona intelligat, & intelligibiliter loqui ſciat Idioma loci, vbi Eccleſia vel beneficium huiuſmodi conſiſtit.

Regula Vigeſimaprima.

De non impetrando beneficium per obitum viuentis.

ITem, ſi quis ſupplicauerit ſibi de beneficio quocumque tamquam per

per obitum alicuius, licèt tunc viuentis, vacante prouideri, & postea per obitum eius vacet, prouisio, & quæuis dispositio, dicto supplicanti per obitum huiusmodi denuo faciendæ, nullius sint roboris, vel momenti.

Notæ.

Pacta de futura successione, leges ciuiles abhorrent, tanquam facta contra bonos mores *l. stipulatio hoc modo concepta* 61. *ff. de verb. oblig.* & ratio fuit, ne votum daretur captandæ mortis *l final. C. de pact.*

Quarum legum exemplo, ius etiam Canonicum prohibuit, ne vlla ecclesiastica ministeria seu etiam beneficia vel ecclesiæ tribuerentur alicui antequam vacarent *cap. 2. de concess. præbend.* cuius verba sunt, *turpe est & diuini plenam animaduersione iudicij, vt locum in ecclesia Dei futuræ successionis expectatio habeat, quam ipsi etiam Gentiles condemnare currarunt, &c.*

Non tamen hæc regula hoc principaliter agit, sed addit extensionem ad constitutum in dicto cap. 2. sic puniendo nimiam importunitatem supplicantium, per quam non concedenda multoties conce-

duntur *cap. deteſtanda* 2. *de conceſſ. præben. lib.* 6.

Vnde, verbum illud, *ſupplicauerit*, debet hic accipi cum effectu, hoc eſt, ſi per ſupplicationem aliquis re vera impetrauerit argum *l.* 1. §. 1 *ff. quod quiſque iuris.* non vero quando ſolum ſupplicauit & nõ impetrauit, quia in leuioribus affectus, ſeu cogitationis poenam nemo patitur. *l. cogitationis* 18. *ff. de poenis.*

Regula XXII.

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

ITem, voluit, quòd petentes beneficia eccleſiaſtica alijs vniri, teneantur exprimere verum annuum valorem ſecundum communem æſtimationem, tam beneficij vniendi, quàm illius, cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat, & ſemper in vnionibus commiſſio fiat ad partes, vocatis quorum intereſt: & idem voluit obſeruari in quibuſuis ſuppreſſionibus, perpetuis conceſſionibus, diſmembrationibus, & applicationibus, etiam de quibuſcumque fru-

fructibus, & bonis ecclesiasticis, ac etiam in confirmationibus vnionum, singularumque dispositionum huiusmodi.

Notæ.

Plures solent esse causæ vniendi beneficia Ecclesiastica vt per *Caccialup. in tract. vnionum art. 5. in princ.* in effectu autem omnes ad duas reducuntur, videlicet ad euidentem necessitatem, & ad maiorem vtilitatem *cap. exposuisti 33. de præb. & dign.*

Principalior verò vtilitas vel necessitas consideratur respectu fructuum: Ideo ne inconsideratè vniones beneficiorum fiant, prouidetur in hac regula vt verus valor exprimatur, & sic appareat an expediat vnionem fieri vel non, quod vt maiori fiat cum iustificatione iubetur etiam vt commissio fiat ad partes, hoc est, ad locum vbi sita sunt beneficia quæ vniri petuntur, nam ibi vocatis quorum interest, possessore scilicet beneficij, & patrono si de iurepatronatus existit, & alijs quibuscumq; qui interesse prætendere poterunt, res maturius agitabitur per Iudicem Commissarium siue Exequutorem gratiæ, qui vt plurimum solet nominari Episcopus sub quo sunt talia beneficia, vel alius

legitimam, aut absque dimissorijs litteris ad sacros Ordines se promoueri facientibus pro tempore, etiam voluit Constitutionem piæ me. Pij II. similiter Prædecessoris sui desuper editam, & in dicto Cancellariæ Apostolicæ libro descriptam, quæ incipit, *Cum ex sacrorum ordinum*, &c. pari modo obseruari.

Notę.

Cum ex sacrorum ordinum: hæc Constitutio habetur in *Bullario nouo tom.* 1. *fol.* 319. quæ ibi in ordine est septima, cuius tenorem vide in calce huius opusculi.

Regula XXV.

De moneta.

ITem, declarauit idem D. N. quòd libra Turonensium paruorum, & florenus auri de Camera, pro æquali valore in concernentibus literas; & Cameram Apostolicam, computari & æstimari debeant.

Notæ.

Fuit olim per longum tempus Sedes Apostolica in Auenione Ciuitate sita in Regno Franciæ, Vbi expeditiones litterarum tunc soluebantur in Cancellaria per libras Thuronenses, quę nomen accipiunt a Thuronensi Ciuitate eiusdem Regni Franciæ. Translata deinde Sede Apostolica ad Vrbem, cœperunt expeditiones fieri in moneta Romana, scilicet in Florenis auri, qui vulgo dicuntur ducati di Camera, habita tamen ratione ad libras Thuronenses, ita vt quotquot libræ in Auenione soluebantur, totidem Romæ in florenis soluerentur: & hoc est quod hæc regula sibi vult. *notat Gomesius super reg. 54. de exprimendo valore in impetrationibus qu... libra Thuronensium*

Thuronensium paruorum: duodecim Thuronenses parui faciunt libram vnam, vt in simili est tex. in *Extrauag. Vas electionis §. final. de censibus & exactionibus.*

Regula XXVI.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Ecclesias, & Monasteria.

ITem, prædictus D. N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quòd quæ-

quæcumque conceſſiones, gratiæ, & mandata, etiam Motuproprio, & cum derogatione huius conſtitutionis, quæ ab eo pro quibuſuis perſonis emanauerint, de prouidendo eis de quibuſuis beneficijs vacaturis per promotionem quorumcumque ad Eccleſiarum, & Monaſteriorum regimina, ſi huiuſmodi conceſſiones, & mandata diem promotionis, promouendorum ipſorum præceſſerint, nec non quæcumque collationes prouiſiones, & diſpoſitiones pro tempopore faciendę de præmiſſis, ac quibuſuis alijs beneficijs eccleſiaſticis, ſæcularibus, & regularibus, quæ per promouendos vel aſſumendos ad quaſcumque Prælaturas, inter illarum vacationis, & huiuſmodi promotionis, vel aſſumptionis tempora, ſimpliciter vel ex cauſa permutationis vbicumque reſignari, vel aliàs dimitti contigerit, cum inde ſecutis pro tempore, ſint caſſæ, & irritæ, nulliuſque roboris, vel momenti.

Notæ.

Importunitatem ſupplicantium ſemper Principes odio habuerunt *l.* 1. *in fin. C. de fund. limitrophis lib.* 11. & *l. penult. in fi. C. de fundis patrimonialibus eod. lib.* illam ſimiliter Papa abhorrens ſtatuit, & decreuit in hac regula, quod quæcumque conceſſiones gratiæ, & mandata fierent præpoſtere, hoc eſt, antequam beneficia vacent per promotionem alicuius, ſint caſſæ & irritæ, & impetrator illorum inhabilis ad beneficia ſic impetrata exiſtat, etiamſi conceſſiones fierent cum derogatione præſentis regulæ.

Ac quibuſuis alijs beneficijs. Hæc eſt ſecunda pars huius regulæ, quæ concordat cum regula ſecunda, de qua ſupra, quæ quidem hic poſſet commodius annecti, ne antiquus regularum ordo confunderetur. vt alias notat. *Mandoſ. ſuper reg.* 16. *circa finem præmij verſ. etſi decretum*

Sint caſſæ & irritæ: & ſic annullantur ipſo iure. *authen. caſſa & irrita* iuncta *gloſſ.* 1. *C. de ſacroſan. Eccleſ.*

Regula XXVII.

De non iudicando iuxta formam supplicationum, sed litterarum expeditarum.

ITem, cum ante confectionem literarum gratia Apostolica sit informis, voluit, statuit, & ordinauit idem D. N. quòd Iudices in Romana Curia, & extra eam pro tempore existentes, etiam si sint S. R. E. Cardinales, Causarum Palatij Apostolici Auditores, vel quicumque alij, non iuxta supplicationum signaturam super quibusuis impetrationibus, (nisi in dicta Curia dumtaxat sint commissiones iustitiam concernentes, per placet, vel per S. R. E. Vicecancellarium, iuxta facultatem super hoc sibi concessam signatæ) sed iuxta literarum super eisdem impetrationibus, & concessionibus confectarum tenores, & formas, iudicare debeant. Decernens irritum, &c. Et si literæ ipsæ per præoccupa-

cionem, vel aliàs minus bene expeditæ reperiuntur, ad illorum quorum interest instantiam, ad Apostolicam Cancellariam remitti poterunt, per eius Officiales, quibus huiusmodi tenores, & formas restringere conuenit, ad formas debitas reducendæ.

Notæ.

Aliud est in iure perficere contractum, aliud adimplere. Emptio perficitur solo consensu, impletur autem numeratione pretij, & rei traditione. *l si is alienam* 46. *ff. de act. empt.* hoc similiter modo gratia Principis solo eius verbo perficitur. *glos. singularis in Clem. dudum circa finem* ibi *Verbo seu scripto de sepulturis*. Impletur autem litterarum expeditione, & ideo appellatur gratia informis, quando litteræ non sunt expeditæ, quasi non impleta, sed quæ solo verbo seu per solam supplicationem signatam facto apparet.

Non iuxta supplicationem: ratio hæc est, quia cum litteræ expediuntur, Officiales Cancellariæ supplicationis clausulas extendunt, vel restringunt secundum stylum & formam in dicta Cancellaria consuetam, vt colligitur ex regula 52. infra, Vnde regula hæc accipienda est re-

spe-

ſpectu executionis gratiæ, & quoad eius canonizationem, (vt aiunt) non autem ſi ſupplicatio oſtendatur ad docendum de iure tertij *Rota* in terminis, vbi alias plures allegat *in cauſa Burgen. Abbatiæ de Salas* 14. *Maij* 1612. *coram* R.P.D. *Vbaldo*.

Confectionem: ideſt expeditionem litterarum, tunc autem litteræ dicuntur expeditæ, quando ſunt plumbatæ *cap. licet* 5. *de crimin. falſ.* nam bulla dicitur plumbum quod pendet ex litteris *gloſſ. in Clem.* 1. *verbo aurea bulla de iureiur.*

Et ſi litteræ ipſæ per præoccupationem: hęc eſt ſecunda pars regulę, ad cuius intellectum ſcire debes, quod ſicut diſcordante inſtrumento publico ab eius matrice ſiue Protocollo, magis creditur matrici, & ad illam recurri debet pro corrigendo illo inſtrumento diſcrepante ad *l. Siquis ex argentarijs* 6. § *Prætor ff. de eden.* ita etiam cum litteræ Apoſtolicæ diſcordant a ſupplicatione, ſecundum illam corrigendæ veniunt.

Ad cognoſcendum autem diſcordantiam inter ſupplicationem & Bullam, quãdo ſcilicet plus vel minus Bulla vel ſupplicatio contineat, non ex eo percipiendum eſt, quod facta collatione ſupplicationis cum Bulla, diuerſitas reſultet ex pluribus vel paucioribus verbis, vel ex diuerſis commutatis clauſulis, ſed ex eo præſertim ſi in ſubſtantialibus variant, vel in alijs præter vel contra ſtylum, ab Abbre-

breuiatoribus seu alijs huiusmodi expeditioni præpositis in talibus seruari solitum. ad *cap. porrecta 6. de confirmat vtili, vel inutili*, & in terminis est decisio *Rota in causa Oriolen. Canonic.* 10. *Iunij* 1620. *coram* R. P. D. *Remboldo*.

Regula XXVIII.

De Regulis Cancellariæ producendis.

ITem, attendens D.N. Papa, quòd super habendis de Cancellaria Apostolica regulis, & constitutionibus inibi descriptis, faciliter per eos qui in Romana Curia indiguerint, ad ipsam Cancellariam recursus dirigi potest, nec consultum foret, quòd super earumdem regularum, & constitutionum (quæ iuxta varietatem occurrentium causarum & negociorum, aliquoties immutari conuenit) probando tenore, vel effectu, testium plerumque tenacem desuper memoriam non habentium depositionibus dari deberet, voluit, statuit, &

& ordinauit, quòd deinceps quilibet ex Auditoribus Causarum Palatij Apostolici, & alijs (etiam si sint S.R.E. Cardinales) in ipsa Curia pro tempore deputatis auctoritate Apostolica Iudicibus, etiam in causis actu pendentibus, super huiusmodi tenore vel effectu probando dumtaxat, fidemque adhibeat cedulæ, seu scripturæ desuper à duobus de maiori Parco, quòd danda sit, à tergo signatæ, & etiam à duobus alijs literarum Apostolicarum Abbreuiatoribus in ipsa Cancellaria ascultatæ, & Vicencallarij, seu dictam Cancellariam Regentis manu subscriptæ, vt moris est. Quicquid autem secus fieri contigérit, nullius sit roboris, vel momenti.

Notæ.

Sententia lata contra extrauagantē incognitam, hoc est, non clausam in corpore iuris, non est ipso iure nulla *cap. pastoralis* 8. vbi omnes *de fid. instrum.* quod idem procedit si contra regulas Cancellariæ sit pronunciatum. *Cassad. deo* 7. *super reg.*

reg. Cancellariæ num. 5. quia Iudex nisi producantur, non potest secundum earum tenore iudicare. *Cassad. vbi supra decis.* 12. *num.* 3. Ideo hic fuit posita forma qua debeant regulæ produci in iudicium, ad hoc vt eis fides integra adhibeatur.

Regula XXIX.

De subrogandis Collitigantibus.

ITem, D.N. cupiens litium succidere anfractus, & ne noui collitigantibus aduersarij dentur prouidere, voluit, statuit, & ordinauit, quòd quoties deinceps aliquem super quouis Ecclesiastico beneficio collitigantem, in iure, vel ad ius, si quod forsan eius aduersario in dicto beneficio competierit, subrogari concesserit (dummodo prædictus collitigans in dicto beneficio intrusus non fuerit, nec super eo contra dictum aduersarium, postquàm illud per triennium pacificè possederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmisso iure, siue tunc vacet, vel cum vacauerit, impetrationes,

vel

vel concessiones, etiam Motuproprio, infra mensem ante concessionem huiusmodi factæ, nullius sint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiens fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia, illorum præsertim, quibus aut propter senium, aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum, impetrant, vt illis descendentibus, tamquam collitigantes in eorum iuribus faciliùs subrogentur, voluit, vt deinceps nullus in iure vel ad ius, si beneficio defuncti, quod illo viuente in casibus præmissis, & similibus impetrauerit aliquo modo subrogetur, ac subrogatio, vel gratia Si neutri, Si nulli, seu Nouæ prouisionis, aut Perinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragetur. Quod etiam strictissimè obseruari mandauit, in impetrationibus beneficiorum per priuationem & amotionem quibusuis criminibus, & excessibus forsan perpetratis, etiam si vsque ad diffinitiuam sententiam (quæ tamen in rem non transiuerit iudicatam) processum foret.

Notæ.

Notæ.

Subrogari concesserit: ſubrogatio iuxta terminos noſtros, nihil aliud eſt, quàm ſubſtitutio vel ſuffectio in locum defuncti cum aliquo ſuper beneficio litigantis, de qua loquitur text. *in cap. fin. vt lite penden. lib. 6.* Quæ quidem non datur vigore huius regulæ ſine lite *Rota in Vna Caſalen. Canonicatus . 22. Octobris 1607. coram Sanctiſſ. D. N. Gregorio Decimoquinto.*

Et eſt duplex, altera gratioſa dum ipſe Papa ſubrogat per verbum *ſubrogamus*, altera rigoroſa, quæ dicitur mandatum de ſubrogando, per verba *ſubrogari mandamus*, vel *ſubroges* & ſimilia: declarat *Caſſad.* de vtraque loqoens *decis. 1. vt lit. pend.* & late *Garzia de benef. par. 6. cap. 4. per totum*, vbi ponit effectus, & differentias vtriuſque ſubrogationis.

Collitigans: quando duo inter ſe mutuo & principaliter litigant ſuper titulo eiuſdem beneficij, & lite adhuc pendente alter eorum moritur, ille qui ſuperſtes remanet dicitur Collitigans defuncti, ad effectum vt priuilegio iſtius Regulæ fruatur. *Gomeſ. hic qu. 12. per tot.* litem autem quo ad hoc pendere dicimus, poſtquam a Iudice cõpetenti in ea citatio emanauit, & ad partem citatã peruenit, vel per eam

fa-

factum fuit quominus ad eius notitiam peruenirer, dum tamen in citatione talia sint expressa, per quæ plene possit instrui, super quibus in iudicio conuenitur. *Clem. secunda vt lit. pend.* Hoc tamen procedit, quando lis non est calumniosa *Rota in Placentina Decanatus.* 23. *Ianuarij* 1598. *coram Cardinali Pamphilio*, quod intellige si clarè est calumniosa, secus si lis sit colorata *Rota in Gerunden. Canonic.* 14. *Maij* 1601. *coram Sanctiss. D.N. Gregor. XV.* Præterea requiritur quod lis sit introducta principaliter super titulo, & proprietate beneficij *Mandos. hic quæst.* 13. *numer.* 4. vbi alios plurimos allegat, & fuit dictum in *suprad. Casalen. Canonicatus.* 22. *Octobris* 2607. *coram Sanctiss. D.N. Gregor XV.*

Fraudibus obuiare: sunt nonnulli qui ambitionis ardore viros Ecclesiastica beneficia, obtinentes, forte senio, vel infirmitate confractos explorant, ipsosq; super criminibus, vel delictis falso deferunt & obtinent rescripta Iudicibus directa de priuando prætextu talium criminum beneficijs huiusmodi, & eisdem delatoribus prouidendo, & consequenter senes & infirmos vigore commissionum huiusmodi super delatis criminibus citare faciunt, nihil, aut parum litem prosequentes, & deinde post eorum obitum beneficia huiusmodi prætextu citationis factæ litigio-

sa

ſa prætendentes, procurant ſe in ius defuncti ſubrogari. Vnde vt talibus inſidijs & fraudibus obuiaretur, ex quibus etiam aderitur via machinationis in mortem, iuſtiſſimè facta fuit exceptio, de qua in ſecunda parte huius regulæ.

Regula XXX.

De veriſimili notitia.

ITem, voluit & ordinauit, quòd omnes gratiæ, quas de quibuſuis beneficijs eccleſiaſticis cum cura & ſine cura, ſæcularibus vel regularibus, per obitum quarumcumque perſonarum vacantibus in antea fecerit, nullius roboris, vel momenti ſint, niſi poſt obitum, & ante Datam gratiarum huiuſmodi, tantum tempus effluxerit, quod interim vacationes ipſæ de locis, in quibus perſonæ prędictæ deceſſerint, ad notitiam eiuſdem D.N. veriſimiliter potuerint peruenisse.

Notæ.

Notæ.

Nisi post obitum: odiosa enim fuit semper in iure præmatura spes collationis. ad *l primam § si impubere ff. collat. bonorum;* & sic *improbum esse Iulianus existimabat, eum qui de viui hæreditate valde sollicitus erat* refert Vlpianus in *l. 2. §. Interdum ff de vulg. & pupill. substit.*

Verisimiliter: quod arbitrio Iudicis relinquitur, cum sit quid facti *l. 4. ff. ad senat. consul. Turpilianum*, ibi *facti quidem quæstio in arbitrio est iudicantis.*

Regula XXXI.

Non valeant Commissiones causarum nisi literis expeditis.

ITem, quòd omnes & singulæ commissiones causarum, quas in antea fieri contigerit obtentæ, vel occasione concessionum dumtaxat Apostolicarum de beneficijs ecclesiasticis gratiarum, super quibus literæ Apostolicæ confectæ non fuerint, ac processus desuper habendi, nullius sint roboris, vel momenti.

Notæ.

Notæ.

Hæc regula pene in totum similis est regulæ 27. de qua supra. Differunt tamen in hoc, quod in illa non annullantur a principio processus, nam sola supplicatio præsentata tribuit iurisdictionem, licet sententia proferri non possit nisi iuxta formam literarum, & sic lite pendente possunt literæ expediri & præsentari, vt iuxta earum tenorem sententia proferatur. Hæc autem regula annullat processus a principio, & vult iurisdictionem non tribuere commissiones causarum super concessionibus beneficiorum, quousque literæ sint expeditæ.

Ratio differentiæ est, quia regula 27. loquitur de concessionibus beneficiorum principaliter factis, hæc autem regula non loquitur de concessionibus beneficiorum, sed de commissionibus causarum factis obtentu seu prætextu dictarum concessionum, & sic ad molestandos forte possessores beneficiorum: & ne temere quis hoc faciat, quando prius cum non modicis expensis cogitur literas expedire, annullantur in hac regula processus ab initio. *Cassador. super regul. decis.* 1. *numer.* 5.

Notæ.

Regula XXXII.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

ITem, voluit, quòd impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomen, & titulum ipsius Cardinalis, & si ille in Curia fuerit, eius ad id accedat assensus, aliàs desuper gratia sit nulla. Et idem seruari voluit, si Cardinales quomodolibet ab ipsa Curia absentes, & vbilibet, etiam in his locis infra duas dietas vicinis degentes, familiamque & lares in eadem Curia retinentes, ab ipsa Curia recesserint ad eamdem illicò reuersuri, & infra decem, vel ad summum quindecim dies vere & personaliter reuersi fuerint, ita quod Cardinalibus aliàs quàm vt præmittitur, ex quacumque causa quantumlibet necessaria, ac qualibet alia sic necessariò exprimenda absentibus, facultas præstandi con-

ſenſum huiuſmodi non competat, ſed beneficia huiuſmodi ad liberam Sanctitatis ſuæ, & Sedis Apoſtolicæ prouiſionem & diſpoſitionem pertineant. Declarans, Regulas, & Conſtitutiones ſuorum Prædeceſſorum, etiam à die earum editionis & publicationis ſuper aſſenſu huiuſmodi præſtando, ſic intellectas & intelligendas fuiſſe, irritumque, &c. attentari decernens. Quodque ſi prædicti familiares, eorumdem Cardinalium familiares eſſe deſierint, ſeu ad aliorum Cardinalium familiaritatem ſimilem tranſierint, quo ad beneficia quæ familiaritate priori durante obtinuerint, & in quibus, vel ad quæ, priori ipſa familiaritate durante, ius eis competierit, ita quòd quo ad illa, Cardinales quorum prius familiares fuerint, ſuum habeant adhibere conſenſum. Declarans, præſentem conſtitutionem locum non habere in illis beneficijs, quæ familiares ipſi tempore obitus eorum, in dicta Curia vel extra eam officia obtinerent & antea obtinuiſſent, & ratio-

ratione officiorum per eos obtentorum dictæ dispositioni generaliter reseruata, vel affecta fuisse apparerent. Nec non illos, quo ad effectum dictæ constirutionis, familiares eorumdem Cardinalium censeri, qui ipsorum Cardinalium familiares continui commensales ad minus per quatuor menses, etiam ante Cardinalatum, fuisse probarentur, Decernens irritum, &c.

Notæ.

Licet supra in regula quarta fuerunt Papæ reseruata beneficia familiarium Cardinalium, nunc tamen propter eorum honorem iubetur hic in impetratione talium beneficiorum exprimi nomen & titulum Cardinalis, & eius (si in Curia præsens sit) consensum accedere. *Aegid. Bellam dec* 631. *incipit suppofita noua Domini nostri Gregorij*.

Si Cardinali quomodolibet: hæc verba vsque ad vers. *quodq; si prædicti familiares* sunt addita de nouo a Sanctiss. D.N. Gregorio XV. quia in regulis antiquis non reperiuntur, & per eam ampliatur Cardinalibus facultas præstandi consensum in

 colla-

collationibus beneficiorum per obitum eorum familiarium vacantium, ita vt præsentia Cardinalium in Curia (quæ ad hoc necessariò requiritur) intelligatur esse, etiamsi ab ipsa Curia sint absentes, quando tamen in locis infra duas dietas vicinis degentes, & familiam in eadem Curia retinentes, ab ipsa Curia recesserint animo reuertendi, & infra decem, vel ad summum quindecim dies vere, & personaliter reuersi fuerint. Quæ quidem extensio, quandam imaginem refert illius extensionis quam circa reseruationem beneficiorum apud Sedem vacantium fecit Bonifacius VIII. in *cap. præsenti 34. de praben. in sexto*.

Regula XXXIII.

Super eadem familiaritate.

ITem, idem D.N. ad euitandas lites, & contentiones quę ex pręcedenti sua Constitutione exoriri possent, vestigijs Prædecessorum suorum inhærendo, voluit, statuit, & ordinauit, quòd si beneficia, quæ per obitum familiarium continuorum commensalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt, (cessantibus

bus Apoſtolicis reſeruationibus) ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam diſpoſitionem pertinere deberent, in dicta præcedenti Conſtitutione non comprehendantur, quo ad hoc, vt in prouiſionibus talium beneficiorum, ſuper expeditione literarum illius Cardinalis cuius familiaris defunctus ille extitit, conſenſus requiri debeat, ſed beneficia huiuſmodi ad collationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij collatoris, vt præfertur, liberè ſpectare cenſeantur. Et ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia huiuſmodi per obitum dictorum familiarium vacauerint, tunc in prouiſione talium beneficiorum, ſuper expeditione literarum, illius Cardinalis exigatur conſenſus, (ſi in Romana Curia præſens fuerit) ad quem eorumdem collatio, vel diſpoſitio, vt præfertur, pertinere deberet.

Notæ.

Hæc regula eſt hodie in totum abrogata per *Conſtitutionem* 19. *Gregorij XIV.*

§. 2. *vers. volens in Bullario nouo tom. 1. fol.* 712. & per aliam *Pauli V*. §.1. *vers. voluit vlterius*, quæ est in ordine 58. *tom.* 3. *fol.* 246.

Regula XXXIV.

Signatura per Fiat, præferatur alteri per Concessum.

ITem, voluit idem D.N. quod concurrentibus eadem die super quocumque beneficio, per Fiat, & Concessum signaturis, ex eis, per Fiat, etiam vt petitur, habens, alteri per Concessum, etiam Motuproprio habenti, præferatur, etiam si in illa per Concessum pręgnantiores, & quantumlibet priuilegiatiuę essent clausulæ.

Notæ.

Hæc regula considerari potest cum regula 17. de concurrentibus in data, cum sit eiusdem materiæ.

Præferatur: ratio peælationis est, quia Signatura per fiat, fit manu ipsius Papę, Signatura verò per concessum, non nisi

manu

mrnu Cardinalis Præfecti, seu alicuius Prælati, late *Gomes. in compend. vtriusque Signaturæ*.

Regula XXXV.

De Annali possessore.

ITem, S.D.N. vt improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, statuit, & ordinauit, quod quicumque beneficium ecclesiasticum tunc per annum immediatè præcedentem pacificè possessum, & quod certo modo vacare prætenditur, deinceps impetrauerit, nomen, gradum, & nobilitatem possessoris eiusdem, & quot annis illud per se possederit, ac specificam, & determinatam, ex qua clarè poterit constare, quòd nullum ipsi possessori in dicto beneficio ius competat, causam in huiusmodi impetrationé exprimere, & infra sex menses, ipsum possessorem ad iudicium euocari facere, causamq; ex tunc desuper infra annum vsque ad sententiam diffinitiuam inclusiuè prosequi debeat, & teneatur. Alio-

quin impetratio predicta, & quæcumque inde sequuta, nullius existant firmitatis, & idem impetrans de damnis, & interesse possessorem præfatum propterea contingentibus, ei satisfacere, & si possessorem ipsum iniustè, friuolè, & indebitè molestasse repertus extiterit, quinquaginta florenos auri persoluere Cameræ Apostolicæ sit adstrictus. Nec alius quàm præmissæ vacationis modus, etiam per literas Si neutri, aut subrogationis, aut alias sibi, quo ad hoc vt beneficium huiusmodi ea vice consequi, aut obtinere valeat, qnomodolibet suffragentur, illudque nullatenus in antea litigiosum propterea censeatur. Quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia Ecclesiastica cuiuscumque qualitatis, per priuationem, & amotionem, vel aliàs propter commissa excessus, & crimina, vacantia vel vacatura, & similiter ad impetrantes beneficia tamquam vacantia per deuolutionem.

Notæ.

Notæ.

Hæc regula tendit ad eundem finem, ad quem respiciunt regula 29. de qua supra, & alię tres regulæ sequentes, nempe ad reprimendas lites: quod quidem maxime interest vtilitatis publicę *l. quidam existimauerunt 21. ff. de reb. creditis*.

Ad instar igitur interdicti, *vti possidetis*. quod est prohibitorium ad retinendam possessionem, nec pluris quàm quanti ea res fuerit intra annum quo primum experiundi potestas fuerit, agere permittit *l. 1. ff. vti possid.* fuit in beneficialibus introducta hæc annalis exceptio, quia beneficia sola possessione obtinentur.

Tunc per annum: qui incipit a die possessionis pacificę adeptę per eum cuius beneficium impetratur, argumento tex. in *l. ait lex 21. in prin. ff. ad l. aquiliam*. terminatur vero postquam completus est annus dictæ pacificę possessionis, & antequam beneficium ab alio impetretur. Nam dictio illa, *tunc*, interpretatur de impetrationis tẽpore ad *l. si ijs legatum 4 ff. de condit. & demonstr. in fine* ib: *quia hic articulus tunc extremi quinquennij tempus significat, &c.* & sic nota quod hæc regula loquitur de impetrante post lapsum anni, secus si impetratio fiat intra annum Ca-

sar de Grass dec. 35. alias 7. de causa poss. & propriet.

Pacifice possessum : Pacificus possessor ad effectum huius regulæ dicitur ille, cui nulla mota fuit controuersia iuris, vel facti, in iudicio vel extra super beneficio possesso *gloss. in Clem. gratiæ 4 verb. pacifice de rescript. Cassad. dec. 14. super reg. num. 11. incip. propositum fuit.*

Nomen, gradum &c. hęc est prima pars huius regulæ, cui tamen hodie passim solet derogari, per clausulas generales in impetrationibus beneficiorum.

Infra sex menses : computandos scilicet à die prædictæ impetrationis, non autem à die expeditionis literarum, vel commissionis: & ratio est, quia quando lex de tempore respectu actus disponit, incipit tempus currere à die actus. *l. ait lex 21. ff. ad l. aquiliam.*

Infra annum : computandum à die citationis executæ, non verò post illos sex menses supra relatos, nam illi dantur impetranti ad expediendum literas, illisque expeditis ad committendum causam, & vt possit se futurę liti pręparare, & deniq; ad possessorem euocari faciendũ. Vnde finita causa dilationis finitur dilatio, etiamsi totum tempus sex mensium non sit lapsum, argumento tex. in *l. a filia 62. §. Alumno ff. ad S.C. Trebellianum.*

Vsque ad sententiam diffinitiuam prosequi : sufficit tamen impetranti, instare co-

ram Iudice parte citatà, vt sententiam ferat, etiamsi Iudex non pronunciet: imo etiamsi nihil respondeat, seu dicat se nolle, seu non posse pronunciare, nam isti regulæ satisfactum est ex parte impetrantis facientis quod in se est. argumento text. *in Clem. sicut appellationem 3. de appellationibus*, & facit verbum, *prosequi*, quo vtitur nostra regula, quia non dixit finire teneatur, sed prosequi debeat: in subsidium tamen, & ad cautelam solet peti ab Impetrante prorogatio termini, qui etiam solet a Papa facile concedi.

Regula XXXVI.

De Triennali.

ITem, statuit & ordinauit idem D.N. quòd si quis, quæcumque beneficia Ecclesiastica qualiamcumq; sint, absque simoniaco ingressu, ex quouis titulo, Apostolica, vel Ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiusmodi confirmatione, seu præsentatione, & institutione illorum ad quos beneficiorum huiusmodi collatio, prouisio, electiō, & præsentatio, seu quæuis alia di-

ſpoſitio pertinet, per triennium pacificè poſſederit (dummodo in beneficijs huiuſmodi, ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ex reſeruatione generali in corpore iuris clauſula reſeruata fuerint, ſe non intruſerit) ſuper eiſdem beneficijs taliter poſſeſſis moleſtari nequeat, ac impetrationes quaſlibet de beneficijs ipſis ſic poſſeſſis factas, irritas, & inanes cenſeri deberi decreuit, antiquas lites ſuper illis motas penitus extinguendo.

Notæ.

Licet regulariter beneficium Eccleſiaſticum non poſsit licite, ſine Inſtitutione Canonica obtineri, hoc eſt, ſine titulo Canonico vero & valido *cap.* 1. *de reg. iur. in ſexto*. ad extinguendum tamen lites, hæc regula introduxit poſſeſſionem triennalem, ad inſtar vſucapionis rerum mobilium, in quibus poſſeſsio triennalis defendit poſſeſſorem. *l.* 1 *C. de vſucap. transf.* Nam beneficia durant ſicut res mobiles ad tempus, & ſic conuenienter comparantur in eodem vſucaptionis genere.

Abſque

Absque Simoniaco ingressu : hoc excipitur, ne tam vitiosus ingressus in beneficijs admittatur. Intellige tamen de simonia reali, vel conuentionali, non autem de mentali, nam hæc sola pœnitentia deletur *cap. fin. de Simonia*.

Per triennium : intellige continuum, & non interpolatum, ex dictis supra in præcedenti regula; verbo *immediate præcedentem*.

Pacifice possederit : Declara prout supra in dicta præcedenti regula, in verbo *pacifice possessum*.

In corpore iuris clausa : quæ est vna sola, vt resoluit *Garzia de benef. par. 5. cap. 1. num. 132.* nempe reseruatio beneficiorum vacantium in Curia, de qua *in cap. 2. de præbend. in sexto*.

Nota ex hac regula, quod tantum excipiuntur duo casus, nempe simoniaci ingressus, & intrusionis in beneficio vacanti in Curia, in quibus Papa discolorat titulum, & disponit regulam non habere locum: ergo in alijs casibus non exceptis regula manet firma: quia exceptio firmat regulam in non exceptuatis. *vulg. l. nam quod liquide 4. § fi. ff de penu. legat. notat Gomes. hic qu. 10. vers. & principalis ratio istius decisionis*.

Vnde possidens duo curata seu alia incompatibilia beneficia per triennium, aut non promotus infra annum ad sacros ordines iuxta *c. licet canon 14 de elect. in 6.*

de-

defendentur ista regula. *Gomes in d. qu. 10.* similiter illegitimus, licèt sit incapax beneficiorum, ista regula erit securus. *Gomes. hic qu. 2.* per totam, & sic de singulis alijs irregularibus, seu incapacibus.

Regula XXXVII.

De non appellando ante diffinitiuam sententiam.

ITem, idem D.N. vt finis litibus celerius imponatur, & litigantium parcatur sumptibus & expensis, suorum Prædecessorum constitutionibus, & statutis inhærendo, statuit, & ordinauit, quòd in causis pendentibus, & quas in posterum contigerit agitari, nulla ante diffinitiuam sententiam liceat appellare, nec appellatio, si fuerit emissa, debeat admitti, nisi ab inter loquutoria quæ vim habeat diffinitiuæ, vel à grauamine minimè concernente negocium principale, quod non possit per appellationem à diffinitiua sententia reparari. Nullæque causæ appellationum com-

committantur, nisi in commissione exprimatur, quòd interloquutoria vim diffinitiuæ habeat, vel grauamen sit tale, quòd in appellatione à diffinitiua non valeat reparari. Alioquin appellationes, & commissiones in posterum, & quicquid inde sequutum fuerit, nullius sint roboris, vel momenti, commissionibus appellationum iam iudicibus præsentatis, & exhibitis, in suo robore permansuris in quibus, latis super eisdem sententijs, secundo, vel vlterius ab eis non liceat appellare. Appellantes verò, & appellationes, etiam ab interloquutorijs, & grauaminibus huiusmodi, suo vel alterius nomine prosequentes, si succumbuerint, vltra expensas & damna, ad quæ resarcienda de iure condemnatus compellitur, viginti florenorum auri pœna mulctentur.

Notæ.

Licet de æquitate Canonica singulis ampla tribuatur facultas appellandi ante,

ce, & post litis contestationem, & in alia quacumque litis parte, etiam in prolatione sententię, & post eam *cap. super eo 12. de appell.* ne alias quis se grauatum conquereretur, quia tamen ex hoc lites fiebant immortales in magnam Reipublicæ perniciem, idcirco vt finis litibus celerius imponeretur, & litigantium sumptibus, & expensis parceretur, hæc regula illam appellandi licentiam intra certos terminos conclusit.

Quæ vim habeat diffinitiua: veluti si Iudex incompetens se competentem pronunciauerit, iuxta *gloss. in verb. cadat in authen. Habita C. ne filius pro patre.*

A diffinitiua sententia reparari: veluti si Iudex iubeat aliquem torqueri, vt in *l. 2. ff. de appellat. recip.*

Regula XXXVIII.

Non stetur commissioni post conclusionem.

ITem, statuit & ordinauit, quod in commissionibus de iustitia, seu mandatis etiam consistorialibus, per eum, seu de eius mandato, vel auctoritate in causis in quibus conclusum existat, in posterum concedendis,

dis, etiam ſi in eis de concluſione huiuſmodi implicite, vel explicite, mentio facta fuerit, nihil cenſeatur eſſe conceſſum, niſi per conceſſionem commiſſionis huiuſmodi derogetur expreſſe.

Notæ.

Hac regula vix hodie eſt in vſo, quia paſſim ſolet derogari. teſte *Gomezio hic poſt princ.* eius tamen ratio fuit iuſtiſſima, & fundata in *nouella Conſtitutione* 113. *collat* 8. *tit.* 14. *in medio litis non fieri ſacras formas, aut ſacras iuſsiones, ſed ſecundum antiquas leges generales lites decidi*.

Regula XXXIX.

De literis Religioſorum expediendis.

ITem, voluit & ordinauit, quòd ſi aliqui Religioſi petunt aliquod beneficium ad nùtum amouibile, cum clauſula, quod exinde pro ſolo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri non poſſint, literæ, quo ad ipſam clauſulam, nullatenus expediantur, niſi idem D.N. ponat in ſignatura, quod

non

non possit amoueri, vel ad partem clausulam ipsam concedat.

Notæ.

Papa in dubio nunquam censetur velle alterare naturam beneficij. *Felin. in c. in nostra num.45. de rescrip. Rota dec. 739. numer. 8. par. 1. diuer.* Vnde hæc regula emanauit, ne alias per prouisionem Papæ prætenderetur alterari naturam beneficij regularis, quod est manuale siue ad nutum amouibile. *Gonz. super regula 8. gloss. 5. §. 6. num. 29.* & ratio dubitandi videbatur esse, quia licèt beneficium regulare sit manuale, & ad nutum amouibile, tamen quia Papa apposuit manum dubitari poterat an fieret irreuocabile, ex *cap. vt nostrum de appell.* notat *hic glossator antiquus post principium.*

Regula XL.

De clausula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

ITem, si committatur alicui beneficij resignationis receptio, ponatur clausula, Attentè quoque proui-

u ideas, &c. & si ex causa permutationis resignationes fiant, ponatur clausula, Quòd neuter permutantium ius acquirat, nisi quilibet ipsorum ius habuerit in beneficio per ipsum resignato.

Notæ.

Cum nulla ratio hoc verisimile reddat, dat, vt quis beneficium multis forte expensis & laboribus acquisitum, quo sustentari debet, facile sine magna causa sponte resignet, idcirco iubetur in hac regula, quod in resignatione beneficiorum quorum receptio sit alicui commissa, ponatur hæc clausula, videlicet, *Attente quoque prouideas, quod in renunciatione prædicta dolus, vis, metus, vel aliqua Simoniaca prauitas non interueniat, &c.* quæ quidem deducta fuit ex *cap super hoc 5. de renunciat.* cum quo hæc regula concordat.

Ex causa permutationis: supradicta procedunt quando resignatio fuit facta simpliciter, quando vero fit ex causa permutationis, tunc iubetur poni alia clausula in litteris, nempe, *quod neuter permutantium ius acquirat, nisi quilibet ipsorum ius habeat in beneficio per ipsum resignato*, quæ quidem clausula fundatur in *cap. nemo*

potest

spositio pertinet, per triennium pacificè possederit (dummodo in beneficijs huiusmodi, si dispositioni Apostolicæ ex reseruatione generali in corpore iuris clausula reseruata, fuerint, se non intruserit) super eisdem beneficijs taliter possessis molestari nequeat, ac impetrationes quaslibet de beneficijs ipsis sic possessis factas, irritas, & inanes censeri deberi decreuit, antiquas lites super illis motas penitus extinguendo.

Notæ.

Licet regulariter beneficium Ecclesiasticum non possit licite, sine Institutione Canonica obtineri, hoc est, sine titulo Canonico vero & valido *cap.* 1. *de reg. iur. in sexto.* ad extinguendum tamen lites, hæc regula introduxit possessionem triennalem, ad instar vsucapionis rerum mobilium, in quibus possessio triennalis defendit possessorem. *l.* 1 *C. de vsucap. transf.* Nam beneficia durant sicut res mobiles ad tempus, & sic conuenienter comparantur in eodem vsucaptionis genere.

Absque

Absque Simoniaco ingressu: hoc excipitur, ne tam vitiosus ingressus in beneficijs admittatur. Intellige tamen de simonia reali, vel conuentionali, non autem de mentali, nam hæc sola pœnitentia deletur *cap. fin. de Simonia*.

Per triennium: intellige continuum, & non interpolatum, ex dictis supra in præcedenti regula; verbo *immediate præcedentem*.

Pacifice possederit: Declara prout supra in dicta præcedenti regula, in verbo *pacifice possessum*.

In corpore iuris clausa: quæ est vna sola, vt resoluit *Garzia de benef par. 5. cap. 1. num. 132.* nempe reseruatio beneficiorum vacantium in Curia, de qua *in cap. 2. de præbend. in sexto*.

Nota ex hac regula, quod tantum excipiuntur duo casus, nempe simoniaci ingressus, & intrusionis in beneficio vacanti in Curia, in quibus Papa discolorat titulum, & disponit regulam non habere locum: ergo in alijs casibus non exceptis regula manet firma: quia exceptio firmat regulam in non exceptuatis. *vulg. l. nam quod liquide 4. § fi. ff de penu. legat.* notat *Gomes. hic qu. 10. vers. & principalis ratio istius decisionis*.

Vnde possidens duo curata seu alia, incompatibilia beneficia per triennium, aut non promotus infra annum ad sacros ordines iuxta *c. licet canon 14 de elect. in 6.*

de-

defendentur ista regula. *Gomes in d. qu. 10.* similiter illegitimus, licèt sit incapax beneficiorum, ista regula erit securus. *Gomes. hic qu. 2.* per totam, & sic de singulis alijs irregularibus, seu incapacibus.

Regula XXXVII.

De non appellando ante diffinitiuam sententiam.

ITem, idem D.N. vt finis litibus celerius imponatur, & litigantium parcatur sumptibus & expensis, suorum Prædecessorum constitutionibus, & statutis inhærendo, statuit, & ordinauit, quòd in causis pendentibus, & quas in posterum contigerit agitari, nulla ante diffinitiuam sententiam liceat appellare, nec appellatio, si fuerit emissa, debeat admitti, nisi ab inter loquutoria quæ vim habeat diffinitiuæ, vel à grauamine minimè concernente negocium principale, quod non possit per appellationem à diffinitiua sententia reparari. Nullæque causæ appellationum

com-

committantur, nisi in commissione exprimatur, quòd interloquutoria vim diffinitiuæ habeat, vel grauamen sit tale, quòd in appellatione à diffinitiua non valeat reparari. Alioquin appellationes, & commissiones in posterum, & quicquid inde sequutum fuerit, nullius sint roboris, vel momenti, commissionibus appellationum iam iudicibus præsentatis, & exhibitis, in suo robore permansuris in quibus, latis super eisdem sententijs, secundo, vel vlterius ab eis non liceat appellare. Appellantes verò, & appellationes, etiam ab interloquutorijs, & grauaminibus huiusmodi, suo vel alterius nomine prosequentes, si succumbuerint, vltra expensas & damna, ad quæ resarcienda de iure condemnatus compelpellitur, viginti florenorum auri pœna mulctentur.

Notæ.

Licet de æquitate Canonica singulis ampla tribuatur facultas appellandi ante,

ce, & post litis contestationem, & in alia quacumque litis parte, etiam in prolatione sententię, & post eam *cap. super eo 12. de appell.* ne alias quis se grauatum conquereretur, quia tamen ex hoc lites fiebant immortales in magnam Reipublicæ perniciem, idcirco vt finis litibus celerius imponeretur, & litigantium sumptibus, & expensis parceretur, hæc regula illam appellandi licentiam intra certos terminos conclusit.

Quæ vim habeat diffinitiua: veluti si Iudex incompetens se competentem pronunciauerit, iuxta *gloss. in verb. cadat in authen. Habita C. ne filius pro patre.*

A diffinitiua sententia reparari: veluti si Iudex iubeat aliquem torqueri, vt in *§. 2. ff. de appellat. recip.*

Regula XXXVIII.

Non stetur commissioni post conclusionem.

ITem, statuit & ordinauit, quod in commissionibus de iustitia, seu mandatis etiam consistorialibus, per eum, seu de eius mandato, vel authoritate in causis in quibus conclusum existat, in posterum concedendis,

dis, etiam si in eis de conclusione huiusmodi implicite, vel explicite, mentio facta fuerit, nihil censeatur esse concessum, nisi per concessionem commissionis huiusmodi derogetur expresse.

Notæ.

Hæc regula vix hodie est in vso, quia passim solet derogari. teste *Gomezio hic post princ.* eius tamen ratio fuit iustissima, & fundata in *nouella Constitutione* 113. *collat* 8. *tit.* 14. *in medio litis non fieri sacras formas, aut sacras iussiones, sed secundum antiquas leges generales lites decidi.*

Regula XXXIX.

De literis Religiosorum expediendis.

ITem, voluit & ordinauit, quòd si aliqui Religiosi petunt aliquod beneficium ad nùtum amouibile, cum clausula, quod exinde pro solo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri non possint, literæ, quo ad ipsam clausulam, nullatenus expediantur, nisi idem D.N. ponat in signatura, quod

non

non possit amoueri, vel ad partem clausulam ipsam concedat.

Notæ.

Papa in dubio nunquam censetur velle alterare naturam beneficij. *Felin. in c. in nostra num.45. de rescrip. Rota dec. 739. numer. 8. par. 1. diuer.* Vnde hæc regula emanauit, ne alias per prouisionem Papæ prætenderetur alterari naturam beneficij regularis, quod est manuale siue ad nutum amouibile. *Gonz. super regula 8. gloss. 5. §.6. num. 29.* & ratio dubitandi videbatur esse, quia licèt beneficium regulare sit manuale, & ad nutum amouibile, tamen quia Papa apposuit manum dubitari poterat an fieret irreuocabile, ex *cap. vt nostrum de appell.* notat *hic glossator antiquus post principium*.

Regula XL.

De clausula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

ITem, si committatur alicui beneficij resignationis receptio, ponatur clausula, Attentè quoque proui-

u ideas, &c. & si ex causa permutationis resignationes fiant, ponatur clausula, Quòd neuter permutantium ius acquirat, nisi quilibet ipsorum ius habuerit in beneficio per ipsum resignato.

Notæ.

Cum nulla ratio hoc verisimile reddat, dat, vt quis beneficium multis forte expensis & laboribus acquisitum, quo sustentari debet, facile sine magna causa sponte resignet, idcirco iubetur in hac regula, quod in resignatione beneficiorum quorum receptio sit alicui commissa, ponatur hæc clausula, videlicet, *Attente quoque prouideas, quod in renunciatione prædicta dolus, vis, metus, vel aliqua Simoniaca prauitas non interueniat, &c.* quæ quidem deducta fuit ex *cap super hoc 5. de renunciat.* cum quo hæc regula concordat.

Ex causa permutationis: supradicta procedunt quando resignatio fuit facta simpliciter, quando vero fit ex causa permutationis, tunc iubetur poni alia clausula in litteris, nempe, *quod neuter permutantium ius acquirat, nisi quilibet ipsorum ius habeat in beneficio per ipsum resignato*, quæ quidem clausula fundatur in *cap. nemo*

potest

potest de reg. iur. in sexto, & *cap, si beneficia 20. de præbend. eodem lib.*

Regula XLI.

De supplendis defectibus.

VOluit, quòd si petatur suppleri defectus in genere, nullatenus litteræ desuper concedantur, nisi in petitione desuper huiusmodi defectus exprimantur, vel, per Fiat vt petitur, supplicatio signata fuerit.

Notæ.

Hæc regula tollit magnum dubium quod erat inter Doctores, quando scilicet Papa confirmat aliquam alienationem rei Ecclesiasticæ, vel vnionem beneficiorum, contractum, seu aliud quid simile cum ista clausula, *supplentes de plenitudine potestatis defectus si qui sunt, &c.* quos defectus videatur Papa supplere? vt notat *hic Glossator antiquus*; Ideo iubetur quod in Cancellaria non apponatur prædicta clausula in genere, nisi speciatim omnes defectus exprimantur, vel nisi Papa id de nouo concesserit, quod apparebit quando supplicationem signauerit per *fiat vt petitur*: nam hæc signatura denotat nouam gra-

gratiam, *Gomes. in Compend. vtriusque signaturæ post princ. vers. postremo circa istam signaturam.*

Regula XLII.

De Derogatione Iurispatronatus.

ITem, voluit, quòd super quouis beneficio Ecclesiastico de iurepatronatus laicorum, non expediantur literæ, nisi ponatur expresse, quòd tale beneficium tanto tempore vacauit quòd eius collatio ad Sedem Apostolicam legitimè est deuoluta, vel quia tempus patronis laicis ad præsentandum à iure præfixum lapsum existat, aut ad id patronorum ipsorum accedat assensus. Et si per ipsum iuripatronatus huiusmodi derogari contigerit, iurispatronatus huiusmodi mentio dispositiuè, ac specificè, & determinatè, non autem conditionaliter fiat; & si illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc literis prouisionis à vel mandato de prouidendo de dicto beneficio similis mentio facta non fue-

fuerit, non censeatur quomodolibet derogatum.

Notæ.

Non dubium est quin possit Papa Iuripatronatus laicorum derogare, cum plus iuris habeat in concessione Prælatus, quam in præsentatione Patronus *cap. dilectus 6. de offic. legat* quia tamen legitima patronatuum iura tollere, piasque fidelium voluntates in eorum institutione violare æquum non est, prout considerauit *Sac. Concilium Tridentinum cap. 9. in princ. sess. 25. de reformat.* & ex hoc sequeretur illud inconueniens, quod laici retraherentur a similibus fundationibus, *ad c decernimus 16. qu 7.* Ideo in hac regula iubetur, quod in beneficio de Iurepatronatus laicorum non expediantur in Cancellaria literę, nisi in tribus casibus hic exceptis.

Regem, Ducem Marchionem, vel alium Principem: similis exceptio fuit facta in *cap ne aliqui 5 de priuil. in sexto*, & in *Concil. Trident. d cap. 9 sess.* 25. quod quidem fit iuste, cum plus aliis eos honorari deceat, & plus ipsis deferre conueniat ob Reuerentiam quam cæteri homines in Reges, & personas illustres habere solent. ad *cap. 2. de offic. & potest. Iud. deleg. in sexto*.

Regu-

Regula XLIII.

De Commendis.

ITem, voluit, quòd nulli sæculari de irregulari, nec religioso de sæculari, beneficijs Commenda detur, nisi in signatura, per clausulam ad partem, super petitione Commendæ huiusmodi, de Commenda ipsa mentio fiat.

Notæ.

Cum rationi non congruat, vt homines disparis conditionis, & habitus simul in eadem Ecclesia socientur *Clem.* 1. *de elect & electi potestate* hinc est quod singula singulis debeant conferri beneficia, sæcularibus sæcularia, & Regularia, Regularibus. *Clem vnic.* §. 1. *de supplen neglig. Prælatorum*.

Quæ prohibitio extenditur in hac regula ad commendam, ita vt nisi expresse fiat mentio de ea, super petitione ipsius per clausulam ad partem, nullo modo in Cancellaria possit vlli sæculari de regulari beneficio, vel econtra dari Commenda, de cuius materia loquitur text *in cap. nemo deinceps* 15. *de elect. in sexto.*

Regu-

Regula XLIV.

De Reformationibus.

ITem, voluit, statuit, & ordinauit, quòd super quibuscumque reformationibus signatis super impetrationibus quorumcumque beneficiorum, vacantium vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur quod literæ super prima Data expediri possint, si ex huiusmodi expeditione sub tali Data, cuiquam videatur posse fieri præiudicium, literæ huiusmodi sub ipsa prima Data nullatenus expediantur, nisi reformationes huiusmodi per Fiat, sub prima Data signatę fuerint.

Notæ.

Hæc regula est ponderanda cum regula 18. *de non tollendo iuræ quæsito*, cum sit eiusdem materię.

Super quibuscumque reformationibus: Reformatoria gratia ad hoc tendit, vt omissum suppleat, vel male expressum corrigat, seu emendet *Mandos. de signat. grat. verb. reformationes in princ.* nam reformat-

formare, vſurpatur nonnumquam pro de nouo conſtituere, ſeu immutare *l. vectigalia* 10. *ff. de publicationis* veluti ſi quis velit ſupplere expreſſionem veri valoris non recte in prima ſupplicatione factam, vel mutare modum vacationis beneficij, vel nomen, aut cognomen oratoris, vel titulum ipſius beneficij ponendo loco ſimplicis Parochialem Eccleſiam, quia re vera erat Parochialis, & non ſimplex vt prius narrauerat. In his omnibus & ſimilibus caſibus, gratia quæ de nouo conceditur a Papa, appellatur gratia Reformatoria, ſiue reformatio.

Nullatenus expediantur: ſed ſub Data currenti, videlicet ſub Data ipſius reformationis, nam ſi literæ expedirentur ſub Data primæ impetrationis, fieret præiudicium ei cui medio tempore fuiſſet iam valide facta ſuper eodem beneficio collatio, ſeu prouiſio, contra *cap. quamuis* 8. *de reſcrip. in ſexto*, cum quo concordat hæc regula.

Niſi reformationes: gratias reformatorias ſolet Papa ſignare per verbum *fiat*, nullo alio addito. *Gomeſ. in Compendio vtriuſque Signaturæ poſt principium*. Sed quia nonnumquam illas concedit ſub prima Data impetrationis, teſte *Mandoſio vbi ſupra verſ. nonnunquam*. Ideo in hac regula oſtenditur quando id Papa cenſea-

alij posteriores consensus, ac literæ illorum prætextu, etiam sub priori Data expeditæ pro tempore, nullius sint roboris, vel momenti. Nec literæ reseruationis, vel assignationis, etiam Motuproprio, cuiusuis pensionis annuæ super alicuius beneficij fructibus expediri possint, nisi de consensu illius qui pensionem persoluere tunc habebit.

Notæ.

Hæc regula tendit ad euitandas fraudes, quæ de facili fieri possent in graue præiudicium beneficia possidentium, ideoque eorum consensus in resignationibus & pensionibus requiritur quod sit expressus, ne alias ignorantes aliquam fortasse iniuriam accipiant. ad *l. in diem 9. ff. de aqua plu. arcen.*

Etsi ipsum resignantem: hæc est secunda pars huius regulæ, vbi declaratur primum consensum præualere, in casu quo resignans consenserit bis, vel pluries, tum propter ius tertio ex primo consensu iam acquisitum, tum etiam quia illusio & variatio in personis ecclesiasticis est de iure prohibita. *Clem. vnic. de renunciat.*

Regula XLVII.

Nō̄ valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

ITem, voluit, quòd si petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apostolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec literæ desuper expediantur.

Notæ.

Licet de iure communi non teneatur impetrator modum vacationis exprimere, vt notant *Doct. in c. susceptum 6. de rescript. in sexto*, tamen hic contrarium iubetur, ad obuiandas fraudes, quæ de facili possent oriri, nam poterat aliquis ante obitum alicuius beneficia eius impetrare, & postea expectare obitum, & tempore expeditionis literarum exprimere in Cancellaria modum istius vacationis; ex quo fieret præiudicium tertio, qui per modum certum, & expressum in supplicatione idem beneficium impetrauit, contra d.*cap. susceptum* §. *si duo*.

Nota tamen, quod in clausulis generalibus supplicationis, solet de stylo addi, *quod maior, & verior expressio fieri possit in litteris*, cum Clausula. *siue præmisso, siue alio quouis modo beneficium vacet, &c.* & tunc poterit in literis exprimi alia vacatio, quia dicta clausula capit omnes vacandi modos, *Lapus alleg.* 6. *numer.* 5. & *Moder. de clausulis claus.* 173. *par.* 1. *num.* 1. Quod intellige si primus modus narratus in supplicatione iustificetur, saltim de facto. *Moder. in prædicta claus. num* 7. *vers. dic verum*, & duos super quinquaginta modos vacandi beneficia reperies apud *Gonzal. super regula* 8. *gloss.* 15. *per totam*.

Regula XLVIII.

De executione facienda.

ITem, voluit, statuit, & ordinauit, quòd quotiescumq; per signaturam suam, vel de eius mandato factam, super exequendis aliquibus, cum adiectione proprij nominis, vel dignitatis cuiusuis iudex datur, literę desuper expediantur cum expressione, quòd idem iudex executionem faciat per seipsum.

Notæ

Notæ.

Vel dignitàtis : hic derogatur diſpoſitioni Capituli *quoniam Abbàs* 14. *de offic. & potestate Iudicis Delegati* .

Per ſeipſum : quia tunc videtur Papam elegiſſe induſtria, & fidem perſonę iuxta *cap. fin.* §. *is autem eodem titulo* .

Regula XLIX.

De diſpenſationibus in gradibus conſanguinitatis .

ITem, voluit, quòd in literis diſpenſationum ſuper aliquo gradu conſanguinitatis, vel affinitatis, aut alias prohibitio, ponatur clauſula, Si mulier rapta non fuerit. Et ſi ſcienter, ponatur clauſula addita in quaterno.

Notæ.

Clauſula ſi mulier rapta : de iure Canonico rapta puella legitime contrahit cum raptore, ſi prior diſſenſus tranſeat poſtmodum in conſenſum. *cap. fin. de raptoribus* . *Concil. Trid. cap.* 6. *ſeſſ.* 24. *de reform.*

reform. matrim. de iure tamen ciuili contrarium obſeruabatur *l. vnic.* C. *de raptu Virginum*, ſed in hac regula Papa ſe conformat cum iure Ciuili, declarans quod ſuper hoc non intendit diſpenſare, niſi expreſſe petatur diſpenſatio. Ideoque in literis diſpenſationis iubet apponi dictam clauſulam, *ſi mulier rapta non fuerit*.

Et ſi ſcienter: ideſt, ſi raptor ſcienter contraxit cum rapta, & petatur diſpenſatio a Papa, tunc apponi iubetur clauſula addita in Quaterno Cancellariæ, hæc ſcilicet, *vt ſeparentur ratione delicti pro tempore, quouſque ad arbitrium Commiſſarij congruam egerint pœnitentiam, &c.* quod fundatur in *cap. ex literis 8. de eo qui cogn. conſang. vxor. ſuæ*.

Regula L.

Super defectu natalium.

ITem, voluit, quòd in diſpenſationibus ſuper defectu natalium quòd poſſint ſuccedere in bonis temporalibus, ponatur clauſula; Quòd non præiudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorum ab inteſtato pertinere debeat.

Notæ.

Notæ.

Sicut Papa poteſt cum illegitime natis ad ordines ſuſcipiendos diſpenſare. *cap.* 1. *de fil. presbyt. lib.* 6. & ad beneficia obtinenda *cap.* 2. *eod tit. & lib.* & vt poſſint in Epiſcopos promoueri *cap. per Venerabilem* 13. *qui filÿ ſint legitimi*, ita ſimiliter cum eis poteſt diſpenſare, vt poſſint in bonis temporalibus ſuccedere *d cap. per Venerabilem* §. 1. Hoc tamen Papa facere non intendit in præiudicium venientium ab inteſtato.

Regula L I.

Super Diſpenſationibus.

ITem, quòd per quamcumque ſignaturam in quauis gratia, nullatenus diſpenſatio veniat, niſi dicta gratia totaliter effectum huiuſmodi diſpenſationis concernat, vel aliàs nihil conferat, aut operetur.

Notæ.

Cum minor 14. annis, vel illegitime natus, ſeu alias incapax impetrat ſecun-

dum beneficium a Papa, licet narret in ista secunda impetratione se esse minorem, illegitimum, seu alias incapacem, non tamen ideo dispensatus censetur ad tale beneficium obtinendum, quia gratia sic petita non concernit totaliter effectum huiusmodi dispensationis, sed respicit principaliter impetrationem illius secundi beneficij, quod eatenus concessum censetur, quatenus ab ipso impetrante possit alias canonice obtineri, ad *cap. dudum 53. de elect.*

Regula LII.

Nulli suffragetur dispensatio nisi literis confectis.

ITem, cum concessiones super gratijs dispensationum quarumcumque, quibusuis per ipsum D. N. concessarum, vel concedendarum, per regulas Cancellariȩ Apostolicȩ sint prouide limitatȩ, licet aliquando in petitionibus super huiusmodi concessionibus oblatis multa sint petita, ne quis talium concessionum prætextu, id dispensatiue tenere, aut facere præsumat, ad quod concessiones huiusmodi se

non

non extendant, voluit idem D. N. quòd nulla talis dispensatio cuiquam, in iudicio, vel extra, suffragetur, antequam super ea literæ Apostolicæ sint confectæ.

Notæ.

Hæc regula est satis clara, & conformis *regulæ* 27. *de non iudicando iuxta formam supplicationis*, vbi de ea mentionem fecimus.

Solum nota, quod non habet locum, quando dispensatio est simul cum prouisione beneficij. *Cassad. dec.* 35. *super reg.* & *Put. dec.* 474. *lib.* 2.

Regula LIII.

De clausulis ponendis in literis Indulgentiarum.

Item voluit, quòd id literis Indulgentiarum ponatur, quòd, si Ecclesiæ, vel Capellæ, vel aliàs, aliqua Indulgentia fuerit per ipsum concessa, de qua inibi specialis mentio facta non sit, huiusmodi literę nullæ sint.

Notæ.

Ex hàc regula deducta fuit clausula apponi solita in omnibus concessionibus Indulgentiarum, videlicet. *Volumus autem, ut si alias Christifidelibus dictam Ecclesiam visitantibus aliquam aliam Indulgentiam perpetuo, vel ad tempus nondum elapsum duraturam concesserimus, præsentes nullæ sint &c.*

Per ipsum: ex hoc verbo nota, quod hæc restrictiua intelligitur tantum de ipso Papa concedente talem Indulgentiam in qua prædicta clausula apponitur, nam verbum, *per ipsum*, de quo in hac regula, & verbum *concesserimus*, positum in dicta clausula, sunt personalia, ex *cap. literis* 39. *de rescript.* & *cap. si gratiose* 5. *eod. tit. in* 6.

Vnde si illa Ecclesia haberet aliam seu alias Indulgentias, non ab eodem Papa, sed ab antecessoribus concessas, de quibus in secundus literis mentio facta non sit, non ex eo vitiabuntur. declarat *Garzia de benefic. par* 5. *cap.* 1. *num.* 651.

Regula LIV.

De Indulgentijs concessis ad instar.

ITem, voluit idem D.N. quòd literæ super Indulgentijs non expediantur

diantur ad instar, nisi specificentur.

Notæ.

Ad instar: vult enim Papa quod non in genere expediantur literæ super concessionibus Indulgentiarum, sed quod specificentur Indulgentiæ illæ, ad quarum instar noua concessio fuit petita, nam alias posset de facili Papa decipi ad *cap. primum de Constit. in sexto*.

Regula LV.

De exprimendo valore beneficiorum in impetrationibus.

ITem, voluit, quòd in gratijs quas quibusuis personis, de beneficijs vacantibus, seu certo modo vacaturis fieri contigerit, illorum, & aliorum quorumcumque beneficiorum, quæ dictæ personæ tunc obtinuerint, seu de quibus eis fuerit prouisum, vel concessum, aut mandatum prouideri, verus annuus valor per Marchas argenti, aut Sterlingorum, vel libras Turonen. paruorum, seu Florenos

nos auri, aut Ducatos, vel vncias auri, seu aliam monetam secundum communem estimationem exprimatur, nisi personæ prædictæ, beneficia quæ tunc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quæ ius eis competit, iuxta ipsarum oblationes, aut aliàs dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ sint nullæ. Et idem seruetur in gratijs quas à Sanctitate sua Motuproprio emanare contigerit, quo ad beneficia de quibus per Sanctitatem suam pro tempore prouidetur, seu prouideri mandatur, aut aliàs disponitur, ac literis per quas pro tempore ad Ecclesiarum Patriarchalium, & Cathedralium, ac Monasteriorum regimina promotis conceditur, vt Monasteria, & alia beneficia Ecclesiastica sæcularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus & ad quæ ius eis competit, retinere possint. *An habeat locum in gratijs motu proprio signatis. Anchar. cons. 295.*

Nota;

Notæ.

Duæ ſunt cauſæ finales huius regulæ: Prima eſt, ne aliquis per taciturnitatẽ veri valoris beneficiorum, vltra merita & pluſquam oportet de beneficijs eccleſiaſticis capiat. *cap. poſtulaſti 27. de reſcrip.* & *cap. quia nonnulli 3. de Cleric. non reſiden.* quod etiam de iure ciuili in militibus obſeruabatur, nam eis ſtipendia pro qualitate perſonæ dabantur *l. 2. §. & vnumquemque, in fine C. de offic. Præfecti Prætorio Africæ*

Secunda cauſa fuit, ne alias defraudaretur dimidia Annata in Cancellaria ſolui ſolita, hoc eſt, dimidia pars fructuum vnius anni omnium beneficiorum quocũque modo vacantium, quando eorum prouiſio pertinet ad Papam, quę quidem dimidia Annata hodie ſubrogata eſt in locum illius redecimæ, quam olim Leuitę de omnibus decimis ſummo Sacerdoti ſoluebant. Vnde minus grauantur Clerici huius temporis, quam antiquitus, vt docet *Thomas Campegius in tract. de Annatarum Inſtitut. c. 1. in princ.* qui reperitur inter Doctorum tractatus *to. 15. p. 2.*

Regu-

Regula LVI.

De clausulis in beneficijs vacantibus ponendis.

ITem voluit, & ordinauit, quod quando prouidet, seu mandat prouideri alicui de beneficio Ecclesiastico vacante, tunc dari poterunt clausulæ si petantur, etiam si illud quouis modo, &c. seu per Constitutionem *Execrabilis* vacet, ac specialiter reseruatum, inter aliquos litigiosum sit, & eiusdem collatio deuoluta fuerit, & si pro collitigante, vel subrogationem, aut Si neutri, vel Si nulli, &c. petente, si tunc lis specificè exprimatur. Nec detur aliqua generalis reseruatio dispositiuè, nisi desuper in concessione, specialis, & expressa, ac purè, & non sub conditione mentio fiat, & tunc reliquæ reseruationes ibi contentæ veniant. Si verò tempore expeditionis literarum, generalis reseruatio huiusmodi probari non possit, aut in nouis prouisioni-

sionibus, seu pro collitigantibus, si neutri, vel si nulli, &c. sit expressum, quòd ab aliquibus asseritur illum, cuius beneficium conceditur, Collectorem, vel vnicum Subcollectorem, Abbreuiatorem, seu familiarem, Notarium, aut dictæ Sedis Officialem fuisse, clausula ponatur, etiam si dictum beneficium ex eo quod talis Collector, vel vnicus Subcollector, Abbreuiator, vel familiaris, Notarius, aut dictæ Sedis Officialis fuit, dispositioni Apostolicæ generaliter reseruatum existat, dummodo non sit in eo specialiter alicui ius quæsitum. In reliquis vero nulla clausula detur, vnde reseruatio generalis elici possit, nisi desuper signatura per duplex Fiat signata sit, aut reseruatio, vel aliàs specialiter habeatur.

Notæ.

Hæc regula continet in summa formam supplicationis faciendæ, cum clausulis in literis apponi solitis, quarum clausularum materiam nunc tractare esset valde prolixum, & a nostro instituto prorsus alie-

num

num: reperies tamen illam recte digestam apud Petrum rebuffum *in praxi beneficiali par. prima, tit. forma signaturæ simplicis prouisionis.*

Regula LVII.

De expressione qualitatum beneficiorum in impetrationibus.

ITem, voluit, quod super beneficijs Ecclesiasticis, de qualitatibus illorum, videlicet an dignitates, personatus, vel officia fiat, eisque immineat cura animarum, & ad illa consueuerint aliqui per electionem assumi, mentio fiat: aliàs gratiæ desuper factæ sint nullæ. Et si qualitates huiusmodi, affirmatiuè vel conditionaliter non exprimantur, negatiua expresse desuper fiat, in beneficijs, quæ tales qualitates, vel ex eis aliquas consueuerint habere. *Ad propositam regulæ Vid. Put. dec.* 286. *lib.* 1.

Notæ.

Cum secundum qualitatem personarum singulis sint beneficia conferenda, ita vt maiores personæ beneficijs maioribus do-

ten-

tentur, iuxta *cap. de multa* 28. *in fin. de præb.* Idcirco in hac regula iubentur exprimi beneficiorum qualitates, & sic est ampliatiua *c. cum in illis* 16. *de præben. in* 6.

Regulæ LVIII.

De beneficijs vacantibus per contractum Matrimonij.

ITem, si reseruatur beneficium per contractum matrimonij, non dentur alij modi vacationum de futuro, nec censeatur beneficium reseruatum specialiter, vel affectum, nisi sequatur matrimonium. Sed in beneficijs per promotionem, aut ingressum Religionis, vel assecutionem vacaturis, ponatur clausula, etiam si non petatur. Cum beneficia huiusmodi præmisso, vel aliàs quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiam si vacent.

Notæ.

Beneficium per manus Papæ appositionem remanet ipsi affectum, itaut semel affectum semper duret affectum ad *cap. vt nostrum de appellat. extrauag. ad Romani*

de

de præben. & dignit. inter communes, hæc tamen regula excipit, si beneficium reseruetur per contractum matrimonij vacaturum, nisi sequatur matrimonium.

Ratio exceptionis fortasse fuit, ne aliis daretur occasio quod quilibet falsa relatione matrimonij non vere contrahendi, faceret reseruari a Papa beneficia in fauorem ipsius.

Præterquam per obitum: ne alias is qui habet reseruationem machinaretur mortem contra beneficij possessorem. notat *Rebuff. in addit. ad hanc regulam*, quæ apud ipsum est 68.

Regula LIX.

De clausulis ponendis in literis Religiosorum.

ITem voluit, quod si petatur aliquem in Religiosum recipi, & sibi de quouis beneficio Ecclesiastico prouideri, per simplicem signaturam fiat: receptio huiusmodi dumtaxat detur, adiecto, si petens idoneus sit, aut aliud Canonicum non obsistat: & exprimatur si certus numerus Regularium sit ibidem, cui etiam non derogetur, nisi expresse concedatur, & si numerus iste non existat, ponatur, Dum

Dummodo receptionis locus huiuſ- modi nimium propterea non graue- tur. Poſsintque executores prouiſio- nis huiuſmodi, ad receptionem emiſsionis profeſsionis, non expecta- to probationis anno, procedere.

Notæ.

Hæc regula continet formam literarum expediendarum quando quis petit recipi in Religioſum alicuius Ordinis ſimul cum prouiſione beneficij in ipſo Monaſterio conſiſtentis, quam formam cum omnibus ſuis clauſulis ponit *Rebuff. in addit. ad hanc regulam*, quæ apud ipſum eſt 69.

Duntaxat: vt ſic præcludatur via ambitioſæ cupiditatis eorum qui vitæ religioſæ prætextu Monaſtica beneficia ſecreto ambiunt.

Regula LX.

De tranſlatione Religioſorum.

ITem, ſi regularis petat ſibi de beneficio ab aliquo Monaſterio, vel alio regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiuſ-

huiusmodi, quod alterius Monasterij, vel loci religiosus sit, licet ibi translatio non petatur, nihilominus illa veniat.

Notæ.

De iure communi prohibentur administrari beneficia vnius Monasterii, per Monachos alterius Monasterij, absque Sedis Apostolicæ licentia *cap cum singula officia 32. prohibemus de præben. in sexto*, hic tamen dicitur, quod si aliquis Regularis petat sibi prouideri de beneficio ab aliquo Monasterio dependente, & appareat ex petitione huiusmodi quod talis impetrans sit Regularis alterius Monasterij, nihilominus translatio de vno ad alterum concessa censeatur, licèt expresse non petatur: in quo limitatur regula 51. *super dispensationibus* de qua supra.

Regula LXI.

De clausula, si est ita.

ITem, quod in literis super beneficijs, per constitutionem *Execrabilis* vacantibus, ponatur clausula, si

si est ita; similiter de quibuscumque narratis informationem facti requirentibus.

Notæ.

Execrabilis: de hac Constitutione fuit facta mentio supra in regula prima, quam reperies in calce huius opusculi.

Clausula, si est ita: fundatur in *cap.2. de rescrip.* vbi *in* §.*verum* dicitur hanc clausulam semper sub intelligi, etiamsi in literis non apponatur: cur autem hic expresse poni iubeatur, deducitur ex ratione *l. vltima C. de indict. viduitate tollen.* circa *princ.* ibi, *ne tamen quadam ambiguitas simplices animos moueat, etiam expressim sancimus, &c.*

Regula LXII.

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti.

ITem, petenti sibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Notæ.

Fundatur in *cap. 2. de concess. præbendæ*;

Regu-

Regula LXIIII.

Reuocatio Decimarum, & aliarum impositionum.

ITem, reuocauit quascumque decimarum (non tamen nuper pro defensione fidei Catholicæ in Germania contra Hæreticos, & Imperij rebelles impositarum, sub Dat. idib. Ianuarij anno quintodecimo Pontificatus eiusdem Pauli prædecessoris sui) nec non subsidiorum, vigesimæ, & aliorum onerum impositiones, quæ à prædicto Paulo V. Prædecessore suo ex quauis causa etiam in subsidium expeditionis contra Turchas, & orthodoxæ fidei hostes emanarunt, & quascumque facultates super decimarum, vigesimæ, & onerum huiusmodi exactione, quibusuis fructuum, & prouentuum Cameræ Apostolicę debitorum Collectoribus, & Apostolicæ Sedis Nuncijs ab eodem Prædecessore concessas. Suspendit quoque ad Suæ Sanctitatis, & Sedis Apostolicæ bene-

placitum, quascumque plenarias Indulgentias, ab eisdem Prædecessoribus ex quauis causa etiam expeditionis huiusmodi concessas, si quæ per Nuncios, vel Quæstores deferebatur. Nec non deputandi, & eligendi confessores, qui plenariè absoluant, & alia faciant ad earundem Indulgentiarum suspensarum effectum, reliquasque facultates, ipsas Indulgentias quomodolibet concernentes, preterquam quo ad ea in quibus Indulgentiæ, & facultates in aliqua sui parte sint sortitæ effectum. Itaut illis, qui implentes iniuncta eis in literis Indulgentiarum huiusmodi, iam consequuti sunt facultatem eligendi confessores, qui absoluant eos plenariè in mortis articulo, per huiusmodi suspensionem non præiudicetur, quin facultate ipsa vti possint in futurum. Decreuit quoque irritum, & inane, quicquid facultatum reuocatarum earumdem prætextu, in posterum contigerit attentari.

Notæ.

Ratio huius tam generalis reuocationis eo tendit, vt denuo gratiæ petantur a nouo Pontifice, nam ſic reiteratur obedientia Sedi Apoſtolicæ debita.

Non tamen: hæc verba vſque ad verſ. *necnon ſubſidiorum* ſunt de nouo addita a Sanctiſſ. D.N. Gregor. XV. quia in antiquis regulis non reperiuntur.

Sub Datum idibus Ianuarij: literas indictionis prædictarum Decimarum reperies in calce huius opuſculi.

Regula LXIV.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

ITem, reuocauit caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit quaſcumque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanæ Curiæ pro tempore vacantium, in toto vel in parte, ac quaſuis conceſſiones, & collationes, aliaſque diſpoſitiones, per fel. rec. Paulum Prædeceſſorem ſuum de dictis officijs, etiam ex

die

die collationum, concessionum, & dispositionum earumdem in antea vacaturis, in fauorem quarumcumque personarum, Ecclesiarum, Monasteriorum, piorum locorum, Collegiorum, seu eorum mensarum, etiam perpetuo, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroso, & sub alia quauis verborum forma, quam; & præmissorum tenores pro expressis haberi voluit, concessas & factas, quo ad officia quæ per obitum ipsius Prædecessoris vacarunt, & in posterum quomodolibet vacabunt. Reuocauit quoque, cassauit, & annullauit, ac irritas declarauit quascumque infeudationes, inuestituras, gratias, concessiones quoquomodo, etiã Motuproprio, & de plenitudine potestatis, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs, (extra tamen Consistorium, & sine S. R. E Cardinalium consilio, & consensu) à die Constitutionis fel. rec. B. Pij Papæ V. Predecessoris sui super prohibitione alienandi, & infeudandi Ciuitates, & loca S.R.E. sub Dat. Romæ apud

Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicę millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, quarto Calend. Aprilis, Pontificatus sui Anno Secundo, vsque in præsentem diem, per quoscumque Romanos Pontifices suos Prædecessores, aut mandato, vel auctoritate eorum, quomodocumque, ac qualitercumque, & quouis colore factas, & concessas, de Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Arcibus, & locis S.R.E. & Sanctæ Sedis Apostolicæ, & tam mediatè quàm immediate subiectis, tunc videlicet de tempore dictarum infeudationum, inuestiturarum, gratiarum, & concessionum nondum deuolutis. Nec non quascumque prorogationes, & extensiones quarumcumque infeudationum, inuestiturarum, gratiarum, & concessionum de dictis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Arcibus, & locis, tunc, videlicet de tempore dictarum prorogationum, & extensionum nondum finitarum, quibusuis personis cuiuscumque gradus, status, &

conditionis, ac præheminentiæ, etiàm ſi Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quauis perfulgeant dignitate, etiam in vim contractus, & ex quocumque titulo etiam oneroſo, & per quaſcumque tam ſub plumbo, quàm in forma breuis ſub Annulo Piſcatoris, aut etiam aliàs quomodocumque, & qualitercumque expeditas literas, ac ſub quauis verborum forma, quam, & præmiſſorum omnium tenores Sanctitas Sua pro expreſsis haberi voluit, latiſsimè extendendos.

Notæ.

Ratio reuocationis de quà in prima parte huius regulæ, fuit eadem quam in præcedenti regula diximus.

Reuocauit quoque: hęc eſt ſecunda pars in qua reiteratur extenſio iam facta ab Innocentio Nono. *Conſtit.* 1. *in Bullario nouo to.* 2. *fol.* 713. Cōſtitutionis B. Pij V. *de non alienandis, aut infeudandis Ciuitatibus, & locis S. R. E.* quæ eſt 35. in ordine *eo. tom.* 2. *fol.* 221. cuius tenorem reperies in calce huius opuſculi.

Hanc quidem B. Pij V. Conſtitutionem omnes ſucceſſores vſque in præſens tempus confirmarunt, vt notat *Laertius Cherubi-*

rubinus in Summario illius Constitutionis, in qua ordinatur sic ab omnibus in perpetuum fieri debere, vt apparet in §. 9. *verſ. præterea*, his verbis, *Præterea quod ipſi Cardinales occurrente Apoſtolicæ Sedis vacatione in conclaui quando de obſeruandis literis Iulij Papæ Secundi Prædeceſſoris noſtri ſuper electione Romani Pontificis, & alijs Constitutionibus iuramentum præſtare ſolent, etiam de inuiolabiliter obſeruanda præſenti Constitutione noſtra, per quemlibet eorum qui in Romanum Pontificem electus fuerit, & poſtmodum idem ad ſummi Pontificatus faſtigium aſſumptus, poſt eius aſſumptionem hoc ipſum promittere ac iurare, & deinde poſt coronationem ſuam promiſſionem & iuramentum huiuſmodi per literas ſuas ſpeciales harum confirmatorias reiterare debeat, &c.*

Regula LXV.

Quòd fructus in Tertia parte augeri poſsint vigore clauſulæ.

ITem, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum pro tempore vacantium, & certo modo vacaturorum, aſſerendo illorum fructus, &c. certum

per

per eos expressum annuum valorem non excedere, nonnunquam obtineant à Sanctitate Sua, vt huiusmodi valorem annuum augere possint, vt verius possit in confectione literarum super huiusmodi impetrationibus summa, ac valor ipse annuus exprimi, aliter desuper non specificato, ne de virtute huiusmodi concessionis in posterum hæsitari contingat, Declarauit, prætextu concessionis huiusmodi, valorem ipsum vsque ad Tertiam partem valoris expressi, & in prima quæ desuper fiet literarum expeditione dumtaxat augeri posse, & eas quas, literis iam expeditis cum expressione valoris specificati, aut non integro augmento prædicto, denuo desuper expediri contigerit literas, cum aliquo augmento valoris huiusmodi, nullius esse roboris, vel momenti, etiam si Motuproprio beneficiales gratiæ, & dispositiones quæcumque à Sanctitate sua emanarent.

Notæ.

In impetratione cuiuſcumque beneficij ſolet hodie in fine ſupplicationis hæc clauſula apponi, *& quod præmiſſorum omnium &c. fructus etiam augendo, vel minuendo, &c. maior & verior ſpecificatio fieri poſsit in literis, &c.*

Quæ quidem clauſula illud operatur, vt impetrans poſſit tempore expeditionis literarum in Cancellaria augere fructus quos in ſupplicatione non recte expreſsit, ſed non plus quàm vſque ad tertiam partem dictorum fructuum.

Nota tamen, quod de æquitate & de ſtylo Rotæ antiquiſsimo admiſſum eſt, quod licet expreſſio valoris ſit minor ſexta parte quàm fieri debuit poſt augmentum dictæ tertiæ partis, valida tamen habeatur, nec regulæ 55. *de exprimendo valore*, ſit locus, quando Camera ſolum læditur in dicta ſexta parte, teſte *Mandoſ. de literis gratiæ in cap. 1. verb prouiſiones verſ Rotæ ſtylus*, vbi eam reddit rationem dict. ſtyli, quia ſexta pars dicitur modica ſeu parua quantitas, & allegat *Bart. in l. ſi Societatem §. arbitrorum num. 25. ff. pro ſocio*.

Regula LXVI.

De insordescentibus.

ITem, ne personis pro quibus literæ Suæ Sanctitatis emanabunt, ob generalem absolutionem à censuris ecclesiasticis, quibus ligati forent, ad eorum effectum indifferenter concedi, & in literis Apostolicis apponi solita, præstetur occasio censuras ipsas vilipendendi, & insordescendi in illis, statuit & ordinauit, huiusmodi absolutionem, & clausulam in literis, quas in futurum, cum illa concedi continget, non suffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiarijs, violatoribus Ecclesiarum, falsificatoribus, & falsificari procurantibus literas, & supplicationes Apostolicas, & illis vtentibus, receptatoribus & fautoribus eorum, ac res vetitas ad infideles deferentibus, violatoribus Ecclesiasticæ libertatis, via facti, ausu temerario, Apostolicis mandatis non obtemperantibus, & Nuncios, vel executores, Apo-

stolicæ Sedis, & eius Officialium, eius commissa exequentes, impedientibus, qui propter præmissa, vel aliquod eorum excommunicati à iure vel ab homine per quatuor menses, scienter excommunicationis sententiam huiusmodi sustinuerint, & generaliter quibuscumque alijs, qui censuris aliquibus, etiam alias, quàm vt præfertur, quomodolibet ligati in illis per annum continuum insorduerint.

Notæ.

Collatio beneficij facta excommunicato est ipso iure nulla. *c. postulasti de Cleric. excom. administrante*, sicut quodcumq; aliud rescriptum ab ipso excommunicato impetratum, nisi super articulo excommunicationis, vel appellationis impetretur *cap. 1. de rescript. in sexto.*

Hodie tamen de stylo, quoties a Papa literæ aliquæ impetrantur, solet simul concedi absolutio ab excommunicatione ad effectum validitatis literarum, prout praxis quotidiana docet, & refert *Felin. in cap. ad Apostolicæ in princ. de exceptionibus.*

Ne autem ex hac tam facili absolutionis concessione præstaretur occasio censuras ipsas vilipendendi, (vt nostra regula dicit) excipiuntur à beneficio absolutionis prædictæ, omnes illi, qui commiserint delicta hic expressa, & per quatuor menses sustinuerint excommunicationem propter ipsa incursam: excipiuntur præterea alij omnes, qui ex alia quauis causa censuris aliquibus innodati per annum continuum insorduerint, hoc est absolutionem non petierint.

Apponi solita: Hæc videlicet, *teque à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum absoluentes, & absolutos fore censentes, &c.*

Non parentibus rei iudicatæ &c. hi sunt quibus noluit regula nostra suffragari prædictam absolutionis clausulam: ratio specialitatis potuit esse ab maiorem horũ criminum detestationem, ideo enim quotannis excommunicantur à Papa in Bulla Cœnę Domini qui talia commiserint crimina, prout apparet ex *Constitutione rec. mem. Pauli Quinti. 63. in Bullario nouo tom. 3. fol. 251.*

Regula LXVII.

Officiales nihil exigant vltra debitum.

ITem, idem D. N. exactionibus, quas Sanctitas sua, non sine displicentia, plerumque fieri intellexit per Officiales Romanæ Curiæ; qui constitutis sibi emolumẽtis pro exercitio Officiorum quæ obtinent non contenti, vltra, à prosequentibus negociorum quorumdam expeditionem in eadem, exigere non verentur, obuiare volens, districte præcipiendo inhibuit, omnibus & singulis quæuis officia in eadem Curia obtinentibus, ne de cætero quicquam, prætextu Officiorum quæ obtinent, quouis colore, etiam celerioris expeditionis, vltra emolumenta huiusmodi exigere, seu ad hunc effectum expeditionem eorum, quæ eis incumbunt, malitiosè differre, sub excommunicationis, & præter illam suspensionis à præceptione emolumentorum huiusmodi pro prima ad se-

mestre,

semestre, & pro secunda ad annum; & pro tertia vicibus quibus sic excederent, priuationis officiorum per eos obtentorum, in quibus sic excesserint, pœnis. Ac voluit, quòd Sanctę Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius, & Camerarius, excedentes ipsos respectiuè prout eis subsunt, per subtractionem emolumentorum eorundem, ac aliàs, vt præmittitur, compellant ab huiusmodi illicitis exactionibus abstinere, & contra eos per prædictas pœnas, & aliàs prout melius expedire viderint, procedant.

Notæ.

Constitutis sibi emolumentis: prout late apparet ex noua reformatione Tribunalium Almæ Vrbis, & eius Officialium, facta per re. me. Paulum Quintum, in *Constitutione* 71. quæ est in *Bullario nouo tom.* 3. *fol.* 264. incipit *Vniuersi agri Dominici*.

Ne de cætero quicquam: & sic vltra emolumenta prædicta nihil exigere possunt, etiam proculentum, vel esculentum, etiam gratis oblatum, etiam tam paruum quod paucis diebus consumi possit, propter

pter illud verbum, *quicquam* quod de sui natura nihil excipit *cap. solitæ 6. in fin. de maior. & obed.* licet alias de iure sit licitum accipere poculenta, & esculenta *cap. statutum 11. § Insuper de rescrip. in 6.*

Regula LXVIII.

Quòd Cardinales non comprehendantur sub regulis facien.

ITem, cum S.R.E. Cardinales ipsi Sanctissimo D.N. assistant, ac propterea debeant specialibus prærogatiuis, & priuilegijs gaudere, idem D.N. statuit, ordinauit, decreuit, & declarauit, quòd in quibuscumque Constitutionibus, & regulis per Sanctitatem suam in posterum, post hanc primam editionem, & suarum Constitutionum, & regularum publicationem faciendis, non includantur ipsi Cardinales, nisi illæ eorumdem Cardinalium fauorem concernant, vel ipsæ Constitutiones edendæ de eorumdem Cardinalium, vel maioris partis eorum consilio, editæ fuerint.

Notæ.

Notæ.

At propterea debeant : facit *l. vnica in fi. C. de præpos. laborum lib.* 12. ibi , *nam & immunitate digni sunt , quos nostri lateris comitatus illustrat , &c.*

In posterum : vnde à contrario sensu comprehenduntur Cardinales in supradictis regulis , quia hæc regula eos non excipit, nisi a regulis post hanc primam editionem in posterum faciendis . *Mohed.* in terminis *decis.* 23. *in fine de renunciat. Cassad. decis.* 38 *super reg.*

Regula LXIX.

De potestate Reuerendissimi Domini Vicecancellarij , & Cancellariam Regentis .

PRimo , quod possit committere absolutionem illorum, qui ignoranter in supplicationibus , vel in literis Apostolicis , aliquid scriberent , corrigerent , vel delerent .

Item , quod possit corrigere nomina , & cognomina personarum, non tamen eorum quibus gratiæ , & concessiones fiunt, ac beneficiorum, dum

tamen

uis prouisionibus, si neutri, & subrogationibus pro collitigantibus, in quibus non detur clausula generalem reseruationem importans.

Item, quod possit ad ordines suscipiendos arctatis, prorogare terminos de dictis suscipiendis ordinibus, vsque ad proxima tunc à iure statuta tempora, in quibus sic arctati successiuè ad ipsos ordines promoueantur.

Notæ.

Cancellariæ Officium habet Præpositū Cardinalem qui Vicecancellarius dicitur, Nam solus Papa est Cancellarius in Ecclesia Dei, sic dictus quia rescripta, priuilegia, & alia antequam sigillo muniantur corrigit & cancellat. Vnde qui eius vices in illo officio exercet Vicecancellarius dicitur. Is prȩest expeditionibus totius orbis in rebus ecclesiasticis, & Officialibus dicti officij, veluti Abbreuiatoribus Parci maioris & minoris, Taxatoribus, Sollicitatoribus, qui & Iannizeri dicuntur, & aliis quamplurimis relatis a *Lælio Zecchio de Republica Ecclesiast. cap. 4. de Vicecancellario, & Octauiano Vestrio in prax.*

prax. lib. 1. *cap.* 4. & ibi *Grauat. in prima annotatione* qui alios citat.

Huic autem officio Vicecancellarij propter sui eminentiam multa a Sūmis Pontificibus sunt concessa, veluti à Clemente Septimo, *Constit.* 34. *in Bullario nouo tom.* 1. *fol.* 602. & a Martino Quinto, *Constitutione tertia dicto* 1. *tom. fol.* 250. & a Sixto V. *Constitutione prima in appendice dicti Bullarij fol.* 39. & alijs.

In hac verò regula recensentur ea quæ ipsius iurisdictionem concernunt, maxime in his, quæ ad materiam expeditionis spectant, vt sic facile omnibus innotescerent per has regulas, quæ quidem propter earum breuitatem non est difficile vt per manus a quolibet circumferantur cum his nostris annotationibus, quibus hic finem pro nunc imponere duximus dum his regulis competentem dotem, selectoribus Sacræ Romanæ Rotæ Decisionibus ornatam edere paramus.

Ad laudem & gloriam Omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Beatæq; Virginis Marię Dei Genitricis, ac Sancti Dominici, & Sancti Ignatij de Loyola Fundatoris Societatis IESV Patronorum meorum.

Sex Constitutiones, de quibus in his Regulis mentio fit.

De hac Constitutione fit mentio in regula prima, & habetur inter extrauagantes communes sub tit. de præ- bend. & dignit. cap. 13.

BENEDICTVS XII.

AD regimen ecclesiæ generalis quã-qam immeriti superna dispositione vocati, gerimus in nostris desiderijs, vt debemus, quod per nostræ diligentię studium ad quarumlibet Ecclesiarum, & Monasteriorum regimina, & alia beneficia ecclesiastica iuxta diuinum beneplacitum, & nostræ intentionis effectum, viri assumantur idonei qui præsint, & prosint committendis eis ecclesijs, monasterijs, & beneficiis prælibatis. Præmissorum itaque consideratione inducti, & suadentibus nobis alijs rationalibus causis, nonnullorum prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigijs inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales & Episcopales Ecclesias, & etiam Monasteria, Prioratus, Dignitates, Personatus,

& officia, necnon Canonicatus, & præbendas, & Ecclesias, cæteraque beneficia ecclesiastica cum cura, vel sine cura, sæcularia, & regularia, quæcumq; & qualiacũq; fuerint, etiam si ad illa personę consueuerint, seu debuerint per electionẽ, seu quemuis alium modũ assumi, nunc apud Sedem Apostolicam quocumque modo vacantia, & in posterum vacatura, necnon per depositionem, vel priuationem, seu translationem, aut muneris consecrationis suspẽsionem, per felicis recordation. Io. Papæ XXII. prȩd. no. seu eius auctorirate factas, & per nos, seu auctoritate nostra in antea faciendas vbilibet, Necnon si forsan tempore iam dicti prædecessoris aliqui in concordia, vel discordia electi, vel postulati, fuerint quorũ electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renunciatio, & admissa per ipsum prædecessorem, vel auctoritate ipsius extiterint, seu quorum electorum, vel postulatorum, & in antea eligendorum, seu postulandorum ac renunciantium electionem cassari, vel postulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos, vel auctoritate nostra contingeret apud sedem prædictam, vel alibi vbicumque. Ac etiam per obitum Cardinaliũ eiusdem Ecclesiæ Roman. ac officialium dictȩ sedis: videlicet Camerarij, Vicecancellarij, notariorum, Auditorum literarum contradictàrum,

&

& Apoſtolici Palatij cauſarum Audito-
rum Correctorum, & ſcriptorum litera-
rum Apoſtolicarum, ac Pœnitentiarij prę-
fatæ ſedis, ac Abbreuiatorum, necnon
commenſalium, & aliorum quorumlibet
capellanorum ſedis eiuſdem, & etiam
quorumcumque legatorum ſiue nuncio-
rum, ac in terris Eccleſiæ Romanæ re-
ctorum, & Theſaurariorum per dictum
Ioan. prædeceſſorem, vel nos ſpecialiter
deputatorum ſeu miſſorum hactenus, vel
à nobis deputandorum aut mittendorum,
in poſterum, nunc vacantia, & in antea
vacatura vbicumque dictos legatos, vel
nuncios, ſeu rectores, aut theſaurarios, an-
tequam ad Romanam curiam redierint
ſeu venerint, rebus eximi contigerit ab
humanis. Necnon quorumlibet pro qui-
buſcumque negocijs ad Romanam curiam
venientium, ſeu etiam recedentium ab ea-
dem, ſi in locis à dicta curia vltra duas
dietas legales non diſtantibus iam forſan
obierint, vel eos in antea tranſire contige-
rit de hac luce. Ac etiam ſimili modo,
quorumcumque curialium peregrinatio-
nis, infirmitatis, aut recreationis, ſeu
alia quacumque cauſa ad queuis loca
ſecedentium: ſi eos antequam ad dictam
curiã redierint, in locis vltra duas dietas ab
eadem curia (vt præmittitur) non remo-
tis, dummodo eorum proprium domici-
lium non exiſtat ibidem, iam forſitan
deceſ-

decesserint, vel in posterum eos contigerit de medio submoueri, nunc per obitum huiusmodi vacantia, & in posterum, vacatura. Rursus monasteria, prioratus, decanatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus, præbendas, & ecclesias cæteraque beneficia, ecclesiastica, sęcularia & regularia, cum cura vel sine cura, quæcumque & qualiacumque fuerint, etiam si ad illa personæ consueuerint, & debuerint per electionem, aut quéuis alium modum assumi, quæ promoti per dictum prædecessorem, vel eius auctoritate ad Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium Ecclesiarum, necnon Monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum, de ipsis factarum nunc vacantia. Et qui per nos seu auctoritate nostra in posterum ad eadem regimina promouendi tempore promotionis huiusmodi obtinebunt. Necnon etiam, quę per assecutionem pacificam quorumcumque prioratuum, dignitatum, personatuum, officiorum, canonicatuum, & præbendarum ecclesiarum, & beneficiorum aliorum per nos, vel eundem Ioan. prædecessorem, seu aucto-ctoritate literarum nostrarum, vel ipsius Ioan. prædecessoris collatorum, & conferendorum in posterum, nunc vacantia, & in antea vacatura (plena super pręmissis omnibus, & singulis cum fratribus
nostris

nostris collatione præhabita, & matura deliberatione secuta) & ordinationi, dispositioni, & prouisioni nostræ (donec miserationis diuinæ clemētia Nos vniuersalis ecclesiæ regimini præsidere concesserit) de ipsorum fratrum consilio auctoritate Apostolica reseruamus: decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super premissis, & quolibet eorum per quoscumque quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus quibuscumque constitutionibus a prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus editis, quatenus obsistere possent super enarratis articulis, vel alicui siue aliquibus eorumdem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reseruationis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Auinion. 3. Idus Ianuarij, Pontificatus nostri anno primo. MCCCXXXV.

De hac Constitutione fit mentio in regula prima, & in Regula 56. *&* 61. *& habetur inter extrauagantes Ioann.* 22.| *sub tit.* de præben. & dignit. cap. vnico, *& iterum inter extrauagantes communes sub eodem tit.* c. 4.

IOANNES XXII.

Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

EXecrabilis quorumdam tam religiosorum quam sæcularium ambitio, quæ semper plus ambiens, eo magis insatiabilis creditur, quo sibi amplius indulgetur, & improbitas importuna petentium à nobis, & prædecessoribus nostris Romanis Pontif. non tam obtinuisse, quam extorsisse plerumque noscuntur vt vnus interdum etiam ad vnum beneficium ecclesiasticum minus idoneus, in diuersis ecclesiis nedum vicinis, sed ab inuicem longe distantibus, immo nonnumquam in diuersorum regnorum partibus situatis, plures quàm duas vel tres, aut plures etiam dignitates, vel personatus, officia, seu prioratus, aut diuersa ecclesiastica beneficia curam animarum habentia possit dispensatiue, cum aliàs non liceret de iure communi reci-

recipere, & simul licitè retinere. Vnde inter cætera inconuenientia infra scripta nascuntur, quòd videlicet interdum vnus, qui vnum quãuis modicum vix officium implere sufficeret, plurimorum sibi vendicat stipendia: quæ multis literatis viris vitæ puritate, ac testimonio bonæ famæ pollentibus, qui mendicant, possent abundè sufficere, æqua distributione collata. Habentibus ipsa paratur vagandi materia, diuini cultus minuuntur, hospitalitas in ipsis beneficijs debita non seruatur: & dum non sunt sui in vnaquaque regione rectores, Ecclesiarum detrahitur commodis & honori: quæ carentes defensorum auxilio in iuribus suis & libertatibus multipliciter collabuntur: ruinis patent ædificia nobilia, quæ magnificentia extruxerat decessorum: Et (quod amariùs est dolendum) animarum cura negligitur, & vitiorum sentibus fomentum periculosè prębetur. Nos itaque tot malis tantisque discriminibus occurrere cupientes: omnes & singulas dispensationes super receptione ac retentione plurium dignitatum, personatuum, officiorum, prioratuum, aut beneficiorum, quibus cura sit animarum annexa, sub quacunque forma, vel expressione verborum à nobis, vel dictis prædecessoribus nostris cuicunque personæ concessas (Cardinalibus tamen

Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui circa nos vniuersali Ecclesiæ seruiendo singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt: ac Regum filijs, qui propter sublimitatem eorum ac generis claritatem sunt potioris prærogatiua gratiæ attollendi, duntaxat exceptis) deliberatione super hoc cum fratribus nostris habita diligenti: de ipsorũ consilio & ex certa nostrá scientia in forma subscripta duximus taliter moderandas, quòd per moderamen nostrum effrenatam circa easdem personas talium beneficiorum multitudinem refrenemus, ipsique impetrantes fructu dispensationum huiusmodi totaliter non frustrentur. Statuimus itaque, & de fratrum nostrorum consilio ordinamus, quòd obtinentes nunc ex dispensatione legitima pluralitatem huiusmodi dignitatum, personatuum, officiorum, aut prioratuum, seu beneficiorum, quæ aliàs absque alia dispensatione legitima obtinere nequibãt, vnum tantum ex dignitatibus, personatibus, officijs, prioratibus, ecclesijs vel beneficijs huiusmodi, quibus cura immineat animarum, cum dignitate, personatu, vel officio, prioratu, Ecclesia vel beneficio sine cura, quæ habere maluerint prætextu dispensationis sufficientis circa id eisdem indultæ possint licitè retinere: quæ tamen teneantur eligere intra mensem

ſem numerandum à tempõre notitiæ conſtitutionis iſtius. Cæteris beneficijs cum cura vel ſine cura,quę ipſius diſpenſationis prætextu tenebant, & quæ aliter ante non poterant de iure abſque diſpenſatione aliqua licitè retinere, quæ nos ex tunc vacare decernimus, coram ordinarijs ſub teſtimonio publico intra idem tempus verbaliter, vel realiter cum effectu dimiſſis: abſque eo,quod ad illa nunquam ſinè noua collatione ab eo, qui facere poterit facienda redire, aut eorum adminiſtrationi ſe immiſcere præſumant. Alioquin tam his,quam alijs omnibus beneficijs, quæ virtute huiuſmodi noſtri moderaminis retinere poterant, vt præfertur, ſint ipſo iure priuati, & prorſus inhabiles ad ſimilia beneficia obtinenda. Per hoc autem ijs, qui dignitates, perſonatus, officia, prioratus, vel alia beneficia curam animarum habentia ex diſpenſatione, quæ ius tribuat iuxta noſtram moderationem præſcriptam obtinent, & alia ſimilia beneficia noſtrarum, vel eorundem prædeceſſorum auctoritate literarum expectant, cum quibus eſt, vt illa cum vacauerint recipere, & vna cum obtentis retinere licitè valeant diſpenſatum: nolumus derogari, quin ea cum vacauerint, intra dicti temporis ſpatium poſſint eligere, & dimiſſis alijs recipere

in forma præſcripta, ac licitè retinere : pœnas ſimiles incurſuri, ſi huiuſmodi noſtrę contraire præſumpſerint ſanctioni. Porrò quia quorundam oculos ſic auaræ cupiditatis vitium excæcauit, quòd plura talia beneficia ſimul abſque diſpenſatione canonica retinere pręſumunt: nos de illis præſenti decreto ſtatuimus, vt omnia & ſingula beneficia ſic detenta (illo tamen retento, quod vltimo receperũt, dummodo in eo ex collatione canonica competat ius eiſdem) intra tempus, vt præſcribitur, limitatum, verbo & facto ac ſine fraude, coram ordinarijs ſub teſtimonio ſimiliter publico dimittere teneantur. Quod ſi non fecerint, & illo ſint ipſo iure priuati, in quo ius eis alias competebat, & inhabiles penitus ad quęcumque obtinenda eccleſiaſtica beneficia cenſeantur. Qui vero deinceps receperint dignitatem, vel perſonatum, ſeu officium, aut aliud beneficium, curam animarum habens annexam: ſi antea ſimile beneficium obtinebant, illud quo ipſo iure (poſtquam ſecundi poſſeſſionem habuerint, vel per eos omni dolo, & fraude ceſſantibus, quo minus habeant, ſteterit) priuati noſcuntur, abſque moræ diſpendio in ordinariorum manibus dimittere debeant, pari modo: Alioquin ex tunc ſint ipſo iure ſecundo priuati, & nedum

dum ad sacros suscipiendos ordines, quin etiam ad habendum quodcumque aliud ecclesiasticum beneficium inhabiles reputentur. Quæ omnia, & singula beneficia vacatura, vt præmittitur, vel dimissa nostræ, & Sedis Apostolicæ dispositioni, de ipsorum fratrum consilio reseruamus: Inhibentes, ne quis præter Rom. Pont. quacumque sit super hoc auctoritate munitus, de huiusmodi beneficijs disponere, vel circa illa per medium permutationis, vel alias innouare hoc quoquo modo præsumat. Nos enim si secus actum, seu attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane. Cæterum ordinarios intelligimus in casibus suprascriptis Episcopos; in quorum ciuitatibus, vel diœcesibus consistunt beneficia, seu aliquod eorum, quæ debent secundum præmissa dimitti, aut ipsi, qui ea debent dimittere, commorantur, vel Ecclesijs Cathedralibus vacantibus capitula earundem. Et hi de beneficijs, tam dimissis, quàm (vt præmittitur) perditis nos, vel Apostolicam sedem certificare studeant quamprimum commodè poterunt indilate, vt de illis salubriter disponere valeamus. Quantum autem ad modificationem personatuum attinet ante factam, illa duntaxat, & non alia beneficia ecclesiastica quocumque nomine nuncupentur, curam habere censemus,

quæ parochias habent, in quibus eſt animarum cura annexa, non per vicarios perpetuos, ſed per rectores, aut miniſtros beneficiorum ipſorum, vel illorum temporales vicarios exercenda. Necnon etiam illa, quorum miniſtris ratione beneficiorum huiuſmodi competit viſitare, inquirere, procurationes recipere, ſuſpendere, excommunicare, ſeu ab excommunicationis & ſuſpēſionis ſententijs abſoluere de conſuetudinè, vel de iure, iuribus alijs de animarum cura loquentibus in ſuo robore, quo ad cætera permanſuris. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum moderationis ſtatutorum, conſtitutionum, reſeruationis, inhibitionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Auinioni, Kalend. Decembris, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

De

De hac Constitutione fit mentio in regula vigesima tertia, & habetur inter extrauagantes communes, sub titulo de regularibus, & transeuntibus ad religionem cap. 1.

MARTINVS V.

VIam ambitiosæ cupiditatis religiosis, potissime mendicātibus, præcludere cupientes: ad alios ordines præsertim monasticos (fucatis tamen coloribus asserentibus ob frugem melioris vitæ aut arctioris obseruantię) tam Sancti Benedicti, quam Cistercienfis, Camaldulensis, Vallis vmbrosæ, Canonicorum regularium Sancti Augustini, vel aliorum monasticorum ordinū conuolare nitentibus, licentiam à sede Apostolica, seu legatis aut nuncijs eiusdem sedis ad transferendum se de mendicantium ordinibus ad alios ordines, præsertim ea ratione (vt verisimile est, prout facti euidentia docet) vt liberius degant, dignitatesque, & beneficia monastica consequi valeant, & ex certis alijs causis honestati non consonis obtinentibus. Ac volentes etiam conseruationi Ordinum Mendicantium prouidere: auctoritate Apostolica ex certa scientia, tenore præsentium declaramus

&c etiam decernimus: ſtatuentes, quod de cætero nullus religioſus Ordinum Mendicantium quorumcumque, cuiuſcumque gradus, ſtatus, conditionis, vel religionis exiſtat, quantumcumque, & qualitercumque poſſit & debeat, virtute cuiuſcumque licentiæ etiã indulti Apoſtolici, ſeu pœnitentiarij noſtri curam gerentis, vel alia quauis auctoritate hactenus, etiam per literas Apoſtolicas facultatum quarumuis tam Legatorum, vel Nunciorum Sedis Apoſtolicę, quàm alia auctoritate, maximè de transferendis fratribus, aut aliquibus præſertim Ordinum Mendicantiũ profeſſoribus in genere, vel in ſpecie ab Ordinibus huiuſmodi Mendicantium, ſub quacumque verborum forma appareant, admitti aut recipi: per aliquos etiam ſuperioris Ordinis, ſeu Monaſterijs, aut loci monaſtici, ſeu alias in monachum, vel in fratrem alicuius ex Ordinibus Monaſticis ſupradictis, vel alijs expreſſis (Ordine Carthuſienſium dumtaxat excepto) ſub pœna excommunicationis, quàm tam recipientes, quàm recepti ipſo facto incurrunt. Et quàm ex nunc prout ex tunc contra quemlibet tranſgreſſorem quomodolibet in præmiſſis, ſcientia & auctoritate anteſatis proferimus in his ſcriptis. Et à nemine, niſi dumtaxat à Rom. Pontif. (præterquam in mortis articulo) excommu-

mu-

municati huiusmodi possint absolutionis beneficium quomodolibet obtinere. Et nihilominus secus facta non teneant, & nullius existant efficaciæ, vel momenti. Decernentes etiam, & volentes, quod si quis hactenus virtute cuiusuis licentiæ; seu mandati huiusmodi fuisset receptus ad aliquem Monasticum Ordinem, & habitum consuetum gestari per Monachos talis Ordinis suscepisset, siue professionem emiserit siue non, sub dicta pœna teneatur in Monasterio, in quo receptus fuerit (etiam si beneficia ecclesiastica, seu rectorias ecclesiarũ quarumuis obtineat) stare in eius totali ordinatione, & in huiusmodi ordine monastico altissimo deseruire. Si quis autem prætextu huiusmodi licentię, vel sine habitu, vel cum habitu vagando incederet, monitione pręuia teneatur, & debeat intra terminum xv. dierũ à die monitionis huiusmodi cõputandorum ad eius religionem, vel ordinẽ, vnde cum licentia, vel sine licentia recesserat, remeare. Quod si efficere neglexerit, post ipsum terminum tanquam notorius apostata excommunicatus in omnibus, & per omnia debeat per quemlibet reputari, & ab omnibus retractari, etiam per inuocationẽ auxilii brachij sæcularis, quoties fuerit opportunum. In futuris autem nullus ex professoribus ali-

cuius ex ordinibus Mendicantium huiuſmodi in aliquem monaſticum ordinem, (Carthuſienſium duntaxat excepto) poſſit aut debeat per quemcumque recipi vel admitti virtute alicuius licentiæ vel indulti, abſque ſedis huiuſmodi licentia ſpeciali ſub dictis pœnis, & nihilominus ſecus facta non teneant ipſo iure. Huiuſmodi licentijs & indultis, necnon conſtitutionibus Apoſtolicis, & Mendicantium ordinum prædictorum, etiam ſi de illis ſpecialis & expreſſa, ac de verbo ad verbum in noſtris literis mentio habita foret, & alijs contrarijs non obſtantibus quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, decreti, ſtatuti, prohibitionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Seben. 4. Kalen. Aug. Pontificatus noſtri anno primo.

De hac Constitutione fit mentio in Regula vigesima quarta, & habetur in Bullario nouo, *vbi est septima in ordine* tom. I. fol. 319.

PIVS EPISCOPVS:

Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

CVm ex sacrorum ordinum collatione, character inuisibilis animæ imprimatur, sacra mysteria dispensentur, & ipsarum cura tribuatur animarũ; in eorũ susceptione, excessus graues, tanto magis plectendi sunt, quanto ex illis maiora in mentibus fidelium scandala generantur.

§.1. Cum itaque (sicut dignorum relatione, non nisi moleste accepimus) nonnulli clerici, extra tempora à iure statuta; quidam ante ætatem legitimam; aliqui vero sine dimissorijs literis, contra sanctiones canonicas, se faciunt ad sacros ordines promoueri.

§.2. Nos eorundem temeritatem, tali castigatione reprimentes, vt alijs in posterum committendi similia, aditus præcludatur; auctoritate Apostolica, hac constitutione perpetuo valitura, statuimus &

ordinamus, quòd omnes & singuli, qui absque dispensatione canonica, aut legitima licentia, siue extra tempora à iure statuta, siue ante ætatem legitimam, vel absque dimissorijs literis, etiam citramontanis (præterquam si in hoc vltimo casu, per Cameram Apostolicam, iuxta illius stylum ordinati fuerint) ad aliquem ex sacris ordinibus se fecerint promoueri, à suorum ordinum executione, ipso iure suspensi sint; & si huiusmodi suspensione durante, in eisdem ordinibus ministrare præsumpserint, eo ipso irregularitatem incurrant. Præterea, vltra alias pœnas in tales generaliter à iure inflictas, beneficijs ecclesiasticis possint iure priuari.

§.3. Volumus autem quod præsens nostra constitutio, in Romana Curia existentes, post quindecim dies; absentes verò Italicos, post duos menses; alios vero vltramontanos, post sex menses, ab ipsius in audientia Contradictarum, & Cancellaria Apostolica, publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno ab Incarnatione Dominica millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, quintodecimo Kal. Decemb. Pont. nostri anno 4.

De

De hac Constitutione fit mentio in Regula sexagesima tertia.

Literæ indictionis sex Decimarum super omnibus fructibus, & pensionibus Ecclesiasticis Italiæ.

PAVLVS EPISCOPVS;

Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

IN specula militantis Ecclesiæ à Domino per eius diuinæ gratiæ abundātiam, nullo licèt merito nostro, constitui, & intestina mala, quibus inclita Germania, & illi vicinæ Prouinciȩ affligantur; necnon quanto hostis humani generis conatu Charissimi in Christo Filij nostri Ferdinandi Romanorum Regis in Imperatorem electi, & Catholicorum res ibidem oppugnentur, Pastorali sollicitudine considerantes, non possumus non grauiter commoueri: nemo enim nescit, quantis seditionibus, rebellionibus, ac funestis hȩreticorum motibus omnia fluctuent, vt in locis, quæ à Catholicæ Fidei hostibus occupantur, diuina, humanaque iura, ac Sacrosancta Dei templa violentur, sacræ cæremoniȩ ablegentur, sacrificia cessent, Dei, Sanctorumque honor nul-

nullus, contumeliæ, & opprobria multa sint. Quæ sanè calamitates cum Ecclesiæ (hoc est mystici Corporis Christi) tam principalia membra affligant, cætera mēbra vna nobiscum, qui huius corporis, licet indigni, visibile caput à Domino constituti sumus, merito condolere debent. Quapropter nos in hoc rerum calamitoso statu, pro ea, quam de Catholicorum Germaniæ prędictæ, & vicinarum Prouinciarum huiusmodi, qui non modica pars sunt gregis Dominici Nobis diuinitus crediti, præcipuam habemus, sollicitudine, officij nostri partes esse duximus, eisdem quacumque opportuna ratione possumus opem ferre, & communem causam Reipublicæ Christianæ adiuuare. Cum verò Cameræ nostræ Apòstolicæ vires valde debilitatæ sint, & reditus ad ea comparanda præsidia, quæ præsentes necessitates postulant, nequaquam sufficiant, cogimur exemplo Romanorum Pōtificum Prædecessorum nostrorū ad aliarum Ecclesiarum peculium, Christiq; Domini patrimonium, cuius causa nunc agitur. Nos conuertere, sperantes in Domino non iniquum quemq; vrgentium harum necessitatum æstimatorē, in tam sanctum, pium, ac necessarium vsum pro Christiana pietate libenter contributurum. Habita igitur super his omnibus cum Vene-

rabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum cōſilio & aſſenſu indicimus,& imponimus ſex integras decimas omnium,& quorumcumq; fructuum, redituum, prouentuum, iurium, obuentionum, diſtributionum quotidianarum, & emolumentorum ordinariorum, & extraordinariorum omnium, & quarumcumq; Eccleſiarum, Patriarchalium, Metropolitanarum, Cathedralium,Collegiatarum,& Parochialium, necnon Monaſteriorum, & Conuentuum: ac etiam menſarum Patriarchalium, Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, Abbatialium, Capitularium, & Conuentualiū; Prioratuum quoque, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, Canonicatuum, Præbendarum, Dignitatum, Perſonatuum, Adminiſtrationum, & Officiorum, cæterorumq; beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſæcularium, ac Sancti Benedicti, Sancti Auguſtini, Cluniacenſis, Ciſtercienſis,Præmonſtratenſis, Sancti Baſilij, Silueſtrinorum, & qui proprietates, redituſq; certos ex priuilegio, vel alias poſſident; Mendicantium, ac quorumcumque aliorum Ordinum vtriuſque ſexus;necnon Congregationum regularium (exceptis prædictis S. R. E Cardinalibus ob aſſiduos, magnoſque labores, quos ipſi Eccleſiæ vniuerſali impen-

pen-

pendunt, & grauissima, quæ tuendæ dignitatis causa sustinent, onera: ac exceptis etiam duodecim illis Cōgregationibus, quæ cum Camera Apostolica tempore fel. rec. B. Pij Papæ V. prędecessoris nostri de subsidio ordinario concordarūt) & preterea Hospitalium etiam pauperum hospitalitatem non exercentium, seu bona, & reditus vltra infirmorum necessitates, & alia, pro quibus instituta sunt pia officia exercenda possidentium; necnon B. Mariæ Theutonicorum, S. Lazari de Alto Passu, Templi Dominici, & aliarum Militiarum, (Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, quæ pro sui tutela contra Turcas, & alios Infideles alienis auxilijs quotidie indiget, dumtaxat excepta) in Italia vniuersa consistentium secundum verū annuum valorem fructuum, redituū, prouentuum, & aliorum prædictorum, nisi aliter cum Sede, & Camera Apostolica fuerit concordatum. Ac etiam indicimus, & imponimus sex alias decimas omnium; & quarumcumque pensionum annuarū super fructibus, reditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, emolumentis, & distributionibus supra dictis, in fauorem quorumcumque (non tamen Cardinalium, & duodecim Congregationum huiusmodi) assignatarum, & assignandarum, percipiendas exigendas,

das,

das, & leuandas, ab omnibus, & quibuscumque Epiſcopis, Archiepiſcopis, & Primatibus, Patriarchis, & alijs Eccleſiarum Prælatis, ac cæteris cuiuſcumque dignitatis, gradus, ſtatus, & conditionis perſonis prædicta quocumque iure, & titulo obtinentibus, & obtenturis; necnon Oeconomis, & Adminiſtratoribus perpetuis, & temporalibus vſufructuarijs, ac fructus, penſiones, res, & alia huiuſmodi iura, ex quacumque cauſa ſibi Apoſtolica auctoritate in toto, vel in parte reſeruata habentibus, & habituris ſæcularibus, & regularibus ordinum, Congregationum, Militiarum, & Hoſpitalium (non tamen S.Ioannis) prædictorum; necnon ab ipſis Eccleſijs, Capellanijs, Conuentibus, Ordinibus, Congregationibus, Collegijs, Hoſpitalibus, Militijs, Menſis, Maſſis, & locis quocumque priuilegio, & exemptione reali, perſonali, & mixta, antiqua, & immemorabili, pacifica, & continua ſuffultis, quos omnes ad hoc obligatos pro vna intra proximum diem feſtum S.Michaelis Archangeli, proximi menſis Septembris, & pro alia in eumdem feſtum anni proximè futuri, & pro tertia partibus æqualibus intra illum ipſum diem feſtum conſequentis protinus anni, Cameræ prædictæ, & illius Depoſitario generali ad id conſtituendo;

om-

omnino volumus persoluisse. Eiusdem vero Depositarij munus erit, sedulo curare, vt quicquid pecuniarum ex decimis colligetur, id diligenter, ac fideliter asseruetur, de mandato nostro speciali, in prædictos vsus dumtaxat, nec alias erogandum, Quicumque vero decimas huiusmodi nullo modo, vel non integre scienter, aut non secundum verum annuũ valorem fructuum, redituũ, prouentuum, iurium, obuentionum, distributionum, & emolumentorum; vel concordiam cum Sede, & Camera prædictis, vt præfertur ineundam, siue terminis cõstituendam nõ exhibuerint, seu in illorum exhibitione malitiam commiserint, vel fraudem: Ecclesiarum Antistites suspendimus à diuinis; Capitula vero, Conuentus, & Collegia quæcumque Ecclesiastico interdicto supponimus; ac singulares personas, Antistite inferiores, excommunicationis sententia innodamus. Cæterum ad prædictas decimas consequendas præcipimus etiam omnibus conductoribus, censuarijs, & locatoribus proprietatum, fructuum, rerum, & iurium prædictorum, etiam huiusmodi pensionibus oneratorum, vt vtrasque Decimas nomine Dominorum, ac Pensionariorũ ad computum suę quisque locationis, omnibus vero possessoribus, vsufructuarijs, & alijs pensiones solue-

nere debentibus; vt ipsi etiam decimas pensionum huiusmodi nomine Pensionariorum, Cameræ, & Procuratoribus prædictis integre persoluãt. Decernẽtes decimas fructuum, redituum, prouentuum, & aliorum iurium prædictorum secundum verum valorem annuum, vel saltem iuxta taxam, de qua cum S. R. E. Camerario, nostroque, & Cameræ prædictæ Thesaurario generali, vt præfertur, concordauerunt; alias vero pensionum decimas ad rationem decem pro centenario præstari deberi, & secundum ea prædictos omnes in solidum cogendos esse, ipsarumq; decimarum Procuratores à quibus libuerit integrè exigendi optionem, facultatem habere; neque vllas immunitates, & [illegible]s, optiones, etiam ex causa resignationum, cessionis, iuris, concordiæ, conuentionis; aut quacumque alia graui, & onerosa occasione quocumque modo concessas, & interim concedendas, integram solutionem huiusmodi minuere, vel impedire, neque possessores, vsufructuarios, aut alios pensiones huiusmodi soluere debentes, etiãsi ipsi iuri, & actioni petendę, vel detrahendæ, vel retinendæ portionis, & ratæ partis pensionarios contingentis iureiurando renunciauerint, atque ex forma d. Cameræ amplissima cauerint, modo aliquo obligari, neque ad

id pro dicto tempore constringi posse. Omnes verò confessiones, & quietantias receptionis decimarũ à Procuratoribus, & Ministris Cameræ prædictæ tam Conductoribus, censuarijs, & locatoribus nomine suorum principalium, quàm etiã ipsis, necnon possessoribus, vsufructuarijs, & alijs pensiones soluere debentibus nomine pensionariorum faciendas perinde valere, atque in iudicio, & extra illud vbique locorum fidem facere, ac si ipsismet principalibus & pẽsionarijs præsentibus, & soluentibus factæ, & exhibitæ fuissent. Conductores autem, qui pretium locationis Dominis legitimè antici[illegible]erint, locationem suã huiusmodi, quàm [illegible]oc prorogamus, vsque ad integram [illegible]actionem, vt prius, etiam adueniente successore continuare debere; sicq; per quoscunq; Iudices, ordinarios & delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales in quauis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari & definiri debere; ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Vt autem omnia supradicta, sicut causa vrgens postulat, diligenter, & fideliter

exe-

excutioni demandentur, dilectum filiũ nostrum Petrum tit. S. Mariæ Transtyberim Presbyterum Cardinalem Aldobrandinum nuncupatum S.R.E.Camerarium, cuius integritas, atque experientia iampridem Nobis perspecta est, generalẽ omnium Decimarum prædictarum Collectorem, in vniuersa Italia, cum omnibus, & quibuscumque priuilegijs, iurisdictionibus, ac iuribus, quæ omnes alij ante hac huiusmodi collectores habuerunt, auctoritate prædicta, tenore præsentium constituimus, & deputamus, eiq; plenam, liberam, & absolutam potestatem, facultatem, & auctoritatem tribuimus, omnes ipsas Decimas Cameræ prædictæ nomine vbique procurandi, prædictos omnes, tam coniunctim, quàm diuisim ad illarum integram solutionem, vt prædictum est, faciendam etiam per edictum locis publicis affigendum, monendi & requirendi; non parentes, fraudantes, & cæteros contumaces in censuras, & pœnas prædictas incidisse declarandi; proprietates, res, fructus, & alia bona ipsorum, etiam manu regia apprehendendi, & vsque ad condignam satisfactionem retinendi, contradictores, & perturbatores, molestatores, & rebelles quoscumque, eisque auxilium, consilium, vel fauorem, publicè, vel occultè quouis quæsito colore præstan-

ſtantes, cuiuſcumque dignitatis, gradus, & ordinis fuerint, prædictis, alijſq; cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, necnon pecuniarijs, cæteriſque iuris, ac facti remedijs compellendi, illaſq; etiam iteratis vicibus aggrauandi; dignitatibus, beneficijs, & officijs omnibus priuandi, & amouendi, & ad futura inhabiles faciendi, interdictum Eccleſiaſticum apponendi, auxiliumq; brachij ſæcularis quandocumque opus fuerit inuocandi: Ad ſanitatem verò reuerſos, qui debitè ſatisfecerint ab omnibus cenſuris, & pœnis ſupradictis in forma Eccleſiæ conſueta abſoluendi, ſuper irregularitate forſan incurſa diſpenſandi, & ad priſtinum ſtatum omninò reſtituendi. Præterea Collectores, & Subcollectores, fide, & facultatibus idoneos in omnibus Ciuitatibus, Terris, & Prouincijs Italię prędictæ, quotquot viderit expedire, cum ſimili, vel limitata, non tamen abſoluendi, poteſtate, conſtituendi, eumque, vel eos arbitrio ſuo reuocandi; negligentes, & moroſos remouendi, ac alium, ſeu alios ſubrogandi quotieſcumque ei videbitur; in delinquentes, & ſuſpectos per ſe, vel alium, ſeu alios etiam ſimpliciter, & de plano, ac ſine ſtrepitu, & figura iudicij inquirendi, & meritis pœnis puniendi, modos, & formas in prędictis ſeruandos præ-

præſcribendi, dubia quæcumque in præmiſſis fortè oritura declarandi; ac prorſus omnia, & quæcumque circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, ſtatuendi, &exequendi, etiamſi talia forent, quæ mandatũ exigerent magis ſpeciale, quàm præſentibus eſt expreſſum. Non obſtantibus piæ mem. Bonifacij Papę VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, ac alijs Apoſtolicis Conſtitutionibus; necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, Ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, Militiarum, & locorum prædictorum iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ſtabilimentis, viſibus, & naturis; quodq; Prælatis, & perſonis prædictis, eorumq; Eccleſijs, & locis, vel quibuſuis alijs communiter, aut diuiſim à prædicta ſit Sede indultũ, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto, necnon perſonis, earumq; nominibus, & cognominibus, Eccleſijs Monaſterii, Ordinibus, & locis huiuſmodi mentionem; & quibuſlibet alijs priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, in genere, & in ſpecie quomodocumque conceſſis, confirmatis, & innouatis; etiam

ſolu-

ſolutionem Decimarũ aliter quàm ſecundum antiquam taxam, & niſi in vniuerſali Decimarũ per orbem impoſitione fieri prohibentibus, necnon promiſſionibus, donationibus, obligationis, iuramentis, & renunciationibus, vinculis, & cautelis in aſſignatione prædictarum penſionum factis, quibus per impoſitionem Decimarum huiuſmodi neminem teneri, neq; eas quoad præmiſſa contra quemquam, locum habere declaramus; alijſq; indultis, & literis Apoſtolicis generalibus, & ſpeciatibus cuiuſcumque tenoris exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, aut omninò non inſerta effectus earum impediri valeat, quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ omnia contra præmiſſa nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari; necnon aliis huiuſmodi impoſitionibus, & conceſſionibus ad tempus nondũ elapſum per Nos factis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Cæterum in percipiendis Decimis prædictis Conſtitutionem recol. mem. Clementis Papæ V. ſimiliter prædeceſſoris noſtri in Concilio Viennẽ editam, quod Decimæ ad monetam currentem communiter leuari, nec calices, libri, cæteraq; Eccleſiarum ornamenta diuino cultui dicata ex cauſa pignoris capi, percipi,

cipi, vel distrahi, aut aliàs quomodolibet occupari debeant, vbique volumus obseruari. Quin etiam præcipimus, ne quisquam etiam plura quanticumque valoris beneficia Ecclesiastica, seu plures pensiones, aut fructus, seu talia mixtim obtinens, pro litera, & sigillo quietantiæ vniuersalis, si illam habere voluerit, vltra vnum carlenum conficientem quatrenos triginta septem huius monetæ, soluere teneatur; nec ad aliud onus etiam prætextu cambij vspiam compellatur. Quia vero difficile nimis esset præsentes literas quocumque illis opus erit, perferre: Volumus quoque illarum exemplis etiam impressis, & Notarij publici manu, ac Petri Cardinalis, & Camerarij prædicti, aut alterius Collectoris, seu Prælati Ecclesiastici, eiusvè Curiæ sigillo obsignatis, eadem prorsus fides in Iudicio, & extra illud vbique locorum adhibeatur, quæ illis ipsis adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum indictionum, impositionum, statuti, suspensionis, suppositionis, innouationis, decreti, prorogationis, constitutionis, deputationis, tributionis, voluntatis, & præceptorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis

Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romę apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicæ MDCXIX. Id. Ianuar. Pontificatus Nostri Anno Quintodecimo.

Ego Paulus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Ego A. Maria Episc. Ostien Card. Gallus

Ego Antonius Episcopus Portuen Cardinalis Saulius.

Ego Benedictus Episcopus Sabinen Cardinalis Iustinianus.

Ego Franciscus Maria Episcopus Prænestinus Card. à Monte.

Ego Petrus tit. S. Mariæ Transtyberim presb. Card. Aldobrandinus S. R. E. Camerarius.

Ego Octauius tit. S. Laurentij in Lucina S.R.E. presb. Card. Bandinus.

Ego Dominicus tit. S. Petri in Monte Aureo presb. Card. Tuscus.

Ego Dominicus Basilicæ SS. Apostolorum presb. Card. Gymnasius.

Ego Ioannes Cardinalis de Vincentia tit. S. Marci.

Ego Iacobus tit. S. Stephani in Monte Cœlio presb. Card Sannesius.

Ego Scipio tit. S. Chrysogoni presb. Cardin.

din. Burghesius Maior Pœnitentiarius.

Ego M. tit. S. Honuphrij presb. Card. Barberinus.

Ego Io. Garzia tit. SS. Quatuor Coronatorum presb. Card. Millinus.

Ego M. tit. SS. Quirici, & Iulitę presb. Card. Lantes.

Ego F. tit. S. Augustini presb. Card. Verallus.

Ego Io Baptista tit. S. Cæcilię presb. Card. Lenius.

Ego Io tit. S. Clementis presb Card. Bonsius.

Ego Philippus tit. S. Mariæ de Populo presb. Card. Philonardus.

Ego P. tit. SS. Nerei, & Achillei presb. Card. Crescentius.

Ego Horatius tit. S. Saluatoris in Lauro presb. Card. Lancellottus.

Ego Gaspar tit S. Crucis in Hierusalem presb. Card. Borgia.

Ego Robertus tit. Sanctæ Pudentianæ presb. Card. Vbaldinus.

Ego Tiberius tit. Sanctæ Priscæ presb. Card. Mutus.

Ego Ladislaus tit. S. Mariæ super Mineruam presb. Card. de Aquino.

Ego Petrus tit S. Thomæ in Parione presb. Card. Camporeus.

Ego Matthæus presb. Card. Priolus tit. S. Hieronymi Illyricorum.

Ego Scipio presb. Card. S. Susannæ S.R.E. Bibliothecarius.

Ego Alexander S. Laurentij in Damaso Diac. Card. Montaltus S.R.E. Vicecancellarius.

Ego Andreas S.Eustachij Diaconus Cardinalis Perettus.

Ego A. S. Angeli Diaconus Cardinalis Capponius.

Ego A.S.Mariæ in Cosmedin Diac.Cardinalis Vrsinus.

Io. Baptistæ Bolognettus.

N.Odor.

Registrata in Secretaria Apostolica.

In nomine Domini; Amen. Anno à Natiuitate eiusdem D. N. IESV CHRISTI Millesimo sexcentesimo vigesimo, Indictione tertia, die vero decimaquarta mensis Ianuarij, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. PAVLI Diuina prouidentia Papæ Quinti, Anno quintodecimo: Retroscriptæ Literæ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt & per aliquod temporis spatium dimissæ in Valuis, seu Portis Basilicarum S. Ioannis Lateranen & S. Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Augustinum Braccherium, & Dominicum de Rubeis Apostolicos Cursores.

Octauius Spada Mag. Curs.

De

De hac Constitutione fit mentio in Regula 64. in 2. eius parte, & habetur in Bullario nouo, *vbi est 35. in ordine,* tom. 2. fol. 221.

PIVS EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

ADmonet nos suscepti cura regiminis vniuersalis Ecclesiæ, cui auctore Domino præsidemus, vt Ciuitates, Terræ, Oppida, & Loca, nobis & Sedi Apostolicæ in temporalibus mediate, & immediate subiecta perpetuo, in iure, dominio, & proprietate, ac possessione dictæ Sedis conseruentur.

§. 1. Sane licèt nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri per eorum Constitutiones, rerum Ecclesiasticarum alienationes prohibuerint, & iam factas reuocauerint, & annullauerint; nihilominus cum retroactis temporibus nonnulli nimium ambitioni, & dominandi cupidi sub varijs prætextibus, coloribus, causis, sæpe etiam falsis (quod non sine maximo animi nostri mœrore referimus) aliquibus Romanis Pontificibus suggestionibus, & insinuationibus suis conati

ſint oſtendere, & perſuadere magis vtile, & expediens S.R.E. & Sedi prefatæ fore, ſi aliquæ Ciuitates, Terræ, Oppida, Caſtra, Arces, & Loca, ad ius & proprietatem eiuſdem Sedis pertinentia, in fœudum, gubernium, vicariatum, ducatum, aut quemuis alium titulum perpetuum, vel ad tertiam generationem, ſeu ad vitam, aut alias ad longum tempus concederentur, vel etiam ex eo quod alias in fœudũ data, aut quouis alio titulo huiuſmodi alienata fuerint, & propterea tanquam ad Sedem predictam deuoluta, vel deuoluenda, poſſe & debere de iure iterum infeudari, & alienari, atq; inde nonnullas alienationes, infeudationes, & conceſſionis à Sede Apoſtolica emanaſſe, ex quibus illa non mediocrem diminutionem non ſolum patrimonij, ſed etiam æſtimationis recepiſſe dignoſcitur.

§. 2. Hinc eſt quod nos conſiderantes omnium Ciuitatum, & locorum prædictorum ſingularem fidem, & promptam deuotionem eidem Sedi exhibitam, omni tempore valde vtilem, & ſalutarem fuiſſe, & eſſe; ac volentes non ſolum alienationes huiuſmodi (quas tempore noſtro omnino exulare intendimus) de medio tollere, & quod nobis licere nõ patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus, quos non immemores fore ſperamus ante Domi-

mini nostri Iesu Christi in examine diei magni aduentus tribunal, villicationis nostræ rationem reddituros nos esse, sed vt omnis alienationum huiusmodi fiendarum occasio penitus aboleatur, quantum cum Deo possumus, per amplius prouidere, Constitutionibus prædecessorum nostrorum huiusmodi etiam inhærendo, illasque innouando, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera animi nostri deliberatione, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, habita etiam super his cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E.Cardinalibus in Consistorio nostro secreto cõsultatione matura, de eorum consilio, & vnanimi assensu (qui etiam iurauerunt pręsenti Constitutioni non contrauenire, nec Pontificibus alienationes contra tenorem pręsentium attentantibus consentire, & absolutiones à iuramento huiusmodi non petere, nec acceptare) hac nostra perpetuo valitura Constitutione decernimus, & declaramus, Ciuitates, & loca prædicta etiam hactenus in fęudũ aut quemuis alienationis titulum dari solita, vel consueta, ad nos & Sedem præfatam quomodolibet deuoluta, & pro tẽpore deuoluenda, absq; alia vlteriori declaratione, & illorum possessionis appre-

hensione eo ipso Sedi, & Cameræ Apostolicæ incorporata, ac ad ius, & proprietatem, & dominium pristinum, ad possessionem redijsse censeri, perinde ac si per quadraginta annos & vltra, Ciuitates, & Loca præfata, à nobis & Sede præfata immediate possessa, & nunquam in fæudum, aut alium titulum concessa fuissent.

§.3. Statuimusq; & decernimus, quod omnes, & singulæ tam Communitates, & Vniuersitates, quàm Ciues, & incolæ Ciuitatum, Terrarum, & locorum prædictorum, aliæque quæcunque personæ, tam Ecclesiasticæ quàm sęculares, cuiusuis dignitatis, & ordinis etiam Episcopalis, vel maioris existentes, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, tam publice in consilijs Ciuitatũ, & Locorum pręfatorum, quàm priuatim alibi in quibusuis locis, etiam Ciuitatum, & Terrarum earũdem Gubernatores, aut & Sedis Apostolicæ Legati, vel Prolegati existant, tractãtes, consulentes, aut aliàs verba facientes de infeudationibus, aut alienationibus de Ciuitatibus, & locis præfatis immediate ad nos, & Sedem præfatam spectantibus, & pertinentibus, etiam deuolutis, etiam in fæudum communiter, & pluries dari solitis, etiam ex causa permutationis, vel sub annuo censu, aut canone,

none, aut aliàs quomodolibet, etiam in contemplatione meritorum erga Sedem prefatam, aut sub prætextu necessitatis, vel euidentis vtilitatis faciendis, seu de postulandis à nobis, & Sede præfata quibusuis personis cuiusuis dignitatis, status, gradus, etiam nobis, & successoribus nostris secundum carnem coniunctis, etiam Sanctę Romanę Ecclesiæ Cardinalibus, aut quauis alia, temporali vel Ecclesiastica dignitate fungentibus, in Duces, Vicarios, Gubernatores, seu quemuis alium titulum, ad vitam, vel in perpetuum, vel longum tempus, aut etiam Sedis Apostolicæ beneplacitum, Ciuitatum & Locorum præfatorum, ac propterea de eligendis Oratoribus ad nos, & successores nostros super præmissis, vel illorum occasione mittendis proponētes, tam ipsi quàm Oratores munus huiusmodi recipientes, aut alij quicunque alienationes huiusmodi Romano Pontifici pro tempore existēti, per se vel alium seu alios, insinuantes vel suadentes, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, à qua nisi ab ipso Pontifice, præterquam in mortis articulo, absolui nequeant; & insuper Sanctæ Romanæ Ecclesiæ & Sedis Apostolicæ præfatę rebelles, etiam in primo capite læsę maiestatis, & proditores Ciuitatū, & Locorum præfatorum, ac bona eorum

fisco, & Cameræ nostræ Apostolicæ ipso iure deuoluta, & incorporata sint, & esse censeantur, omnibusque Ecclesijs, Monasterijs, & alijs per eos quomodolibet obtentis beneficijs Ecclesiasticis eo ipso priuati existant, neque ad Ciuitates, & loca præfata vllo vnquam tempore remitti possint. Et si aliquando eos reintegrari contigerit, nihilominus infames remaneant, illisque bonorum & dignitatum portę perpetuo claudantur.

§. 4. Et quoniam intelleximus aliquos etiam Cardinales, Ciuitates, Terras, Oppida, Castra, Arces, & loca ad vitam, seu tertiam, vel aliam generationem, aut alias à dicta Sede, etiam ex causa onerosa, obtinere, habere, & possidere, cum facultate faciendi in illis melioramenta, ita quod ab eis amoueri non possint, nisi restitutis sibi prius pecunijs in melioramenta huiusmodi expositis, omnes, & singulas facultates faciendi melioramenta præfata quibusuis personis etiam Cardinalibus per eosdem prædecessores nostros, aut alios, ad id facultatem habentes quomodolibet concessas, harum serie reuocamus, & annullamus, & nemini deinceps suffragari posse, neque debere, ac cuicunque facultatem faciendi melioramenta huiusmodi habenti, illa etiã pro munitione, & tuitione, nisi ex causa nec-

eeſ-

cessariæ conseruationis Locorum eorundem facta fuerint, post publicationem praesentium facere omnino interdicimus, ac prohibemus: & si secus à quoquam factum, attentatumue fuerit, melioramenta quaecunque per eos contra tenorem praesentium facta locis ipsis cedere, & Cameram ad illorum satisfactionem minime teneri, & obligatam esse volumus, & declaramus.

§. 5. Decernentes presentes literas sub quibusuis reuocationibus, cassationibus, derogationibus, & alijs contrarijs dispositionibus sub quibusuis tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis pro tempore quomodolibet factis minimè comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & de nouo concessas esse, & censeri debere.

§. 6. Irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 7. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ciuitatum, & Locorum praedictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscunque.

§. 8. Sic

§.8. Sic igitur deuotionis,& fidei constantia Ciuitatum, & Locorum prȩfatorum erga nos, & successores nostros, & eandem Romanam Ecclesiam perseueret, vt merito integritatis virtus maiora beneficia ab eadem Sede cõsequi mereatur.

§.9. Volumus autem quod sicut omnes, & singuli Cardinales præsentes Cõstitutionem huiusmodi, quantum in eis erit, obseruare, illiq; non contrauenire, nec Pontificibus contra facientibus consentire,aut absolutionem à iuraměto prȩstito non petere, nec oblatam, aut concessam acceptare in Consistorio nostro secreto promiserunt, & iurarunt, idem per absentes Cardinales à Consistorio, in habitatione eorum, & à Romana Cur. vt quandocunque ad eandem Curiam se cõtulerint,ac per futuros pro tempore Cardinales in assumptione pilei promitti, & iurari debeat, ac promissionem, & iuramentum huiusmodi in formula iuramenti per eosdě Cardinales præstari soliti adiũgi, & inseri debere; ac contrafacientes pœnam periurij,& perpetuæ infamiæ iuris,& facti,eo ipso incurrere decernimus. Præterea quod ipsi Cardinales, occurrěte Apostolicæ Sedis vacatione, in Conclaui quando de obseruandis literis Iulij Papæ II. prædecessoris nostri super electione Romani Pontificis, & alijs con-

sti-

stitutionibus iuramentum præstare solent, etiam de inuiolabiliter obseruanda præsenti Constitutione nostra per quemlibet eorum, qui in Romanum Pontificem electus fuerit, & post modum idem ad Summi Pontificatus fastigium assumptus, post eius assumptionem hoc ipsum promittere, ac iurare, & deinde post coronationem suam, promissionem, & iuramentum huiusmodi per literas suas speciales harum confirmatorias reiterare debeat. Quod si illud à Pontifice (quod credendum non est) recusabitur, aut differetur, tunc dicti Cardinales in primo Consistorio secreto, & præcipuè eorum Decanus, & capita Ordinum apud eum omni cum instantia, & instantissime pro præsentium obseruatione petere, & rogare, ac obtestari non cessent, idque vt omnino efficiat, diligentissime curare studeant, statuimus, & ordinamus.

§. 10. Quodq; præsentes literæ in libellum redigantur, & post prædictas Iulij literas, quæ in dicto Conclaui legi solent, inter alias Constitutiones nostras adiungantur, & etiã in quinterno Cancellariæ Apostolicæ cum alijs Extrauagantibus nostris describãtur, ac ad valuas Basilicæ Beati Petri Principis Apostolorũ, & in Cancellaria nostra Apostolica, ac acie Campi Floræ publicentur. Et quia diffi-

difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, decernimus etiam, & declaramus, quod earum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati munitis eadem prorſus fides vbique, in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, reuocationis, decreti, ſtatuti, & interdicti, prohibitionis, ordinationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſeptimo, quarto Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

ELENCHVS OMNIVM REGVLARVM.

PRoœmium. pag 11.
Reg. 1 Reseruationes generales, & speciales. pag. 15. & 19.
2 Extensio reseruationis Beneficiorum per assecutionem pacificam vacaturorum. 24
3 Reseruatio Cathedralium Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac de tempore vacationis Episcopatuum vacaturorum beneficiorum. 27
4 Reseruatio Dignitatum, necnon suorum, & S.R.E.Cardinalium familiarium, beneficiorum. 30
5 Reseruatio beneficiorum Collectorum. & Subcollectorum. 34

Re-

6 *Reseruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.* 36

7 *Reseruatio beneficiorum Cubiculariorum, & Cursorum.* 37

8 *Reseruatio beneficiorum Ecclesiarum S. Ioan. Lateranen. & S. Petri. ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, & beneficiorum titulorum Card. à Curia absentium.* 40

9 *Reseruatio Mensium Apostolicorum, & de Alternatiua pro Episcopis residentibus.* 43

10 *De literis in forma Rationi congruit expediendis.* 53

11 *Declaratio reseruationis Ecclesiarum, & beneficiorum per Prædecessores reseruatorum.* 56

12 *Reualidatio literarum Prædecessoris, gratiæ, & iustitiæ, infra annum concessarum.* 57

13 *Reuocatio unionum.* 59

14 *Reuocatio facultatum quibusuis concessarum.* 62

15 *Reuocatio facultatum conferendi beneficia reseruata.* 64

16 *De dictionibus numeralibus.* 66

17 *De concurrentibus in Data.* 67

18 *De non tollendo ius quæsitum.* 71

19 *Regula de viginti,* seu *de infirmis resignantibus.* 73

20 *De Idiomate.* 75

De

21 De non impetrando beneficium per obitum viuentis. 76

22 De vnionibus, & vnionum confirmatione. 78

23 De Mendicantibus transferendis. 80

24 De male promotis. ibid.

25 De moneta. 81

26 De beneficijs vacaturis per promotionem ad Ecclesias, & Monasteria. 82

27 De non iudicando iuxta formam supplicationum, sed literarum expeditarum. 85

28 De Regulis Cancellariæ producendis. 88.

29 De subrogandis Collitigantibus. 90

30 De verisimili notitia. 94

31 Non valeant Commissiones causarum nisi literis expeditis. 95

32 De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium. 97

33 Super eadem familiaritate. 100

34 Signatura per Fiat, præferatur alteri per Concessum. 102

35 De Annali possessore. 103

36 De Triennali. 107

37 De non appellando ante diffinitiuam sententiam. 110

38 Non stetur commissioni post conclusionem. 112

39 De literis Religiosorum expediendis. 113

40 De Clausula ponenda in literis permutationum beneficiorum. 114

De

41 De supplendis defectibus . 116
42 De Derogatione Iurispatronatus . 117
43 De Commendis . 119
44 De Reformationibus . 120
45 De consensu in resignationibus , & pensionibus . 122
46 De ingressu Religionis . 124
47 Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendũ pag 125
48 De executione facienda 126
49 De dispensationibus in gradibus consanguinitatis . 127
50 Super defectu natalium . 128
51 Super Dispensationibus . 129
52 Nulli suffragetur dispensatio nisi literis confectis . 130
53 De clausulis ponendis in literis Indulgentiarum . 131
54 De Indulgentijs concessis Adinstar. 132
55 De exprimendo valore beneficiorum in impetrationibus . 133
56 De clausulis in beneficijs vacantibus ponendis . 135
57 De expressione qualitatum beneficiorum in impetrationibus . 138
58 De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij . 139
59 De clausulis ponendis in literis Religiosorum . 140
60 De translatione Religiosorum . 141
61 De clausula , si est ita . 142

Peten-

62 *Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti,* 143
63 *Reuocatio Decimarum, & aliarum impositionum.* 144
64 *Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.* 146
65 *Quòd fructus in Tertia parte augeri possit vigore clausulæ.* 150
66 *De insordescentibus.* 153
67 *Officiales nihil exigant vltra debitum. pag.* 156
70 *Quòd Cardinales non comprehendantur sub regulis facien.* 158
72 *De potestate Reuerendissimi Domini Vicecancellarij, & Cancellariam Regentis.* 159

FINIS.

68. Reseruatio beneficiorum uacantium Sede Aplica uacante. pag. 213.
69. Reuocatio Indultorum Superuiuentiæ. pag. 214
71. Quod Regulæ Cancellariæ non comprehendantur sub generalibus derogationibus. pag. 216.

[illegible]

REGVLÆ Cancellariæ ☩

[redacted]

☩ quæ deerant in hoc Libro

REGVLA LXVIII.

Reseruatio Beneficiorum uacantium Sede Apostolica uacante.

Item Sanctissimus D.N. prouide considerans consueuisse quandoque Romanos Pontifices prædecessores suos beneficia, quæ uacante Sede Apostolica uacare contigerant, dispositioni suæ reseruare; intendens de Beneficijs huiusmodi tam Conclauistis, quam pauperibus Clericis et alijs benemeritis personis prouidere, omnia et singula beneficia per Regulas

Can-

Cancellariæ Aplicæ, aut quaslibet alias Aplicas. Constitutiones temporales Rom. Pontificis pro tempore existentis dispositioni quomodolibet, et ex quauis Causa reseruari solita, quæ à die Obitus fel: rec: Innocentij XII. Prædecessoris sui usque ad diem Vigesimam tertiam Nouembris uacauerunt, et de quibus per quoscumque Ordinarios Collatores tunc dispositum non fuerat, seu minus ualide dispositum fuerat, suæ prouisioni ac dispositioni reseruauit. Decernens irritum, &c.

REGVLA LXIX.

Reuocatio Indultorum Superuiuentiæ.

Item, quia ad importunam nonnullorum Suggestionem quandoque contigit Prædecessores suos Romanos Pontifices pro tempore existentes, sub-

con-

contractorum debitorum uel diuersis alijs prætextibus concessisse, et Indulsisse beneficiatis, ut fructus suorum beneficiorum aut partem eorum anticipatis solutionibus ad tempus elocare, uel erga Creditores, aut quascumque alias personas obligare, uel hypothecare, insolutum dare, aut alias quomodolibet de eis disponere liceret, ad tempus minime restrictum, ad uitam Supplicantium cum graui successorum præiudicio, et Ecclesiarum detrimento. Ideo indemnitati Ecclesiarum, et successorum in beneficijs huiusmodi salubriconsulere uolens, reuocauit, cassauit, et annulauit omnia et singula Indulta et facultates in ea parte, qua nedum uere et realiter suum sortita sunt effectum per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores suos hactenus ad fauorem quarumcumque personarum concessas, quibus eis uel eorum singulis ullo modo et ex quauis causa uel prætextu permittitur fructus certos uel incertos, Iura, obuentiones

et

et emolumenta quæcumque quorumlibet beneficiorum per eos obtentorum anticipatis solutionibus, ultra unicum annum elocare, arrendare, ad firmam uel responsionem concedere, uel eos ad fauorem quarumcumque personarum quomodolibet obligare, uel hypothecare, in solutum dare, aut de eis quomodolibet, et ex quauis Causa disponere pro tempore, ad uitam Beneficiatorum et tempus quo beneficia huiu͂oi obtinuerint minimè restricto et Coarctato illorum tenores &c. Decernens irritum &c.

REGVLA. LXXI.

Quod Regulę Cancellariæ non comprehendantur sub generalibus derogationibus.

Item Sanctitas sua statuit et declarauit, quod premissis, et quibusuis alijs Regulis Cancellariæ suo tempore edendis ac publicandis, numquam censeatur derogatum, in qui-

quibuscumque Constitutionibus, Litteris, Breuibus, Indultis et aliis Ordinationibus Apostolicis, etiam Motuproprio et ex certa scientia emanatis, per quæcumque uerba et Decreta derogatoria, irritantia, uniuersalia et amplissima et Clausulas quantumuis efficacissimas etiam derogatoriarum derogatorias, atque specialis et Indiuiduæ expressionis uim habentes, et habentia [redacted] nisi facta fuerit de illis expressa mentio, et non aliter, nec alio modo.

piissimaque Constanti-
tia, Lateris, Firmitate de-
fectibus et aliis Ordinatio-
nibus Apostolicis, etiam Mo-
tu proprio ac ex certa scien-
tia emanatis, per quæ nun-
quam uerba et Decreta di-
sponentia, irritantia, manda-
toria et amplissima et clau-
sulas quatenus eis obui-
ari etiam derogatoriæ
derogatorias, atque specia-
lis et Individua expressio-
ne opus habentes, et habe-
ri et [illegible] esset, in
uerit de illis expressa
mentio, et non alias, nec
alio modo.